

Toelichting Bestemmingsplan

'Ede, Gebiedsplan de Ginkel'

22 mei 2023
Versie 0301
NL.IMRO.0228.BP2022VELU0001-0301

Toelichting

INHOUDSOPGAVE

<u>1</u>	<u>INLEIDING.....</u>	<u>7</u>
1.1	AANLEIDING	7
1.2	LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED	7
1.3	PROCEDURE.....	8
1.4	GELDEND BESTEMMINGSPLAN	8
1.5	LEESWIJZER	9
<u>2</u>	<u>PLANBESCHRIJVING</u>	<u>10</u>
2.1	PLANMETHODIEK	10
2.2	BESTAANDE SITUATIE	10
2.3	TOEKOMSTIGE SITUATIE.....	13
2.4	WELSTANDSNOTA	19
<u>3</u>	<u>BELEID.....</u>	<u>20</u>
3.1	RIJKSBELEID	20
3.2	PROVINCIAAL BELEID.....	22
3.3	GEMEENTELIJK/REGIONAAL BELEID	26
3.4	CONCLUSIE BELEID.....	34
<u>4</u>	<u>ONDERZOEK EN RANDVOORWAARDEN</u>	<u>35</u>
4.1	INLEIDING	35
4.2	BEDRIJVEN EN MILIEUZONERING	35
4.3	HOOGSPANNINGSLIJNEN.....	35
4.4	BODEM	36
4.5	WATER.....	39
4.6	ECOLOGIE/NATUUR	40
4.7	ARCHEOLOGIE	52
4.8	CULTUURHISTORIE.....	56
4.9	GELUID (WEG- EN RAILVERKEERSLAWAAI)	67
4.10	LUCHTKWALITEIT	67
4.11	VERKEER EN PARKEREN.....	68
4.12	EXTERNE VEILIGHEID	69
4.13	VEILIGHEID	70
4.14	KABELS EN LEIDINGEN	72
4.15	ENERGIE/DUURZAAMHEID	72
<u>5</u>	<u>UITVOERBAARHEID.....</u>	<u>73</u>

5.1	ALGEMEEN	73
5.2	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	73
5.3	MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID.....	73
6	<u>JURIDISCHE PLANBESCHRIJVING.....</u>	75
6.1	INLEIDING	75
6.2	BESTEMMINGSPLANREGELS	75
7	<u>INSPRAAK EN OVERLEG.....</u>	78
7.1	PARTICIPATIETRAJECT.....	78
7.2	VOOROVERLEG	78
7.3	ZIENSWIJZEN.....	78
8	<u>HANDHAVING.....</u>	79
8.1	ALGEMEEN	79
8.2	HANDHAVINGSPROCEDURE	79
9	<u>BIJLAGEN.....</u>	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Ginkel is een prachtig bos- en heidegebied in het zuidwesten van de Veluwe, in de gemeente Ede. Het gebied kent unieke kwaliteiten. Die kwaliteiten staan echter onder druk. Dat komt onder meer door het groeiende aantal bezoekers in het gebied, het intensieve gebruik als militair oefenterrein en de doorkruising van de provinciale weg N224. Met name het watersysteem, de ecologie en de archeologie zijn kwetsbaar.

De druk op het gebied zal de komende jaren – mede door de (autonome) toename van recreanten en toeristen – groter worden. Dit is zowel een bedreiging als een kans. Om de druk tegen te gaan zal er een integrale gebiedsaanpak moeten worden ontwikkeld die zorgt voor een betere geleiding van bezoekers. Tegelijkertijd kan met het creëren van de juiste voorzieningen de beleving van de gast op de Ginkelse Heide worden vergroot en daarmee tevens financieel draagvlak organiseren voor die voorzieningen, die ook voor de Edenaar en Veluwnaar van grote waarde zijn.

Maar dan moet er gezorgd worden voor balans tussen enerzijds toerisme, recreatie, economie en werkgelegenheid en anderzijds rust, ecologie, erfgoed, natuur en landschap. Het doel is om de kwaliteiten van het gebied te behouden en versterken, te zorgen voor een betere zonering van de gebruiksfuncties (waaronder de recreatieve functies) en een kwaliteitsimpuls te geven aan de Gebiedsentree de Ginkel, als centrale locatie in het Veluws 'systeem'.

Deze transformatie van het gebied wordt projectmatig uitgevoerd. Een groot deel van de maatregelen is passend binnen de kaders van het huidige bestemmingsplan. Voor een aantal deelaspecten dient het bestemmingsplan echter te worden aangepast. Dit betreft de nieuwe parkeerplaats bij de centrale gebiedsentree en de indeling van het natuurcentrum. Met onderhavig bestemmingsplan wordt de planologische grondslag voor deze ontwikkelingen vastgelegd.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Fig 1. Ligging percelen

Het plangebied bestaat daarmee uit twee aparte percelen, die niet aaneengesloten liggen.

Fig 2. Plangebied

Het deelgebied 'Gebiedsentree' ligt aan de provinciale weg N224 en omvat de huidige horecabestemming waar twee horecabedrijven in gevestigd zijn. Daarnaast omvat het een bosbestemming waarin onder meer de aansluiting op Camping de Ginkel is gelegen, en een agrarische bestemming die voor landbouw in gebruik is.

Het deelgebied 'Natuurcentrum' omvat de gronden die zijn bestemd voor de culturele functie van het natuurcentrum, en een strook omliggende gronden met de bestemmingen 'Agrarisch' en 'Bos'.

1.3 Procedure

Het vaststellen van een bestemmingsplan valt onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) met het bijbehorende Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Tijdens het opstellen van een bestemmingsplan moet op grond van 3.1.1. van de Bro verplicht vooroverleg gevoerd worden met diverse overlegpartners.

De formele bestemmingsplanprocedure start met de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan gedurende 6 weken. Hierover wordt gepubliceerd in Ede Stad, de Staatscourant en op de hiertoe bestemde website. In die periode bestaat voor een ieder de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op het plan. Het college van Ede beoordeelt vervolgens of de zienswijzen ontvankelijk zijn en of zij tot aanpassingen van het plan leiden. Vervolgens is het aan de gemeenteraden om het bestemmingsplan definitief vast te stellen.

1.4 Geldend bestemmingsplan

Het geldende bestemmingsplan 'Natuurgebied Veluwe' is vastgesteld in 2013. Ter plaatse van de twee deelgebieden gelden de onder 1.2 omschreven bestemmingen.

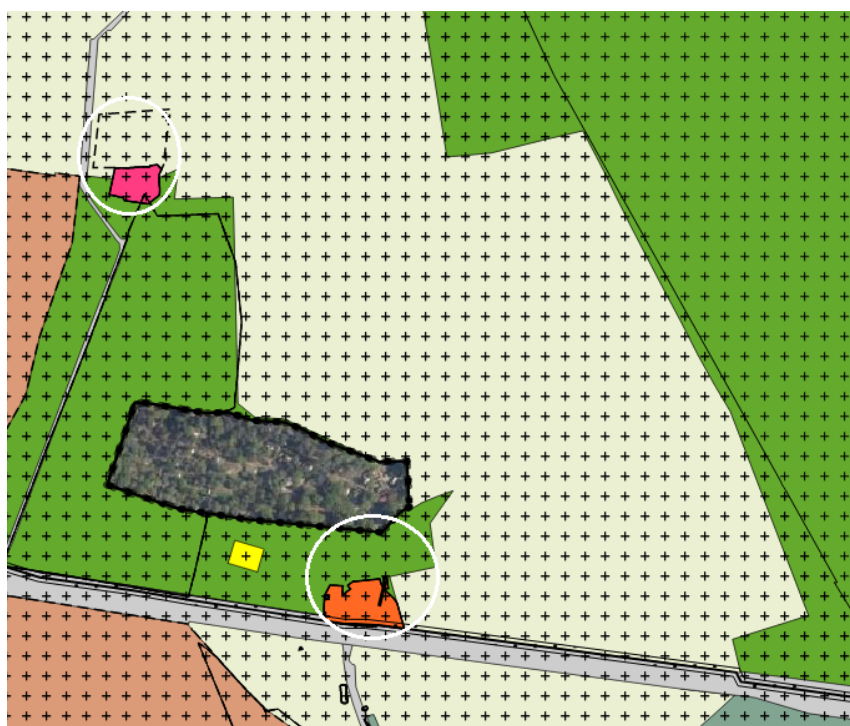

Fig 3. Geldend bestemmingsplan

De beoogde ontwikkelingen passen niet volledig binnen het planologisch kader dat met dit bestemmingsplan geldt. Per deelgebied worden de strijdigheden genoemd, waarbij onderhavig bestemmingsplan gaat voorzien in een toepasselijk kader.

Gebiedsentree

- De te realiseren parkeerplaats ligt binnen de bestemming 'agrarisch'
- Een aantal (bestaande) parkeerplaatsen bij de ingang van Camping Zuid Ginkel ligt in de bestemming 'bos'.

Natuurcentrum

- De te realiseren uitbouw aan het natuurcentrum ligt in de bestemming 'agrarisch'.
- De gewenste tuininrichting ligt deels op de bestemming 'bos'.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een inleiding op het plan gegeven. Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied, de gekozen planmethodiek en het grotere kader waarin dit bestemmingsplan geplaatst moet worden. In hoofdstuk 3 is een beschrijving van het relevante rijks -, provinciale -, regionale, en gemeentelijke beleid opgenomen. In hoofdstuk 4 worden de verschillende haalbaarheidsaspecten beschreven. Hoofdstuk 5 beschrijft de economische uitvoerbaarheid. Hoofdstuk 6 bevat de juridische regeling en in hoofdstuk 7 worden de uitkomsten van het vooroverleg opgenomen. In hoofdstuk 8 wordt het handhavingkader besproken.

2 Planbeschrijving

2.1 Planmethodiek

Het bestemmingsplan bestaat uit een toelichting, planregels en de bijbehorende verbeelding. De planregels beschrijven wat toegestaan is in het gebied. Op de verbeelding is af te lezen welke functie waar geografisch gesitueerd is. De planregels en verbeelding zijn juridisch bindend, de toelichting is dat niet en is vooral verklarend voor de gemaakte keuzes in het plan.

2.2 Bestaande situatie

2.2.1 Totaalgebied gebiedsplan De Ginkel

De gebiedsentree is de fysieke poort naar de Ginkel. Dit is waar de bezoeker ontvangen wordt en verder het gebied in wordt geleid. Vanaf de gebiedsentree worden bezoekers geleid naar het Natuurcentrum Veluwe, het Airborneveld en de thematische wandelroutes. De Houtwerf wordt voor de ruiters ingezet als startpunt om bepaalde bezoekersgroepen voor de veiligheid van elkaar te scheiden.

Bezoekers komen naar de Ginkel om te genieten van de prachtige natuur én om de geschiedenis te beleven. De verhalen over de natuur en geschiedenis van de Ginkel worden meer zichtbaar gemaakt en de bezoekers door middel van wandelroutes en gidsen naar de plekken waar zij de verhalen kunnen beleven geleid. Het Natuurcentrum Veluwe heeft een centrale rol in natuureducatie en natuurbeleving en het vertellen van het verhaal van de Pure Veluwe.

Het basisprincipe van het plan voor de Ginkel is het concentreren van het parkeren om zo de verspreide belasting en activiteiten meer te concentreren en te sturen en het creëren van een duidelijk startpunt voor de bezoeker.

Recreatiezonering is één van de uitvoeringsprojecten van het beheerplan Natura2000 van de provincie Gelderland. Het recreatiezoneringsplan is een eerste, maar belangrijke stap om de komende jaren richting te geven aan het recreatief gebruik van de Veluwe. Onderstaande kaart is de concept kaart die in het voorjaar van 2022 ter visie lag

Duidelijk zichtbaar is de gebiedsentree die aangeduid is als zone A. Zone A zijn de poorten van de Veluwe. Deze gebieden liggen vooral dicht bij de woonkernen, bezienswaardigheden en recreatieterreinen. Er zijn veel voorzieningen als horeca, speelterreinen en bezoekerscentra. De gebieden zijn het startpunt van routes voor korte en lange wandelingen, fietstochten en ruitertochten. Er zijn volop picknickplaatsen en parkeergelegenheid.

Het gebied rond de schaapskooien en het natuurcentrum is als zone B aangemerkt. Dit is het visitekaartje van de Veluwe met mooie toegankelijke Veluwse natuur. De gebieden aan de noordwest- en oostkant van de landbouwenclave zijn aangeduid als zone C. Een rustig gebied met extensief recreatief medegebruik. Ook de Ginkelse heide is zone C, met de toevoeging dat het zeer verstoringgevoelige soorten bevat.

De landbouwenclave en de Houtwerf vallen buiten de recreatiezonering, omdat zij geen Natura2000 gebied zijn.

Fig 4. Recreatiezonering

De gebiedsentree wordt de centrale ontvangstlocatie, gelegen in de gepande B/A zone. De locatie is van oudsher een centraal punt in het gebied. De herberg Zuid-Ginkel en de aanwezigheid van twee restaurants onderschrijven dit statement. De gebiedsentree bestaat uit het erf Zuid-Ginkel aan de noordkant van de N224 en de omgeving van de schaapskooi en het Airborne-monument aan de zuidkant van de N224. In de uitvoering gaan we de gebiedsentree smeden tot één ontvangstlocatie en de cultuurhistorische waarde versterken. De Ginkel wordt daarmee een Veluwe ontvangstlocatie van hoge kwaliteit. De gebiedsentree krijgt een groene, natuurlijke uitstraling. Bezoekers komen met fiets of auto binnen op deze centrale gebiedsentree en worden met duidelijke informatie en routes geleid naar interessante locaties waar de Pure Veluwe beleefd kan worden. De kwetsbare gebieden zijn beperkt toegankelijk. In de omgeving van de gebiedsentree worden de verspreid liggende parkeerplaatsen grotendeels verwijderd, de ten zuiden van de N224 gelegen parkeerplaatsen naar het noorden verplaatst. Totaal blijven er evenveel parkeerplaatsen op de Ginkel die aan de noordzijde van de N224, grenzend aan het terrein van Tok op de agrarische akker worden gerealiseerd.

2.2.2 Deelgebieden Gebiedsentree en Natuurcentrum

Gebiedsentree

De huidige gebiedsentree is relatief uitgestrekt, aan de zuidzijde van de N224 gelegen, ingeklemd tussen de Ginkelse Hei en de schapenweide, een oude enkeerdgrond, onderdeel van de landbouwenclave.

Bij de aanleg van het parkeerterrein decennia geleden is de oorspronkelijke wal verplaatst en een strook parkeerplaatsen aangelegd. Enkele jaren geleden is aan het einde van de parkeerstrook de 'landmark' geplaatst, een kunstwerk welke een verbeelding vormt van de luchtlandingen in de tweede wereldoorlog. Vanaf het parkeerterrein starten wandelroutes de natuur in. De schaapskooi staat op de overgang tussen heide en landbouwgronden. Aan de noordzijde bevindt zich op een licht verhoogd veld langs de N224 een aantal herdenkingsmonumenten. Aan de noordzijde van de N224 bevindt zich het terrein van Tok en Bloem: een vrijwel volledig verhard parkeerterrein met twee horecazaken.

Fig 5. Gebiedsentree

Natuurcentrum

Het natuurcentrum ligt aan het einde van de Groot Ginkelseweg, met uitzicht op de landbouwenclave. Het gebouw is een sobere boerderij met beeldbepalende kap, gesplitst in een stuk voor publieke activiteiten voor het natuurcentrum in de oude deel en een deel voor

private bewoning door een huurder in het voorhuis. Naast de boerderij staan een aantal bijgebouwen voor opslag van hout, gereedschap, fietsen en een kleine nagebouwde kooi voor kleinschalige activiteiten. De ruimte op en rond het erf kent een gevarieerde invulling van tuinen, akkers, speelaanleidingen, een heemtuin met poel, zitjes en kleine braakliggende stukken. Ten zuiden van het natuurcentrum zijn twee parkeerterreinen aanwezig, ook op het erf staan verspreid auto's.

Fig 6. Natuurcentrum

2.3 Toekomstige situatie

2.3.1 Landschappelijke opzet per deelplan

Gebiedsentree

Het erf van de Herberg Zuid-Ginkel vormt het centrale punt van de gebiedsentree. De terrassen krijgen een natuurlijke uitstraling en bestrating wordt verwijderd waar dat kan. Hagen rondom, een natuurlijke speeltuin als start van de beleving en elementen als een boomgaard kleden de beide restaurants aan. Het basisplan is opgebouwd uit een aantal planprincipes, te weten:

- samen sterk: door het combineren van het private en publieke parkeerterrein ontstaat een efficiënter geheel. In de avond is er meer ruimte voor gasten die komen eten, overdag is er meer ruimte voor wandelaars en natuurbezoekers
- één erf: in plaats van een gemeentelijk parkeerterrein, een oude boerderij en een schuur wordt gewerkt aan een samenhangend en herkenbaar totaal erf als herkenbaar en markant erf aan de N224.
- heldere logistiek: de historische ruggegraat van randwal met bomenrij vormt een langgerekte en overzichtelijke route die het noordelijke en zuidelijke deel verenigen en het vertrekpunt vormt voor heldere en logische route.

- gevarieerd en afwisselend: het erf vormt de ontvangst van het publiek. Het is samenhangend en gevarieerd: een speeltuin, een natuurlijke speellek in een nieuw stukje bos, terrassen langs de wandelroute voor een ijsje of een rustige plek voor goede lunch of diner.
- halve maan ruggegraag: door het herstel van de randwal, de contour van de schapenweide en het erf ontstaat een herkenbare hoofdstructuur

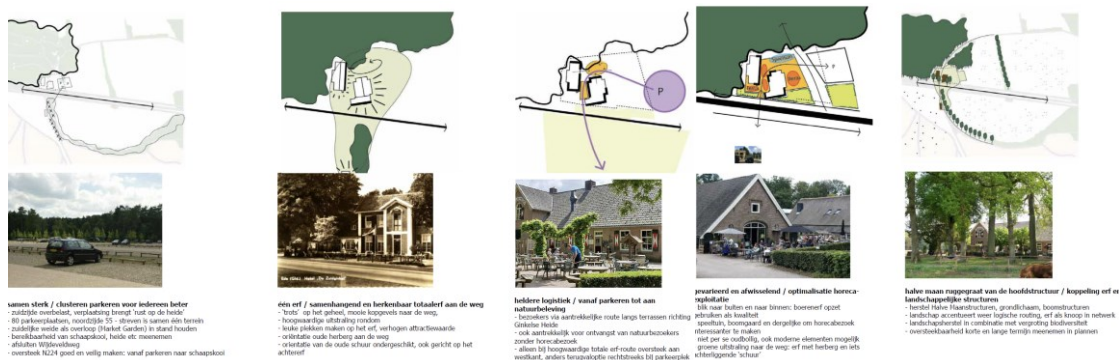

Fig 7. Vijf planprincipes gebiedsentree

Het totaalerf van parkeren en horeca wordt omzoomd door een haag: een geschoren haag rond de boerderij en schuur, en een lossere informele haag met bomen rond het parkeerterrein. Het parkeerterrein is opgebouwd uit een eenvoudig strokenpatroon met parkeerplaatsen voor dagelijks gebruik en een overlooptmogelijkheid voor drukke voorjaarsdagen.

Door middel van een **buslus** is het parkeerterrein geschikt voor bussen om te keren: in de bochten is voldoende breedte. Er worden geen aparte plekken voor busparkeren gemaakt, ze kunnen een strook parkeerplaatsen gebruiken.

Vanaf de parkeerplaats wordt de bezoeker via een **duidelijk pad** naar het centrale informatiepunt geleid. Vanaf dit informatiepunt kan de bezoeker zijn keuze maken. Hier starten ook de belevingsroute richting de landbouwenclave en Natuurcentrum. Een speciaal aangelegd kinderp pad leidt op speelse wijze de bezoeker naar het Natuurcentrum. Extra informatie over het gebied en de omgeving is te halen bij het **VVV-punt** dat in het Natuurcentrum is te vinden.

Aan de overkant van de N224 bevindt zich de schaapskooi, het Landmark en het Airborneveld. De **schaapskooi** blijft in functie en het erf wordt eenvoudig afgebakend, zodat de schaapsherder betere ruimte krijgt om zijn dagelijkse werkzaamheden uit te voeren en meer gescheiden wordt van de fietsers, vliegeraars en overige bezoekers.

Het betonnen **fietspad** nodigt nu uit om snel te fietsen. Binnen de gebiedsentree is gepaste snelheid gewenst, omdat veel verschillende doelgroepen zich in dit gebied bewegen. Binnen de gebiedsentree wordt daarom de bestrating van het fietspad aangepast. Delen van het beton worden vervangen door materiaal dat overeenkomt met het materiaal gebruikt voor het pad langs de restaurants (bijvoorbeeld gebakken klinkers). De bestrating komt dan overeen met de bestrating aan de noordkant van de gebiedsentree, waardoor de uitstraling ook meer één geheel is.

De historische **randwal** wordt hersteld en ingezet als ordenend element. Aan het einde van de Middeleeuwen vormde actieve wandelende zandverstuivingen een serieuze bedreiging voor de ontginningkernen en hun ruchtbare akkers. Om het stuivend zand af te vangen en te stabiliseren, is de grens tussen de enclave en het omliggende gebied op een aantal plaatsen versterkt met een aarden wal met bijbehorende begroeiing op en langs de wal. Eén van die plaatsen ligt ten zuiden van de N224 in een halve cirkel. Dit deel wordt de Halve Maan genoemd. De wal rond de Halve Maan is met name in de jaren negentig van de vorige eeuw beschadigd door de aanleg van een parkeerterrein. Een deel van de oorspronkelijke wal is vergraven en een nieuwe aarden wal is rond delen van het parkeerterrein aangebracht. De wallen op en rond de Ginkel zijn een belangrijk onderdeel van het verhaal van de

ontstaansgeschiedenis van en het leven in de agrarische enclave. De wallen zijn daarnaast zeer herkenbaar in het landschap en spelen daarom een rol in de beleving van het historisch landschap. De randwal wordt op zijn oorspronkelijke plaats hersteld.

De randwal verbindt de verschillende plandelen en routes in het gebied. De **parkeerplaatsen verdwijnen** aan de zuidkant van de N224, zodat de schapen weer in de schaduw van de bomen kunnen liggen. De oprit en een deel van de verharding van de parkeerplaats blijft verdekt onder gras, zodat tijdens evenementen hier gebruik van kan worden gemaakt. Door het jaar heen is het beeld een groene grasmat.

De Tweede Wereldoorlog-elementen van het **Airborneveld** worden geordend langs een pad richting een eenvoudig platform (cortenstaal). Vanaf daar kan de bezoeker uitkijken over het **militaire oefenterrein**. Het herdenkingsmonument blijft solitaire staan. Het terrein tussen de schaapskooi en het Airborneveld richten we in als **picknickveld** zoals dat nu ook al gebruikt wordt. Aan de rand is het mogelijk om de fiets te parkeren.

Ter hoogte van het Airborneveld wordt het fietspad verbreed met de mogelijkheid om fietsen te parkeren. Dit voorkomt dat bezoekers hun fiets tegen de schaapskooi parkeren en het biedt meer ruimte voor bezoekers te voet en te fiets op deze historische plek.

Het **Landmark** wordt verplaatst naar het noorden: op de rand van het picknickveld en de hei, op gepaste afstand van het herdenkingsmonument. Door op de overgang van picknickveld naar heide een toegankelijk **wandelpad** aan te leggen langs de heide, wordt de bezoeker verleid om juist langs de heide te lopen in plaats van over de heide. Het gebied waar het Landmark stond en waar de parkeerplaatsen lagen krijgt een groene invulling.

Aan de zuidkant ontstaat met bovenstaand plan ruimte voor **herstel van de kwetsbare natuur** door betere geleiding van bezoek, het verplaatsen van autoverkeer en het verwijderen van (half)verharding om ruimte te maken voor droge heidevegetaties.

Fig 8. Eindontwerp gebiedsentree

Fig 9. Eindontwerp omgevings schaapskooi (ter illustratie, dit maakt geen onderdeel uit van het plangebied)

Natuurcentrum

Op de Ginkel is aan de rand van de bossen, heide en landbouwenclave het Natuurcentrum Veluwe (NCV) gelegen. De Ginkel is een parel op de Veluwe waar de ontstaansgeschiedenis nog goed leesbaar is in het landschap.

Het Natuurcentrum Veluwe wordt de locatie om bezoekers van de Ginkel, jong en oud, kennis te laten maken met deze geschiedenis en de betekenis hiervan voor de flora en fauna op de Ginkel. Bezoekers leren er om hier met respect mee om te gaan.

Het planconcept is opgebouwd uit drie bouwstenen:

- het herstellen van de oorspronkelijke orientatie, door de entree naar de zuidkant te verplaatsen
- het zoneren van de natuurtuin volgens een passende opzet: een centraal gelegen groen erf, robuuste houtsingels rondom, een historische akker en een kruidenrijk veld tussen erf en akker
- accentueren van uitzichten rondom en het naar binnen halen van het landschap door het zicht op de landbouwgronden, het zicht op de heide en de omranding door bos te versterken.

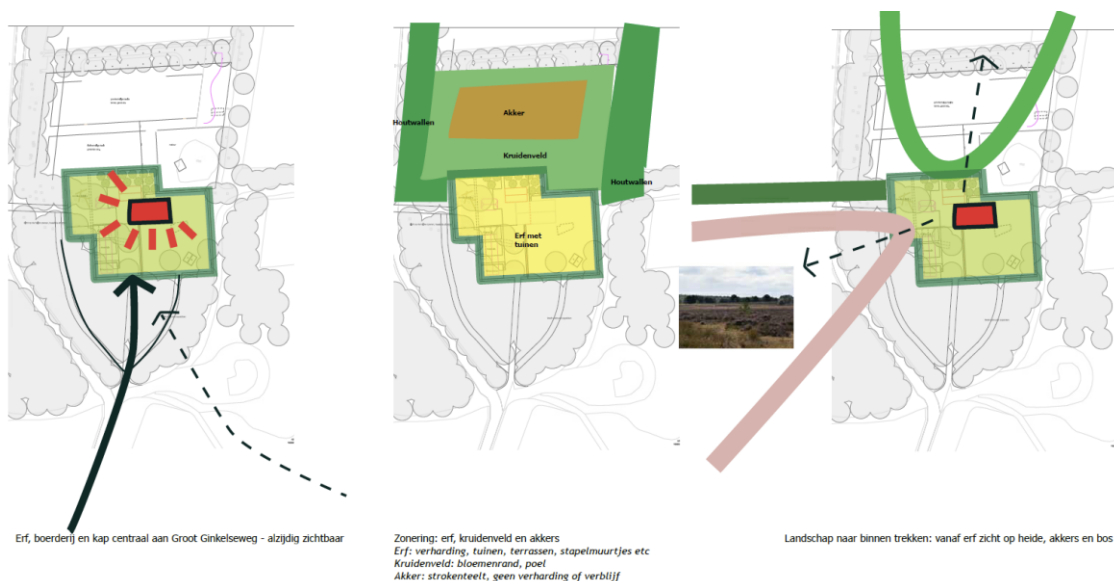

Fig 10. Drie bouwstenen voor plan erf natuurcentrum

Het NCV krijgt hierdoor een duidelijk rol in het vertellen van het ontginningsverhaal van de Veluwe, dat typerend is voor het beleevingsgebied Pure Veluwe maar ook voor de plek in het bos en de heide.

De focus van het natuurcentrum komt meer dan voorheen te liggen op natuurbeleving en natuureducatie, samen met het beleven van het ontginningsverhaal van de landbouwenclave.

Het Natuurcentrum Veluwe wordt de locatie om bezoekers van de Ginkel, jong en oud, kennis te laten maken met deze geschiedenis en de betekenis hiervan voor de flora en fauna op de Ginkel. Bezoekers leren er om hier met respect mee om te gaan. Het NCV krijgt hierdoor een duidelijk rol in het vertellen van het ontginningsverhaal van de Veluwe, dat typerend is voor het beleevingsgebied Pure Veluwe. De focus van het natuurcentrum komt meer dan voorheen te liggen op natuurbeleving en natuureducatie, samen met het beleven van het ontginningsverhaal van de landbouwenclave.

Op verzoek van de gemeente heeft het bestuur van het NCV een nieuw bedrijfsplan opgesteld dat invulling geeft aan bovenstaande missie. Dit bedrijfsplan is de basis voor de professionalisering van de stichting en de herinrichting en uitbreiding van het NCV die nodig is om de missie uit te voeren. In de loop van de jaren zijn verschillende bijgebouwen neergezet die niet recht doen aan de cultuurhistorische waarde van de locatie. De huidige fietsenstalling staat bijvoorbeeld niet op de goede plek. Verplaatsing is nodig om het erf meer tot zijn recht te laten komen. Voor het bezoek aan de wildkansel blijven voorlopig ongeveer 40 fietsen nodig. De wildkansel is ook de reden dat op deze plek als enige ruimte blijft voor 25 parkeerplaatsen. In de avond hoeven dan de mensen niet in het donker terug te lopen naar de Gebiedsentree. Een architect en huisvestingsdeskundige worden betrokken bij de duurzame realisatie van de herinrichting en uitbreiding van het Natuurcentrum Veluwe.

Om het historische verhaal van de ontginningskern te vertellen en te beleven komt er bij het natuurcentrum een natuurerf, natuurtuin en natuurakker. De natuurtuin bevat belangrijke ecologische waarden en wordt geoptimaliseerd en verbonden met natuurwaarden in de directe omgeving. De stichting NCV maakt op dit moment samen met het IVN een jaarprogramma voor de nieuwe situatie. Dit programma is van invloed op de inrichting en ontwerp van het NCV. Daarnaast is een apart advies gevraagd aan het team Belevingsgebied Pure Veluwe om optimaal de beleving te laten zijn van de plek. Dit advies wordt samen met het jaarprogramma en de inrichtingseisen meegegeven aan de architect.

De bezoeker kan in de toekomst op het NCV het verhaal van het ontstaan van de ontginningskernen op de Veluwe binnen en buiten beleven. Zo komt er een expositie over het

ontstaan van de Ginkel en hoe je dat hier, maar ook bij andere ontginningskernen in het veld, kunt herkennen. Het gebouw wordt aangepast, zodat de beleving van binnen en buiten optimaal wordt. Van binnen kan dan zowel de heide, de landbouw als het bos worden ervaren. In het NCV wordt ook de link tussen de landbouw en de natuur gelegd. Zo wordt dit centrum de plek voor natuurbeleving en natuureducatie voor jong en oud.

Fig 11. Eindontwerp omgeving Natuurcentrum

De beleving van het gebied begint niet op het NCV, maar start al op de parkeerplaats bij de gebiedsentree. We werken met 4 belevingsroutes en er komt een aparte struin- en beleefroute voor kinderen. Zo kan men een leerzame en aantrekkelijke wandeling maken van het parkeerterrein naar het NCV. Op het NCV komt ook het VVV-punt. De invulling van het jaarprogramma van het Natuurcentrum is een samenwerking tussen IVN en de Stichting NCV.

2.4 Welstandsnota

Voor het gebied is het beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede, als onderdeel van de Welstandsnota, van kracht. Ten aanzien van de uitbreiding van het Natuurcentrum zijn de criteria uit dit beeldkwaliteitsplan van toepassing. De criteria volstaan voor de beoogde ontwikkeling, zodat geen aanpassing aan dit beeldkwaliteitsplan hoeft te worden gedaan.

3 Beleid

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Besluit algemene regeling ruimtelijke ordening

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Gemeenten moeten bij het vaststellen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen rekening houden met het Barro.

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is bepaald dat de rijksoverheid bij algemene maatregel van bestuur (AmvB) regels kan stellen over onder andere de inhoud van bestemmingsplannen. Met het Barro heeft de rijksoverheid van deze bevoegdheid gebruik gemaakt. Het doel van het Barro is dat een aantal projecten die de rijksoverheid van rijksbelang vindt, dwingend worden geborgd in bestemmingsplannen of andere ruimtelijke plannen van lagere overheden. In het Barro zijn de projecten die van rijksbelang zijn met name genoemd en in de bijlagen met digitale kaartbestanden ingekaderd. Per project zijn vervolgens regels gegeven waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen.

In het Barro zijn de volgende projecten beschreven: Mainport Ontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en Waddengebied, Defensie en Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde. Voor het onderhavige bestemmingsplan is het Barro op deze onderdelen niet van toepassing.

3.1.2 Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige duurzame leefomgeving en geldt tot de invoering van de Omgevingswet als structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening. De NOVI vervangt vrijwel geheel de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van maart 2012.

Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die het aanzien van Nederland de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen. Denk aan het bouwen van circa 1 miljoen nieuwe woningen, ruimte voor opwekking van duurzame energie, aanpassing aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een circulaire economie en omschakeling naar kringlooplandbouw. Alles met zorg voor een gezonde bodem, schoon water, behoud van biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving. De NOVI geeft richting door strategische keuzes te maken. Ook maakt de NOVI ruimte voor maatwerk in de regio en een gebiedsgerichte aanpak. Vier prioriteiten staan centraal:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Een duurzaam en (circulair) economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De NOVI stelt een nieuwe aanpak voor: integraal, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties, en met meer sturing en richting vanuit het Rijk. De opgaven rond wonen, klimaat, energie, circulaire economie, verkeer en vervoer en landbouw zijn zo groot en ingewikkeld dat meer sturing vanuit het Rijk gevraagd wordt. Bijvoorbeeld bij ontwikkellocaties voor woningbouw in stedelijk netwerk Nederland, door het sturen op clustering van logistieke functies en door functies beter af te stemmen op natuur en landschap. Zo kan het Rijk samen met andere partijen gebiedsgericht tot juiste keuzes en een integrale aanpak komen.

Behoud van omgevingskwaliteit staat in de NOVI centraal. Dat wil zeggen dat alle ontwikkelingen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid plaatsvinden. De NOVI maakt hierbij gebruik van drie afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal
3. Afwentelen wordt voorkomen.

Daarbij zijn de belangrijkste inhoudelijke keuzes:

- Een klimaatbestendige inrichting van Nederland. Daarvoor is nodig dat functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) worden ingepast;
- De transitie van de energievoorziening. Bij de inpassing van duurzame energie is er oog voor omgevingskwaliteit;
- De transitie naar een circulaire economie met behoud van concurrentiekracht en een aantrekkelijk vestigingsklimaat;
- De ontwikkeling van het Stedelijk Netwerk Nederland. Hiermee wordt gestuurd op de verstedelijking in samenhang met bereikbaarheid en wordt het potentieel van heel Nederland benut. Woningbouw wordt versneld met oog voor omgevingskwaliteit;
- Concentratie van de stedelijke ontwikkeling/logistieke functies en daarmee behoud van openheid van het landschap;
- Op termijn herindeling van het landelijk gebied in goed evenwicht met natuur en landschap en werken aan de omslag naar de kringlooplandbouw.

3.1.3 Ladder van duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Het doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De ladder beoogt een zorgvuldige en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. De ladder is als procesvereiste opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Op grond van artikel 3.1.6 lid 2 Bro (gewijzigd per 1 juli 2017) moet de toelichting bij een bestemmingsplan, dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, een beschrijving bevatten van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

3.1.3.1 Stedelijke ontwikkeling

Een eerste belangrijke vraag die beantwoord moet worden, is of de ontwikkeling zich kwalificeert als een stedelijke ontwikkeling. In dat geval is namelijk (pas) een toets aan de ladder van duurzame verstedelijking nodig.

Volgens de Nota van Toelichting op het Bro worden ontwikkelingen die geen extra verstedelijking tot gevolg hebben, maar bebouwing reduceren of verplaatsen, niet gezien als stedelijke ontwikkeling in de zin van de Ladder.

Daarnaast is in dit kader de jurisprudentie over 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' relevant. De laddertoets geldt alleen voor 'nieuwe' stedelijke ontwikkelingen. Beoordeeld moet dan worden of sprake is van een nieuw beslag op de ruimte. Daarvan is in beginsel sprake als het nieuwe ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan er volgens het voorheen geldende planologische regime aanwezig was of gerealiseerd kon worden.

De toevoeging van een parkeerplaats is geen stedelijke ontwikkeling, nu infrastructuur in zijn algemeenheid niet als stedelijke ontwikkeling wordt gezien.¹

Bij het natuurcentrum blijft de totale oppervlakte aan bebouwing tevens binnen de oppervlakte die nu al planologisch mogelijk is.

¹ ECLI:NL:RVS:2015:448

De conclusie is dat de ontwikkelingen die in dit bestemmingsplan gereguleerd worden, niet als nieuwe stedelijke ontwikkeling worden gekwalificeerd. Een verdere ladderonderbouwing is daarmee niet aan de orde.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie

Algemeen

Op 19 december 2018 stelde Provinciale Staten van Gelderland de omgevingsvisie Gaaf Gelderland vast. Deze visie op 1 maart 2019 in werking getreden en daarmee het geldende toetsingskader voor dit bestemmingsplan.

In de Omgevingsvisie wordt het hoofddoel als volgt omschreven:

‘Vanuit ons rijke verleden en het heden werken we aan de toekomst. We bevinden ons op een cruciaal punt in de tijd. De wereld verandert ingrijpend. We zien veel op ons afkomen. Het energievraagstuk, klimaatverandering, uitputting van grondstoffen, kwetsbare biodiversiteit, digitalisering, internationalisering. Deze wereldwijde ontwikkelingen raken ook Gelderland en zetten druk op de Gelderse leefomgeving. Ze vragen van ons stevige antwoorden en oplossingen als investering in de toekomst. Niet alles kan zomaar. Balans is nodig. De Gelderse leefomgeving is in omvang beperkt. We zullen keuzes moeten maken. Met de schaarse ruimte en de vele uiteenlopende belangen en inzichten gaat dit niet vanzelf. We zullen met elkaar in gesprek moeten gaan en samen keuzes moeten maken over de vraagstukken die voorliggen en de betekenis daarvan voor de inrichting van Gelderland. Zoeken naar synergie, samenhang en uitruilmogelijkheden. Alleen dan kunnen we Gelderland ook in de toekomst gaaf te houden.

Daarom zetten wij een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.’

Onder Gezond en Veilig wordt verstaan ‘een gezonde leefomgeving, schone en frisse lucht, een schoon milieu, een niet vervuilde bodem, voldoende schoon en veilig (drink)water, bescherming van onze flora en fauna. Dat betekent voorbereid zijn op klimaatverandering, zoals hitte, droogte, bosbranden en overstromingen. En, dat is aandacht hebben voor verkeersveiligheid en veilige bedrijvigheid.

Schoon en welvarend betekent een dynamisch, duurzaam en aantrekkelijk woon-, werk- en ondernemersklimaat, goed bereikbaar en met een goed functionerende arbeidsmarkt en dito kennis- en onderwijsinstellingen. Maar dat is ook: het tegengaan van schadelijke uitstoot, afval en uitputting van grondstoffen. En het investeren in nieuwe, alternatieve vormen van energie.

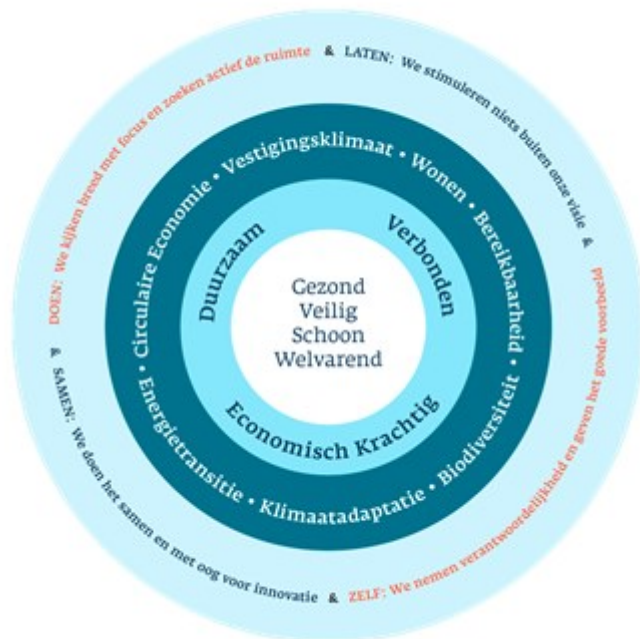

Fig 12. Doelstellingen omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Ambities

Vanuit bovenstaand kader zijn 7 ambities geformuleerd:

1. Energietransitie: van fossiel naar duurzaam
2. Klimaatadaptatie: omgaan met veranderend weer
3. Circulaire economie: sluiten van kringlopen
4. Biodiversiteit: werken met de natuur
5. Bereikbaarheid: duurzaam verbonden
6. Vestigingsklimaat: een krachtige, duurzame topregio
7. Woon- en leefomgeving: dynamisch, divers, duurzaam.

Ruimtelijk

Al sinds 2014 is de ruimtelijke ontwikkeling van Gelderland een maatschappelijke opgave met verantwoordelijkheden voor overheden, organisaties en partners. De provincie draagt op een toekomstbestendige manier bij, met beleid dat een duurzame economische structuur in de provincie en regio's versterkt en dat richting geeft aan de vestigingsmogelijkheden en milieugebruiksruimte voor bedrijven. Het provinciaal belang is gelegen in het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit. Onze klimaatbestendigheid wordt vergroot, de mogelijkheden om zonne- en windenergie op te wekken zijn in kaart gebracht (zie themakaart) en onze natuur- en landschappelijke kwaliteit blijft behouden. De provincie zet zich in voor vitale steden en dorpen en voor een duurzame verstedelijking, gericht op versterking van de stedelijke netwerken, gecombineerd met aandacht voor de vitaliteit van kleine kernen en dorpen. De kwalitatieve regionale opgave voor wonen is van provinciaal belang, net als het belang dat bij locaties met een bovenlokaal ontwikkelpotentieel die potenties benut worden. Het beleid voorziet in provinciale kaders voor het terugdringen van leegstand en overcapaciteit in gemeentelijke plannen en voor zorgvuldige locatie-afwegingen op regionaal niveau, waarbij de ladder voor duurzame verstedelijking wordt ingezet. Voor wonen en werken geldt een regionale aanpak die gericht is op een gezonde en veilige woonomgeving, waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen en die goed bereikbaar is en goede voorzieningen heeft. Voor ontwikkelingen in de niet grondgeboden landbouw hanteert de provincie het 'plussenbeleid'. Daarmee geeft de provincie veehouders de ruimte om hun bedrijf te ontwikkelen, maar onder voorwaarden. Bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij het beheer van terreinen wil de provincie dat aandacht wordt besteed aan onder andere het risico op natuurbranden.

In de Omgevingsvisie is ter plaatse van het plangebied met name aandacht voor wind- en zonneenergie. Daarnaast ligt het plangebied deels in het intrekgebied voor water. Als laatste, en voor de planvorming wellicht het meest relevant, ligt het plangebied in of grenst het aan Natura 2000 gebied, het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en/of de Groene Ontwikkelzone (GO). In hoofdstuk vier worden de consequenties die dit heeft voor de ontwikkelingen per vakdiscipline in beeld.

3.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

Met de verordening stellen Provinciale Staten regels over de inhoud, toelichting of onderbouwing van bestemmingsplannen. Deze regels kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen of gebiedsgerichte thema's. Gemeenten moeten binnen een bepaalde termijn hun bestemmingsplan afstemmen op de in de verordening opgenomen regels.

De Omgevingsverordening Gelderland is gelijktijdig met de vorige versie van de Omgevingsvisie in werking getreden op 18 oktober 2014. De laatste versie van de verordening is de geconsolideerde versie van januari 2023. De regels in de Omgevingsverordening zijn gebaseerd op de provinciale Omgevingsvisie.

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De Omgevingsverordening is er een van. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem. De verwachting is dat de omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

3.2.2.1 Intrekgebied

De onderhavige planontwikkeling is gelegen binnen het zogenaamde intrekgebied in het kader van de regels voor Water en Milieu. Deze bepaling brengt met zich mee dat een planontwikkeling de winning van fossiele energie binnen het plangebied niet mogelijk maakt. Nu er in onderhavig geval sprake is van een bestemmingsplan ten behoeve van woningbouw, is daar geen sprake van en wordt voldaan aan de randvoorwaarde.

3.2.2.2 Groene Ontwikkelzone en Gelders Natuurnetwerk

In Gelderland worden een aantal gebieden beschermd. Het betreft het Gelders natuurnetwerk, de Groene ontwikkelingszone, Weidevogelgebieden, Ganzenrustgebieden, natte landnatuur, Waardevol open gebied en nationale landschappen. Het Gelders natuurnetwerk is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN is het landelijke netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden.

Het plangebied ligt deels in de Groene ontwikkelingszone. De Groene ontwikkelingszone bestaat met name uit agrarisch gebied dat tussen en rondom de grote natuurkernen is gelegen. Hier worden bijvoorbeeld natuur- en landschapselementen aangelegd ter verbetering van de migratiemogelijkheden voor planten en dieren, maar ook agrarisch natuurbeheer of blauwe diensten kunnen bijdragen aan de ontwikkelingsdoelen van de Groene ontwikkelingszone, volgens de doelen beschreven in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone. Kleine natuurgebiedjes, denk aan stapstenen in een verbindingszone, zullen na aanleg ook deel gaan uitmaken van het Gelders natuurnetwerk. Ontwikkelingen in de

Groene ontwikkelingszone zijn niet uitgesloten, maar daarbij dient wel sprake te zijn van behoud en versterking van de aanwezige natuurwaarden.

Het plan ligt tevens deels in het Gelders Natuurnetwerk. In artikel 2.48 van de Omgevingsverordening is aangegeven dat er dan sprake moet zijn van compensatie.

In paragraaf 4.6.4.4 wordt onderbouwd op welke wijze het plan bijdraagt aan behoud en versterking van de kernkwaliteiten van de Groene ontwikkelingszone (GO). Tevens wordt hier aangegeven op welke wijze compensatie van het Gelders Natuurnetwerk plaatsvindt.

3.2.3 Regionale Woonagenda 2.0/ woningbouwafspraken Regio Food Valley

De provincie Gelderland maakt met haar regio's kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwafspraken op basis van bevolkingsprognoses, inschatting van marktkansen en feitelijke realisaties in de afgelopen jaren.

Deze afspraken zijn opgenomen in de Regionale Woonagenda 2.0 die begin 2018 is vastgesteld en voor de periode 2018 - 2021 geldt. In deze agenda zijn naast een set kwalitatieve afspraken en uit te werken thema's ook afspraken gemaakt over de te realiseren aantallen woningen per gemeente. Voor Ede is een bandbreedte opgenomen voor de periode 2017 - 2027 van circa 4500 - 5500 woningen. Daarbovenop is nog een extra woningbehoefte berekend voor de Regio Food Valley van ruim 800 woningen voor de overloop vanuit de Utrechtse regio. Een belangrijk deel hiervan komt voor rekening van de gemeente Ede. Het plan kent geen (wijzigingen aan) woonfuncties, zodat de regionale woonagenda niet relevant is.

3.2.4 Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed (2021)

Cultuur en erfgoed leveren een wezenlijke bijdrage aan de Gelderse samenleving. Cultuur en Erfgoed zijn bouwstenen voor ontwikkeling en bepalen mede de identiteit van Gelderland. Deze visie ligt ten grondslag aan de Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed 2021, die een andere aanpak volgt dan het beleidsprogramma Cultuur en Erfgoed 2017-2020. In sterkere mate wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen en samenwerking met partners en stakeholders.

In de Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed 2021 wordt door de provincie Gelderland het volgende gesteld:

"Het erfgoed, zowel het materiële als het immateriële, is van belang voor het historisch besef en benadrukt onze gezamenlijke identiteit. Als drager van het verleden verdient het onze bescherming. Ons erfgoed is het behouden waard vanwege de historische waarde, het belang voor de leefomgeving en de verbindende kracht. Het karakteristieke erfgoed, de culturele infrastructuur en de vele culturele activiteiten versterken de aantrekkelijkheid, de beleving en de identiteit van Gelderland als krachtig vestigingsgebied om te wonen en te werken, voor recreatie en toerisme. Gelderland is rijk aan cultuur en erfgoed. We zijn trots op onze monumenten, historische landschappen, festivals, musea, theaters en op onze makers. Gelderland biedt een klimaat waarin onze cultuur en ons erfgoed tot bloei komt en waar we zoveel mogelijk mensen van laten meegenieten."

Voor het materiële, tastbaar erfgoed (historische bebouwing, historisch landschap en archeologie) zijn in de uitgangspuntennotitie de volgende hoofddoelen geformuleerd:

- Behoud en ontwikkeling van monumenten zodat ons erfgoed in stand gehouden wordt;
- Behoud en versterking van erfgoedwaarden in (ruimtelijke) plannen;
- Bevorderen van kennis en innovatie in de erfgoedsector om ons erfgoed toekomstbestendiger te maken;
- Het beschermen van archeologische vondsten en archeologisch zichtbaarder maken voor inwoners en toeristen.

In het cultuur en erfgoedbeleid van de Provincie Gelderland wordt een belangrijk accent gelegd op de beleving van mensen. Daarbij wordt een balans gezocht tussen de maatschappelijke, economische en intrinsieke waarde van cultuur en erfgoed.

3.3 Gemeentelijk/regionaal beleid

3.3.1 Structuurvisie Buitengebied

Op 29 september 2011 heeft de raad van de gemeente Ede de 'Structuurvisie Buitengebied Ede, Ruimte voor Kwaliteit' vastgesteld. In de Structuurvisie Buitengebied Ede zet de gemeente Ede de koers uit voor het buitengebied tot 2030.

Het uitgestrekte buitengebied van Ede kent grote tegenpolen. Aan de ene kant de Veluwe: een natuurgebied van (inter)nationale allure. Aan de andere kant het intensief gebruikte agrarische landschap van de Vallei. In het midden Ede–stad; een knooppunt van bedrijvigheid en grootschalige infrastructuur. De stad en het landschap zijn in beweging. De dynamiek lijkt soms te botsen met de wens tot behoud en verbetering van het leefmilieu van mens, dier en plant. Met de Structuurvisie Buitengebied wil de gemeente Ede ruimte geven aan de dynamiek van het buitengebied. De gemeente Ede wil daarbij sturen op ruimtelijke kwaliteit. De visie biedt een langetermijnvisie voor het buitengebied van Ede, met richtinggevende beleidsuitspraken voor de op te stellen bestemmingsplannen en ander ruimtelijk beleid. Daarnaast zet het plan concrete uitvoeringslijnen uit voor de korte en middellange termijn.

Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan nieuwe kwaliteit van het buitengebied van Ede; zowel op ruimtelijk/fysiek, economisch als op sociaal/maatschappelijk niveau. De visie op het buitengebied van Ede is gericht op de volgende vier beleidsdoelen:

- Een integrale ontwikkelingsgerichte aanpak. De ontwikkeling dient zich te richten op sterke economische dragers en een aantrekkelijke en duurzame inrichting.
- Een sterke samenhang tussen stad en land. Het buitengebied en de stedelijke samenleving vormen één geheel.
- Een sterk Groenblauw casco, dat de natuurkernen met elkaar verbindt. Het sterke Groenblauwe casco is noodzakelijk, als antwoord op de voortschrijdende uitbouw van de stedelijke gebieden van Ede en Veenendaal en de voortschrijdende dynamiek van het buitengebied.
- Een sterke eigenheid van Ede. Alle nieuwe ontwikkelingen – zowel in grootschalige ontwikkelingen als in kleinere particuliere initiatieven – dienen voort te bouwen op de huidige kenmerkende kwaliteiten van het Edese buitengebied.

De planlocatie is gelegen binnen het deelgebied 4 'Veluwe'. In de Nota Ruimte is de Veluwe benoemd tot Nationaal Landschap. De grenzen ervan zijn door de provincie Gelderland vastgesteld. Het Veluwebeleid is met name gericht op het in stand houden en verder ontwikkelen van natuurwaarden.

Natuurontwikkeling is voor de Veluwe bovenschikkend. Voor de overige functies geldt een restrictief beleid. Het gebied moet aantrekkelijk blijven voor recreanten. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen nadelige effecten hebben op de aanwezige natuurwaarden. Voor de recreatie zijn groeiclusters bij Lunteren en Otterlo aangewezen. Dit maakt onderdeel uit van het Krimp en Groeibeleid waarbij krimp van recreatieve bedrijvigheid op de Veluwe wordt gecompenseerd door groei aan de randen.

3.3.2 Gebiedsplan de Ginkel

Het proces van een initiatief naar uitvoering startte in 2019 toen gemeente Ede samen met gebiedspartners de kwaliteiten en de zorgpunten van de Ginkel in beeld bracht. Deze zijn vertaald naar een aantal verbetervoorstellen voor het gebied. Deze initiatieven zijn in 2020

omgezet in een definitief gebiedsplan en uitvoeringsprogramma met 11 projecten. Dit Gebiedsplan de Ginkel is op 17 december 2020 vastgesteld door de gemeenteraad van Ede.

Begin 2021 is gestart met de ontwerpfase van het gebiedsproces de Ginkel. Tijdens de ontwerpfase heeft de gemeente wederom samen met terreineigenaren, bewoners en ondernemers uit het gebied, de ideeën uit het gebiedsplan vertaald naar concrete ontwerpen. Dit document is het resultaat van de eindontwerpfase. Het is de input geweest voor het definitieve ontwerp.

De Ginkel is een prachtig bos- en heidegebied met unieke kwaliteiten die echter ook onder druk staan. Die druk zal de komende jaren – mede door de (autonome) toename van recreanten, toeristen, bedrijvigheid en verslechtering van milieukwaliteiten - groter worden. Diezelfde gebruikers zorgen ook voor financieel draagvlak voor de versterking van kwaliteiten. Daarom moeten we zorgen voor balans tussen enerzijds de druk vanuit toerisme, recreatie, economie en werkgelegenheid en anderzijds de kwaliteiten van rust, ecologie, erfgoed en landschap.

Om de balans op de Ginkel te realiseren, zijn in het gebiedsplan vier doelen geformuleerd:

- * versterken van de natuur- en erfgoedwaarden;
- * vergroten van de belevingswaarden van de natuur- en erfgoedwaarden;
- * in balans brengen en houden van de kwalitatief hoge natuur- en erfgoedwaarden in samenhang met recreatief en economische activiteiten binnen het gebied;
- * de oude pleisterplaats Zuid-Ginkel ontwikkelen tot centrale plek van waaruit alle Places of interest van de Ginkel bezocht kunnen worden.

Het gebiedsplan is het resultaat van het samenbrengen van gemeentelijke en provinciale doelen. Want de Ginkel is niet alleen belangrijk voor de gemeente Ede, maar maakt ook een onderdeel uit van de Veluwe. Het behoort tot het belevingsgebied Pure Veluwe en bevat ook elementen om de belevingsgebieden Bevochten Veluwe en Smaakvolle Veluwe invulling te geven. Het vergroten van de belevingswaarden van de natuur- en erfgoedwaarden versterkt de betekenis van de Ginkel voor Ede, maar ook voor de Veluwe in zijn geheel.

Om het doel van het gebiedsplan de Ginkel te realiseren, zullen we bovenstaande kwaliteiten moeten behouden en versterken, zorgpunten aanpakken en zaken die hierop van invloed zijn beter organiseren. Het gebied de Ginkel heeft een aantrekkende werking op bezoekers die hier komen wandelen, fietsen, vliegeren, etc. De Ginkel is dan ook een zeer geschikte locatie voor bezoekers om de Veluwe te kunnen beleven. Door de centrale functie van deze locatie te versterken en tegelijkertijd de recreatie en economische activiteiten in het gebied beter te organiseren, kan de kwaliteit van het gebied worden versterkt. De ligging ten opzichte van andere poorten naar de Veluwe is wel bepalend voor de wijze van organiseren. Met het realiseren van een centraal punt (toeristische ontmoetingsplek, TOP-locatie), ontstaat de mogelijkheid om het gedrag van de bezoekers te geleiden (zoals het parkeergedrag). Vanaf het centrale punt leiden we de bezoeker over de daarvoor bestemde paden (recreatiezoning) naar gebieden die de recreatieve druk goed aankunnen en naar locaties waar het verhaal van het belevingsgebied de Pure Veluwe tot uiting komt. Het resultaat daarvan is dat andere gebieden rustiger worden, waardoor natuur- en erfgoedwaarden op de ene plek beschermd kunnen worden en op een daarvoor geschikte plek beleefd kunnen worden.

3.3.3 Visie Toerisme en recreatie

De Visie op Recreatie en Toerisme Veluwe 2017-2022 (vastgesteld december 2017) is een uitwerking van het Programma Buitengebied van de gemeente Ede. De aanleiding om te komen tot deze visie is het economische belang van de recreatie- en toerismesector voor de gemeente. In de Visie op Recreatie en Toerisme Veluwe 2017-2022 is het streven verwoord om te komen tot een vitaal en eigentijds aanbod met vraaggerichte, onderscheidende en toekomstbestendige recreatief-toeristische producten en bedrijven.

In de visie zijn 5 speerpunten geformuleerd, die tezamen bijdragen aan deze ambitie.

Speerpunt 1 Beleefbaar stamkapitaal	Speerpunt 2 Vitale verblijfsrecreatie	Speerpunt 3 Aantrekkelijke en gevarieerde routenetwerken	Speerpunt 4 Veelzijdige topactiviteiten	Speerpunt 5 Marketing en informatie- voorziening
1. Verbinden van gebieden	1. Deelname programma vitale vakantieparken*	1. Routebureau Veluwe *	1. Stimuleren producten thema's *	1. Toeristisch profiel aanscherpen *
2. Versterken beleving erfgoed en cultuur-historie *	2. Inzet Kwaliteitsteam Veluwe (economisch spoor)	2. Ontwikkeling wandelknooppunten	2. Inzetten op verjonging van de doelgroep	2. Toeristische informatievoorziening 2.0 *
3. Versterken natuurbeleving	3. Parkplan (economisch spoor) *	3. Ontwikkeling MTB- en ruiterroutes *	3. Kwaliteitsverhoging activiteiten voor huidige doelgroep	3. Rol VisitVeluwe continueren*
4. Veluwe-beleving in de openbare ruimte	4. Uitnodigings- of ontwikkelingskader (ruimtelijk spoor) *	4. Ontwikkeling startpunten / overstappunten *	4. Kansen voor dagrecreatieve voorzieningen *	4. Gezicht geven aan dorpen binnen toeristisch profiel
	5. Experimenteerruimte en snellere procedures (ruimtelijk spoor)	5. Koppeling ondernemenden met routes	5. Activiteiten bij de boer	5. Concreet aan de slag op drie schaalniveaus
	6. Transformatieplan (ruimtelijk spoor)		6. Accommodaties zakelijke markt	

Fig 13. Speerpunten visie Toerisme en Recreatie

In het gebiedsplan de Ginkel wordt een duidelijke startpunt in het gebied gemaakt, namelijk de parkeerplaats aan de noordkant bij Juffrouw Tok. (speerpunt 3.4) Vanaf de parkeerplaats starten verschillende vernieuwde wandelroutes (inclusief een inclusieroute) elk met een eigen thema en bezoekpunten. Dit draagt bij aan de versterking van de natuur- en erfgoed beleving op de Ginkel (speerpunt 1.2 en 1.3). Het Natuurcentrum Veluwe wordt vergroot en grotendeels vernieuwd. De inhoudelijke verhalen van de Ginkel worden daar verteld en sluiten aan bij de Veluwe belevingsgebieden. Het wordt een belangrijk bezoekpunt in het plangebied (speerpunt 1.2, 1.3, 5.2).

3.3.4 Parkeerbeleidsplan

De gemeente Ede kent parkeerbeleid met eigen parkeernormering (Nota parkeernormering). Eén van de uitgangspunten van het parkeerbeleid is dat bij nieuw- en verbouwprojecten de eis gesteld wordt dat de hoeveelheid parkeerplaatsen die extra nodig is voor het betreffende project binnen het plangebied wordt gerealiseerd. De openbare ruimte wordt dan niet belast met een toegenomen parkeerdruk. Om te kunnen bepalen hoeveel parkeerplaatsen nodig zijn bij een nieuw- of verbouwproject (parkeernorm) vindt een toetsing plaats op grond van de genoemde parkeernormen in de vastgestelde Nota Parkeernormering.

3.3.5 Gemeentelijk beleid Verkeers- en Vervoersplan

De hoofdlijnen van het verkeers – en vervoersbeleid binnen de gemeente Ede staan beschreven in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (hierna GVVP), in 2014. Het GVVP geeft de kaders aan waarbinnen:

- ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst;
- verkeersprojecten worden gedefinieerd en geprioriteerd;
- verkeersbeleid in de dagelijkse praktijk wordt uitgevoerd.

In het GVVP is onder meer de wegcategorisering en de fietsstructuur vastgelegd. In de wegcategorisering worden voor dit bestemmingsplan gebiedsontsluitingswegen en erfdoelwegen onderscheiden.

In de fietsstructuur zijn de utilitaire en recreatieve fietsroutes aangewezen. Deze routes dienen te voldoen aan vier eisen van fietsvriendelijkheid, namelijk: directheid, veiligheid, comfort en samenhang.

3.3.6 Waterbeleid

Het gemeentelijke beleid qua water staat beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2018 - 2022, Verbindend water. Dit plan is een gezamenlijk product van Gemeente Ede en Waterschap Vallei en Veluwe. De belangrijkste gidsprincipes voor de omgang met water, die in het Gemeentelijk rioleringsplan worden beschreven zijn:

- We streven naar een duurzame en gezonde stad
- We blijven gebruikt water hygiënisch verantwoord verwerken
- We houden schoon water schoon
- We hanteren de trits 'vasthouden, bergen en dan pas afvoeren van regenwater'
- We gebruiken regenwater waar het valt
- We benutten de inrichting van de openbare ruimte
- We gebruiken water om de herkenbaarheid van woonmilieus te versterken

Hemelwaterbeleid

In het Bouwbesluit 2012 is in artikel 6.18 aangegeven dat de perceelseigenaar de eerste verantwoordelijkheid heeft voor de opvang van hemelwater. De gemeente heeft hier eisen aan gesteld in het hemelwaterbeleid. In het document Hemel- en grondwaterbeleid, uitwerking van het GRP 2018-2022 d.d. 20 augustus 2019 zijn de doelstellingen ten aanzien van hemelwater uit gemeentelijk rioleringsplan operationeel uitgewerkt. Afkoppeling van daken gebeurt bij voorkeur via zichtbare afvoer en infiltratie en wel om de volgende reden.

- foutieve afkoppeling zichtbaar (voorkoming bodemvervuiling)
- bewustwording burger
- verbeteren kwaliteit leefomgeving

Grondwatervisie

Ook voor grondwater is het beleid uit het GRP operationeel uitgewerkt in het document 'Hemel- en grondwaterbeleid' d.d. 20 augustus 2019. De grondwaterstand kan van nature langs de Veluweflank enorm fluctueren. Bovendien verwacht de provincie Gelderland in deze zogenaamde 'grondwaterfluctuatietoneel' in de toekomst ten gevolge van klimaatverandering een extra stijging van de grondwaterstand.

Met de grondwatervisie streeft de gemeente Ede naar balans in haar stedelijke grondwatersystemen, waarbij enerzijds grondwateroverlast wordt voorkomen en anderzijds wordt gezorgd dat zo min mogelijk grondwater van hoge kwaliteit wordt afgevoerd.

Het inrichtingsplan voor de gebiedsentree wordt getoetst aan het gemeentelijk beleid inzake water(afvoer).

3.3.7 Bomen- en groenbeleid

Bomen

In 2013 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. Uitgangspunt van het bomenbeleidsplan is de focus te leggen op de "belangrijke bomen", het aanplanten van de juiste boom op de juiste plek en diversiteit aanbrengen in het bomenbestand om weerbaar te zijn tegen ziektes en plagen. Vanuit het bomenbeleidsplan zijn de regels voor het kappen van bomen aangepast en zijn de groenstructuren voor de kernen van de gemeente vastgesteld. Op de groenstructuurkaarten zijn de gebieden vastgelegd waar zich de groenstructuren bevinden en zijn de gebieden vastgelegd met belangrijk particulier groen. Dit zijn de gebieden waar het groene karakter gehandhaafd dient te worden.

Om het groene karakter in stand te houden hecht de gemeente er belang aan dat bomen binnen projecten gecompenseerd worden zodat er niet ingeboet wordt op het areaal bomen en

groen. Per half 2020 heeft de gemeente een Bomenfonds om dit te borgen. Het gemeentelijk Bomenfonds biedt de mogelijkheid om bomen die niet gecompenseerd kunnen worden als 'geld op de bank te zetten', zodat de mogelijkheid bestaat om de financiële middelen van de bomen op een later moment in te zetten voor de aanplant van bomen op een andere locatie.

Groen

Op 14 juli 2020 heeft de gemeenteraad het groenbeleidsplan over het groenblauwe raamwerk vastgesteld. Doel van het robuuste groenblauwe raamwerk is om de toekomstbestendige groenblauwe koers te bepalen voor de komende tien jaar. Het raamwerk geeft vier speerpunten: kwaliteit en identiteit, klimaat en water, ecologie en biodiversiteit, gezonde leefomgeving. Basis zijn de kernkwaliteiten van het cultuurhistorische en natuurlijk landschap en het netwerk van natuurgebieden en ecologische verbindingen. Het raamwerk is herkenbaar op verschillende schaalniveau's. De landschappen van de Veluwe en de Vallei met het waardevolle overgangslandschap van de Flank vormen de basis van het robuuste groenblauwe raamwerk. Het benut de eigenheid en identiteit van de verschillende Edese landschappen, en specifiek de Flank met het karakteristieke reliëf, de hoge Veluwerand en de overgang naar de lager gelegen Vallei. Versterking van de eigenheid en identiteit draagt bij aan het realiseren van de ambities ten aanzien van cultuurhistorie, klimaat, ecologie en gezonde leefomgeving.

Het gemeentelijk beleid is gericht op het behouden van het structureel groen en blauwe raamwerk. Dit is in kaart gebracht op de groenstructuurkaarten. Een deel van het openbare groen is dusdanig van karakter of omvang, dat het als structureel groen is aan te merken. Het gaat hier bijvoorbeeld om parken en plantsoenen.

Visie openbare ruimte

In de zomer van 2016 is de Visie Openbare Ruimte vastgesteld. Hierin is de globale visie voor de inrichting van de openbare ruimte neergelegd, globaal zijn spelregels voor burgerparticipatie omschreven en wordt er een aanzet gegeven naar de te verwachten opgaves die eraan komen voor de gemeente Ede.

3.3.8 Duurzaamheid en Energie

De gemeente Ede hecht veel waarde aan duurzaamheid. Om te zorgen dat we kunnen blijven wonen in een schone, groene en gezonde leefomgeving. Duurzaamheid betekent bij de ontwikkeling van een nieuwe woonlocatie onder andere dat voldaan moet worden aan wettelijke milieueisen, op het gebied van bijvoorbeeld bodem, lucht en geluid. Daarnaast betekent duurzaamheid aandacht voor water (o.a. waterberging, met het oog op de voortgaande klimaatverandering) en voor inrichting van de openbare ruimte (materiaalgebruik, verharding, groen, verlichting). Tot slot zijn circulariteit en energie speerpunten als het gaat om duurzaamheid.

De gemeente hanteert sinds enkele jaren voor nieuwbouwlocaties geen bovenwettelijke energieprestatie-eisen meer. Dit heeft te maken met de aanscherping van de wettelijke EPC (EnergiePrestatieCoëfficiënt) in het (rijks-)Bouwbesluit (meest recent per 1 januari 2015). In 2020 vindt verdere aanscherping plaats: woningen moeten dan (bijna) energieneutraal worden gebouwd. Daarnaast geldt voor alle nieuwbouw dat de toegepaste (bouw)materialen moeten voldoen aan de MPG-eis (Milieu Prestatie Garantie). Omdat de Energieprestatiegarantie (EPG) steeds lager wordt, wordt de MPG van een gebouw steeds belangrijker als maat voor de duurzaamheid.

Naast wettelijke eisen en gemeentelijk beleid stimuleert de gemeente om verdergaande reductie van de energiebehoefte, terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen en de inzet van duurzame energie in bouwplannen op te nemen. De gemeente Ede zet voor de periode 2018-2022 in op een verdrievoudiging van het aantal zonnepanelen op daken binnen de gemeente. Inwoners en bedrijven zullen een belangrijke bijdrage aan deze opgave gaan leveren. Vandaar dat wij bij nieuwbouw vragen hier op in te spelen door:

- positionering van het gebouw ten opzichte van de zon;

- dakconstructie voldoende sterk te maken voor plaatsen van zonnepanelen / zonneboilers;
- integratie van zonnepanelen in de daken in het ontwerp mee te nemen;
- plaatsen van zonnepanelen / zonnecollectoren op het dak als integratie niet mogelijk / gewenst is.

3.3.9 Woonvisie

In december 2015 is de Woonvisie Ede 2030 vastgesteld. De Woonvisie benoemt de ambities voor het wonen in de gemeente Ede tot 2030. De ambities zijn uitgewerkt in een achttal sporen. Uitgangspunt is het minimaal realiseren van het woningbouwprogramma dat past bij de groeiprognoses in bevolking en huishoudens.

De Woonvisie benoemt de volgende sporen:

1. Groeien met Kwaliteit
2. Balans bestaand nieuwbouwprogramma en nieuwe binnenstedelijke en -dorpse locaties
3. Betaalbare woningvoorraad
4. Gevarieerde opbouw wijken en dorpen
5. Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
6. Wonen met een hoog voorzieningenniveau
7. Wonen in het groen
8. Wonen in Food Valley

3.3.10 Erfgoedverordening Ede (2020)

De Erfgoedverordening bevat onder andere bepalingen ten aanzien van het gebruik en verstoringen van een beschermd gemeentelijk monument. Zo kunnen bepaalde gebruiksvormen bijvoorbeeld onwenselijke gebouwaanpassingen met zich meebrengen, of kunnen onevenredig grote uitbreidingsmogelijkheden tot verstoringen leiden omdat ze onvoldoende ondergeschikt zijn aan het monumentale volume. Om hierop in te spelen dienen gebruiksmogelijkheden en bouwrechten van beschermde monumenten weloverwogen te worden gekozen en terughoudend te worden ingevuld, opdat monumentale waarden ook planologisch worden geborgd. In de Erfgoedverordening zijn tevens regels opgenomen ten aanzien van de uitvoering van archeologisch onderzoek in de gemeente.

3.3.11 Nota 'Erfgoed maakt Ede' (2018)

Naar analogie van rijks en provinciaal beleid over erfgoed in de ruimtelijke ordening heeft ook de gemeente Ede via de Erfgoednota besloten om waardevolle cultuurhistorische elementen op te nemen in ruimtelijke plannen zodat ze - in het geval van ontwikkelingen - meegewogen worden in de integrale belangenafweging. Naast het waarborgen van cultuurhistorische waarden door behoud wordt erfgoed ingezet als inspiratiebron voor ruimtelijke opgaven: de plaatselijke identiteit als 'unique selling point' om de eigenheid van de gemeente te versterken. Bekeken wordt hoe erfgoed als inspiratiebron die ruimtelijke inrichting kan versterken. En omgekeerd hoe nieuwe functies kunnen bijdragen aan het behoud of de versterking van erfgoedwaarden.

3.3.12 Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) (2013)

Het kader voor de doorwerking van cultuurhistorie in ruimtelijke plannen wordt bepaald door wetgeving en beleid op verschillende niveaus, waaronder de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) Ede. De CHW betreft een uitwerking van het gemeentelijke erfgoed- en archeologiebeleid. Het is een integraal ruimtelijk beleidskader waarin alle aardkundige, archeologische, cultuurlandschappelijke en historisch (steden-)bouwkundige sporen bijeen zijn gebracht en integraal zijn gewogen.

De cultuurhistorische waardenkaart vormt de basis voor de cultuurhistorische inbreng bij het opstellen van ruimtelijke plannen. De Gebiedsentree en het Natuurcentrum vallen binnen

Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 1, waarvoor de volgende beleidsstrategie van toepassing is:

“Dit zijn de cultuurhistorische parelgebieden die identiteit geven aan Ede. De historische situatie is bovengronds goed herkenbaar of ondergronds bijzonder gaaf. De historische zeggingskracht is daardoor zeer hoog. Op nationaal niveau zijn deze cultuurhistorische gebieden relatief zeldzaam. Ontwikkelingen zijn toegestaan als ze tenminste beogen cultuurhistorische waarden in stand te houden dan wel te versterken. Een historisch-ruimtelijke analyse is hierbij noodzakelijk. Het dagelijkse beheer dient mede gericht te zijn op instandhouding.”

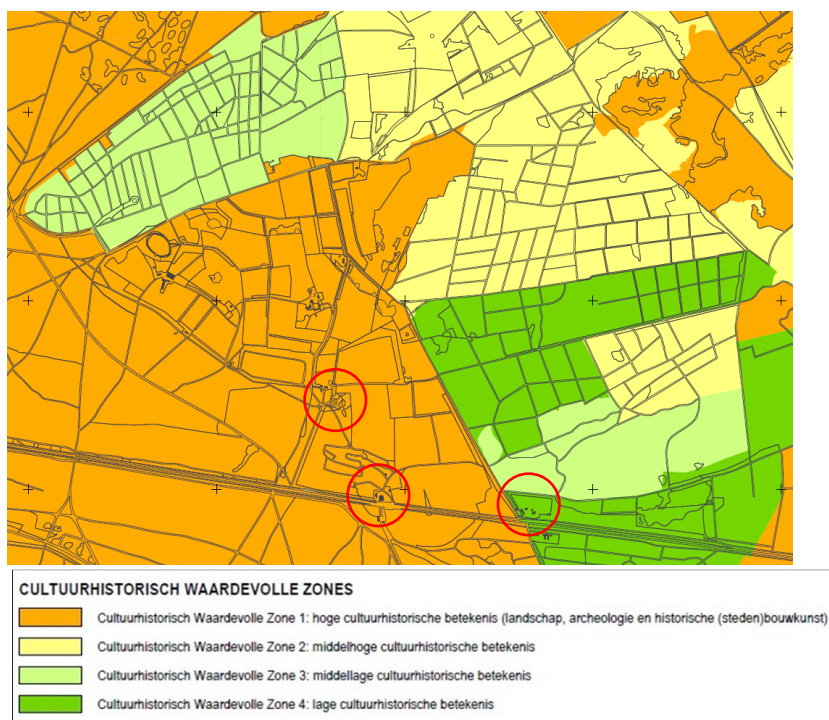

Fig 14. Fragment Integrale waarderingskaart van de Cultuurhistorische Waardenkaart

In paragraaf 4.8 worden de cultuurhistorische waarden beschreven die binnen en rondom het plangebied voorkomen. Daarnaast wordt ingegaan op de effecten van het planvoornemen voor de aanwezige cultuurhistorische waarden.

3.3.13 Programma Biodiversiteit

Het Programma Biodiversiteit is op 21 maart 2019 vastgesteld en geeft doelen voor herstel, behoud en versterking van biodiversiteit. De visie op biodiversiteit heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- In Ede maakt biodiversiteit een essentieel onderdeel uit van het natuurlijk kapitaal. Het vormt de basis voor een gezonde leefomgeving en een gezond en duurzaam voedselsysteem.
- Bijzondere planten en dieren hebben in Ede een leefomgeving waar ze zich kunnen handhaven en uitbreiden.
- De ecosystemen van alle landschappen functioneren als schakels in een ketting en vormen zo een waardevol sie-raad van onze gemeente.
- In Ede zijn veel mensen zich bewust van de waarde en het belang van biodiversiteit
- Bij ruimtelijke ontwikkeling wordt het aspect biodiversiteit vanaf de start integraal meegenomen.
- Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties voelen zich verbonden om samen de natuurwaarden te beschermen en te versterken.

Eén van de doelen richt zich op het natuurinclusief ontwerpen als integraal onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit doel wordt geborgd in de toetsing van omgevingsvergunningen.

3.3.14 Toets aan gemeentelijk beleid

Zoals aangegeven richt het bestemmingsplan zich op twee deelgebieden, waarbinnen een aantal ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt. Het project om te komen tot een herstructurering van het gebied de Ginkel was ten tijde van de vaststelling van de structuurvisie in 2011 nog niet in beeld. Ook maakt het geen onderdeel uit van het programma Buitengebied uit 2016. De ontwikkelingen die in dit bestemmingsplan vervat zijn, wijken daarbij af van de reguliere functiewisselingen of ontwikkelingen van (niet-)agrarische bedrijven die de planologie in het buitengebied kenmerken.

De verschillende ontwikkelingen die zijn vervat in dit bestemmingsplan, zijn daarmee getoetst aan algemene normen van een goede ruimtelijke ordening. Per ontwikkeling wordt hierna inzichtelijk gemaakt op welke wijze het plan daaraan voldoet. Aan het toepasselijke sectorale beleid, bijvoorbeeld op het gebied van Water en Bodem, wordt in hoofdstuk 4 getoetst.

Gebiedsentree

Parkeerplaats

Door de realisatie van de parkeerplaats op de agrarische grond, kunnen een groot aantal (al dan niet informele) parkeerplaatsen elders in het gebied verdwijnen. Hiermee ontstaat een gestructureerde parkeersituatie, nabij een doorgaande ontsluitingsweg (N224), in plaats van de versnipperde parkeersituatie die het gebied momenteel kenmerkt. De volgende parkeergelegenheden worden afgewaardeerd vanwege voorliggende plan:

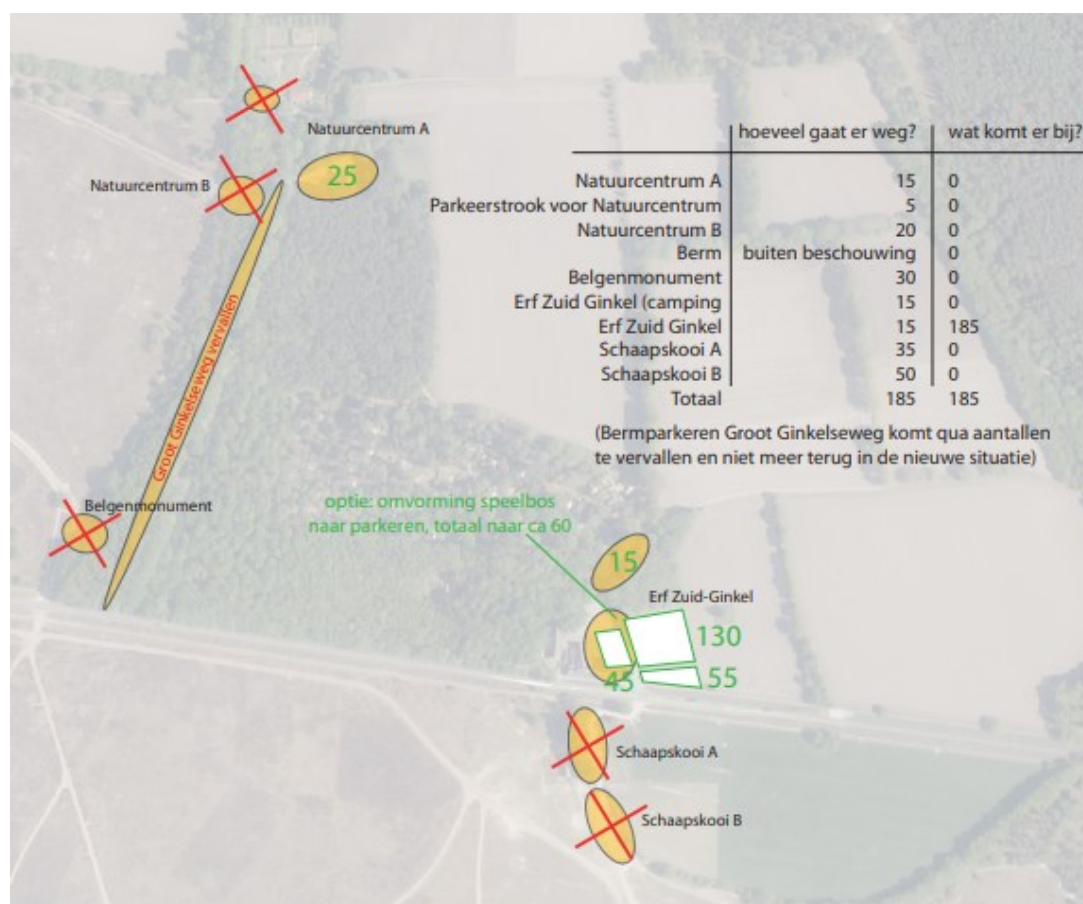

Fig 15. Saldo nieuwe en op te heffen parkeergelegenheden

Met de bijbehorende landschappelijke inpassing en ecologische maatregelen, ontstaat een parkeerterrein dat ruimtelijk aanvaardbaar is en een bijdrage levert aan de toeristische en infrastructurele gemeentelijke opgaven.

Het perceel is verder gelegen in de Groene Ontwikkelzone uit de provinciale omgevingsverordening. In dat geval moet aangetoond worden dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat. In paragraaf 3.2.2.2 is dat aangetoond.

Parkeerplaats Camping de Ginkel

Het parkeerterrein ten zuidoosten van Camping de Ginkel ligt buiten het campingterrein, op gemeentegrond. Deze situatie is in het verleden ontstaan, en in de loop der jaren is het parkeerterrein telkens wat groter geworden. Deze situatie wordt in voorliggend bestemmingsplan niet alleen gereguleerd, maar ook ingeperkt tot het hoogst noodzakelijke. Een (beperkt) aantal parkeerplaatsen bij de ingang van de camping is immers gewenst, maar voor het overigen kan het parkeren ook worden opgelost op het campingterrein zelf. Daarnaast is ruimte opgenomen op de centrale parkeerplaats ten behoeve van de parkeerplaatsen die verdwijnen bij de ingang.

Het bestemmen van de parkeerplaatsen heeft geen feitelijk effect op het aanzicht en de natuurlijke kenmerken van het perceel, nu de parkeerplaatsen al aanwezig zijn. Met het verdwijnen van een aantal parkeerplaatsen aan de zuidzijde van het verbetert de situatie zelfs. Er zijn geen bijzondere inpassingsmaatregelen vereist.

Het perceel is verder gelegen in de Groene Ontwikkelzone uit de provinciale omgevingsverordening. In dat geval moet aangetoond worden dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat. In paragraaf 3.2.2.2 is dat aangetoond.

Natuurcentrum

Uitbouw

Het plan is om een ondergeschikte uitbouw aan het noordelijk deel van het natuurcentrum te realiseren. Deze komt te liggen op de bestemming 'agrarisch', wat niet is toegestaan. Het bestemmings- en bouwvlak ten behoeve van 'Cultuur en Ontspanning' wordt om die reden iets uitgebreid aan deze zijde, terwijl deze aan de zuidzijde juist wat wordt ingekrimpt.

Tuininrichting

Ten westen van het natuurcentrum bevindt zich een tuin. Deze maakt feitelijk onderdeel uit van de perceelinrichting ten behoeve van het natuurcentrum, maar ligt deels op de bestemming 'bos'. Ook hier vindt een uitruil van meters plaats: het bestemmingsvlak 'Cultuur en ontspanning' wordt hier iets verruimd, terwijl deze oppervlakte aan de zuidzijde een bosbestemming krijgt.

3.4 Conclusie beleid

In dit hoofdstuk is het relevante beleid beschreven van het Rijk, de provincie Gelderland en de gemeente Ede. De ontwikkeling past binnen deze beleidskaders.

4 Onderzoek en randvoorwaarden

4.1 Inleiding

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan moeten relevante aspecten in beeld worden gebracht. Het vaststellen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. In onderstaande paragrafen wordt op de verschillende thema's ingegaan.

4.2 Bedrijven en milieuzonering

4.2.1 Beleid/regelgeving

De VNG-publicatie *Bedrijven en milieuzonering* (editie 2009) is een algemeen geaccepteerd hulpmiddel in de ruimtelijke ordening. In de publicatie wordt voor een aantal milieuaspecten per milieucategorie een indicatieve afstand aangegeven die aangehouden wordt voor beoordeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze afstanden zijn van belang wanneer in de directe nabijheid van bedrijvigheid gevoelige bestemmingen zoals woningen worden gerealiseerd en vice versa. Middels nader onderzoek kan eventueel gemotiveerd afgeweken worden van de richtafstand uit de VNG-publicatie.

4.2.2 Beschouwing plansituatie

Voor deze plannen kan onderscheid gemaakt worden in twee deelgebieden: het natuurcentrum, en de gebiedsentree.

Natuurcentrum

Voor het natuurcentrum geldt dat in de directe omgeving geen gevoelige functies zijn gelegen. De uitbreiding geeft daardoor geen belemmeringen.

Gebiedsentree

Voor de gebiedsentree geldt dat parkeerplaats uitbreiding aan de andere zijde is gesitueerd dan de al bestaande gevoelige woon bestemming. Deze en andere gevoelige bestemmingen voor het parkeergebied vanuit milieuzonering liggen ver buiten de richtafstand. De uitbreiding geeft daardoor geen belemmeringen.

4.2.3 Conclusie

Het aspect bedrijven en milieuzonering vormt geen belemmering voor dit plan.

4.3 Hoogspanningslijnen

4.3.1 Beleid/regelgeving

Magnetische velden afkomstig van bovengrondse hoogspanningslijnen mogen in nieuwe woningen, scholen en kinderdagverblijven niet sterker zijn dan 0,4 microtesla. De overheid adviseert daarom gemeenten, provincies en netbeheerders om rond die hoogspanningslijnen preventief een zone in te stellen die vrij blijft van dergelijke bebouwing. Dit geldt voor situaties waarin nieuwe gevoelige functies in de buurt van een bovengrondse hoogspanningslijn worden gebouwd of nieuwe hoogspanningslijnen bij bestaande gevoelige functies worden gerealiseerd. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft het voormalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) ondersteund bij het ontwikkelen van dit beleid.

Het beleid is ontwikkeld omdat kinderen die in de buurt van bovengrondse hoogspanningslijnen wonen mogelijk een hogere kans op leukemie hebben. Het magnetische veld zou daarvoor

verantwoordelijk kunnen zijn, al is een oorzakelijk verband niet bewezen. Met het voorzorgsbeleid wil de overheid voorkomen dat het potentiële risico toeneemt.

De magneetveldzone rond de hoogspanningslijnen markeert een gebied waarin het magnetische veld, gemiddeld over een jaar genomen, sterker is dan 0,4 microtesla. De breedte van de zone wordt afgeleid uit de nominale stroom waarvoor de hoogspanningslijn is ontworpen. De keuze voor deze magneetveldzone sluit goed aan bij internationale epidemiologische onderzoeken.

Ook dient rekening te worden gehouden met de mogelijke effecten op technische apparatuur in de nabijheid van het magnetisch veld. De gemeentelijk brandweer dient te adviseren over de blus(on)mogelijkheden nabij de hoogspanningslijn. Tenslotte zal de nieuwe bebouwing zijn gebonden aan bepaalde bouwhoogte als gevolg van de hoogspanningslijn. Een bouwplan binnen de zakelijk rechtstrook (toetsingszone netbeheerder) van de lijn dient ter toetsing voorgelegd te worden aan de netbeheerder (TenneT voor 150 kV lijnen en Liander voor 50 kV lijnen).

De zakelijk rechtstrook bedraagt:

- 17,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 22,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen;
- 3 meter gemeten vanaf de buitenste kabel voor ondergrondse hoogspanningslijnen.

In de regels moet een afwijkingsbepaling voor bouwen binnen de zakelijk rechtstrook van de hoogspanningslijn opgenomen worden. Bij gebruikmaking van deze afwijking dient de netbeheerder geraadpleegd te worden.

De indicatieve magneetveldzone bedraagt:

- 50 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 60 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen.

4.3.2 Beschouwing plansituatie

In de directe omgeving van de plannen zijn geen (bovengrondse) hoogspanningsleidingen aanwezig. In het gebied komen geen andere ruimtelijke relevante kabels en leidingen voor. Dit aspect behoeft om die reden geen nadere aandacht. Ten behoeve van ontwikkelingen in het plangebied zal worden voldaan met het doen van een Klic-melding voor aanvang van de werkzaamheden.

4.3.3 Conclusie

Het aspect hoogspanningslijnen, kabels en leidingen vormt geen belemmering voor de uitvoering van de plannen.

4.4 Bodem

4.4.1 Beleid/regelgeving

De gemeente Ede heeft specifiek bodembeleid dat is vastgelegd in de nota Bodembeheer regio de Vallei uit 2012, samen met de gemeenten Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. De bijbehorende regionale bodemkwaliteitskaart geeft de chemische bodemkwaliteit weer binnen de zone van 0 tot 2 meter beneden maaiveld. De bodemkwaliteitskaart mag, onder voorwaarden, gebruikt worden als bewijsmiddel voor toe te passen grond in de regio. De actueel geldende bodemkwaliteitskaart is door burgemeester en wethouders vastgesteld op 19 juni 2018, met aanvulling voor PFAS op 20 september 2020.

Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de bodem van Ede in het algemeen van een goede milieuhygiënische kwaliteit is. Daarnaast kent de gemeente Ede een vrijstellingsregeling voor bodemonderzoek. Dit houdt in dat het college van burgemeester en wethouders vrijstelling kan verlenen van de bodemonderzoeksplicht, omdat al bruikbare recente gegevens beschikbaar zijn met betrekking tot de bodemkwaliteit. Vrijstelling kan ook worden verleend indien uit historisch onderzoek is gebleken dat het terrein onverdacht is voor bodemverontreinigingen. In de bouwverordening en de nota Bodembeheer is deze vrijstellingsregeling opgenomen voor de toetsing van bouwvergunningen en voor de toetsing van ruimtelijke plannen, zoals bestemmingswijzigingen.

4.4.2 Situatie plangebied

Ter voorbereiding op de voorgenomen planwijziging zijn de verschillende deellocaties onderzocht middels verkennende en aanvullende bodemonderzoeken. Hieronder zijn de resultaten per deellocaties samengevat.

Gebiedsentree - Schaapskooi

Ter plaatse van het ten zuiden van de N224 gelegen deel is een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd².

Vooronderzoek

Ten gevolge van het historisch gebruik als parkeerplaats en de mogelijk toepassing van fundatiemateriaal, is het parkeerterrein verdacht op het voorkomen van verhoogde gehalten PAK, minerale olie en zware metalen. Op het omliggende heideveld en de akker worden geen verhoogde gehalten verwacht. Vanwege het mogelijk toepassen van fundatiemateriaal op het parkeerterrein en de sloop van een schuur, kan het terrein belast zijn geraakt met asbest.

Fundatieonderzoek

De fundatie ter plaatse van de noordelijke zijde van de parkeerplaats bevat 2,5 mg/kg asbest en is daarmee asbesthoudend. Het aangetoonde asbestgehalte is echter lager dan de herbruiksnorm (100 mg/kg ds). Het fundatiemateriaal van de hele parkeerplaats is indicatief herbruikbaar als 'niet vormgegeven' bouwstof.

Verkennend bodemonderzoek

In de baksteen-, dakpan-, metaal- en asfalhoudende bovengrond ter plaatse van boring 02 in het pad ten noordwesten van de parkeerplaats is een matige zink en PAK-verontreiniging aangetoond. Aangenomen wordt dat de verontreiniging gerelateerd is aan de antropogene bijmengingen in het pad. De verontreiniging is horizontaal en verticaal niet afgeperkt. In de overige grondmonsters zijn, behoudens enkele achtergrondwaardeoverschrijdingen, geen verontreinigingen aangetoond.

Verkennend asbestonderzoek

Op het maaiveld is visueel asbestverdacht materiaal aangetroffen ter plaatse van de grondwal ten oosten van het parkeerterrein en ten westen van het parkeerterrein. In een monster van het plaatmateriaal is asbest aangetoond. Omdat het materiaal enkel op het maaiveld is aangetroffen, is er geen sprake van een bodemverontreiniging. Ter plaatse van het aangetroffen asbestverdacht materiaal zijn asbestgaten gegraven. De geanalyseerde asbestmonsters bevatten geen asbest. Ter plaatse van de inrit naar te parkeerplaats is analytisch een lichte asbestverontreiniging aangetoond. De interventiewaarde wordt niet overschreden.

Gebiedsentree - Restaurant Juffrouw Tok

Ter plaatse van restaurant Juffrouw Tok, de naastgelegen toekomstige parkeerplaats en de noordelijk gelegen wegen naar de camping is een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd³.

² De Ginkel schaapskooi, Verkennend bodem- asbest- en fundatieonderzoek, R01-78100.56-BME-D01, IB Land, 2 augustus 2022.

Vooronderzoek

Door een voormalig benzinstation is de parkeerplaats gedeeltelijk (circa 10 m²) verdacht op het voorkomen van minerale olie. Het overige terreindeel is onverdacht op het voorkomen van een geval van (ernstige) bodemverontreiniging.

Asfalt- en fundatieonderzoek

Het fundatiemateriaal onder de parkeerplaats is indicatief geschikt voor hergebruik als 'niet vormgegeven bouwstof'. De fysische eigenschappen en fysische hergebruiksmogelijkheden van het fundatiemateriaal zijn niet onderzocht.

Verkennend bodemonderzoek

Aan de oostelijke zijde van de parkeerplaats is een verontreiniging met zware metalen boven de interventiewaarde aangetoond met een maximale omvang van circa 234 m³. Mogelijk is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging. De overige grond van de onderzoekslocatie bevat geen sterke verontreinigingen.

Verkennend asbestonderzoek

Op het maaiveld is geen asbestverdacht materiaal aangetroffen. Visueel en analytisch is geen asbest aangetroffen in de bodem.

Natuurcentrum

Ter plaatse van het natuurcentrum is een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd⁴.

Vooronderzoek

Op de locatie is gebouwd en gesloopt binnen een asbestverdachte periode. Derhalve is het gebied verdacht op het voorkomen van asbest. De bovengrond/fundatie ter plaatse van de parkeerplaats en het pad ten oosten van het natuurcentrum zijn verdacht vanwege bijmenging van baksteen, menggranulaat, asfalt en beton.

Fundatieonderzoek

Het fundatiemateriaal is indicatief geschikt voor hergebruik als 'niet-vormgegeven bouwstof'. De fysische eigenschappen en hergebruiksmogelijkheden van het fundatiemateriaal zijn niet onderzocht.

Verkennend bodemonderzoek

In de bovengrond van boring 09 (t.p.v. van het pad ten oosten van het natuurcentrum) overschrijdt het aangetoonde gehalte van PAK en minerale olie de interventiewaarde. In de bovengrond van boring 11 (t.p.v. van het pad ten oosten van het natuurcentrum) overschrijdt het aangetoonde gehalte van PCB de interventiewaarde.

Beide verontreinigingen zijn nog niet afgeperkt en hangen waarschijnlijk samen met het pad. De maximale omvang bedraagt circa 68 m³ sterk met PAK en minerale olie verontreinigde grond en circa 80 m³ sterk met PCB verontreinigde grond.

De overige grond van de onderzoekslocatie bevat geen sterke verontreinigingen.

Verkennend asbestonderzoek

Visueel en analytisch is asbest aangetroffen ter plaatse van gat 11 in het pad ten oosten van het natuurcentrum. Het betreft 29 mg/kg ds. hechtgebonden chrysotiel en crocidoliet.

Explosieven

³ De Ginkel Juffrouw Tok Verkennend bodem- asbest- en fundatieonderzoek, R01-78100.55-BME-D01, IB Land 2 augustus 2022.

⁴ De Ginkel Natuurcentrum Verkennend bodem-, asbest- en fundatieonderzoek, R01-78100.54-BME-D01, IB Land, 1 augustus 2022.

In 2015 is een historisch vooronderzoek uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van Conventionele Explosieven (CE) uit de Tweede Wereldoorlog binnen de gemeentegrenzen. Uit dit vooronderzoek blijkt dat de planlocatie verdacht is voor de aanwezigheid van CE uit de 2e wereldoorlog. In de voorbereiding van uitvoeringswerkzaamheden dient hier rekening mee te worden gehouden. De opsporingswerkzaamheden staan gepland vanaf week 7 en zullen naar verwachting maximaal 2 weken duren. De detectie en mogelijke aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven staat overigens los van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

4.4.3 Conclusie en aanbevelingen

De planlocatie is voldoende onderzocht en de bodemkwaliteit is goed in beeld gebracht met de uitgevoerde bodemonderzoeken. Er zijn diverse kleine spots aanwezig met bodemverontreiniging. Deze spots zijn geen belemmering voor de voorgenomen planwijziging en zullen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden verwijderd worden, waarbij een BUS melding gedaan wordt.

4.5 Water

4.5.1 Beleid/regelgeving

Watertoets

De watertoets is een instrument dat er voor zorgt dat bij alle ruimtelijke plannen (landelijk én stedelijk gebied) aandacht is voor de kwaliteit en kwantiteit van water. De watertoets is verplicht voor alle overheden die waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten hebben. Doorgaans vraagt de gemeente de watertoets namens zichzelf, een particulier of ondernemer aan bij de 'waterbeheerder'. Dat is in dit geval Waterschap Vallei en Veluwe. Binnen de kern Ede is het oostelijk deel 'hoog en droog' en het westelijk deel 'laag en nat'. Het waterschap heeft in het oostelijk deel geen belangen, omdat het grondwater hier diep zit en er geen oppervlaktewater aanwezig is. Gemeente Ede en Waterschap Vallei en Veluwe hebben daarom afgesproken dat ten oosten van de lijn Proosdijerveldweg- Hakselselweg-Kerkweg-Bovenbuurtweg, waar dit plangebied is gelegen, het waterschap niet betrokken hoeft te worden in de watertoets. De gemeente Ede is hier verantwoordelijk voor een goede borging van de waterbelangen.

4.5.2 Situatie plangebied

Het plangebied ligt niet in een beschermingszone voor riooltransportleidingen, waterbergingsgebieden, watergangen of waterkeringen van het waterschap. Het plangebied ligt ook niet binnen een drinkwaterbeschermingsgebied of de grondwaterfluctuatiezone.

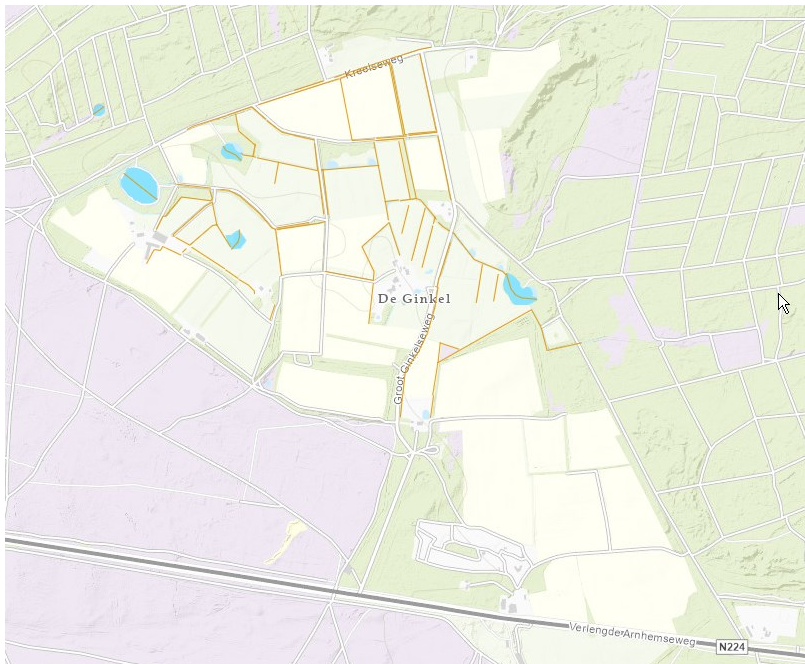

Fig 16. Legger Waterschap Vallei en Veluwe. C-watergangers in het oranje.

Binnen het plangebied liggen C-watergangers, opgenomen op de Legger van waterschap Vallei en Veluwe. Indien wijzigingen plaatsvinden aan de watergangers die op de Legger staan dient hiervan een melding te worden gedaan bij het waterschap dan wel een keurvergunning te worden aangevraagd, tenzij kan worden voldaan aan Algemene regels van de Keur.

Voor elke verharde vierkante meter dient er 40 mm waterberging te worden gerealiseerd, bij voorkeur bovengronds. Het plan voldoet hieraan.

4.5.3 Conclusie

Vanuit water is er geen bezwaar tegen dit plan.

4.6 Ecologie/natuur

4.6.1 Wet natuurbescherming

Voor ruimtelijke ingrepen of bestemmingsplanwijzigingen is de natuurwetgeving relevant. Binnen de natuurwetgeving wordt onderscheid gemaakt in bescherming van soorten en gebieden. Onlangs zijn drie wettelijke regimes samengevoegd tot één nieuwe Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Vergelijkbaar met het oude wettelijke regime maakt de nieuwe Wet natuurbescherming onderscheid in gebieds-, soortenbescherming en bescherming van houtopstanden. De gebiedsbescherming was voorheen met name gereguleerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de soortenbescherming vond zijn grondslag in de oude Flora- en faunawet.

De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en is gericht op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

4.6.1.1 Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming

Vergelijkbaar met de oude Flora- en faunawet (april 2002) richt de Wet natuurbescherming zich op de instandhouding van populaties van soorten die bescherming behoeven.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

4.6.1.2 Wet natuurbescherming, onderdeel Gebiedsbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2). Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

Stikstof

Een van de aspecten die een effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is stikstofdepositie. De Nederlandse wet- en regelgeving voor stikstofdepositie vloeit voort uit de Wet natuurbescherming. De wetgever heeft in dit verband de volgende wet- en regelgeving tot stand gebracht:

- de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 2.
- het Besluit natuurbescherming, hoofdstuk 2, op grond waarvan de vergunningplicht niet geldt indien grenswaarden voor een melding van toepassing zijn;
- de Regeling natuurbescherming, waarin naast de regels die gelden ten aanzien van bepaling, reservering en toedeling van ontwikkelingsruimte onder meer de lijst van prioritaire projecten is opgenomen.

Stikstofdepositie vormt al jarenlang een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstofdepositie een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige natuur in die gebieden. De natuurwetgeving beoogt een oplossing te bieden voor dit probleem. Het doel is het beschermen en ontwikkelen van kwetsbare, voor stikstof gevoelige natuur, terwijl tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk blijven. Hiertoe worden maatregelen genomen die leiden tot een afname van stikstofdepositie (bronmaatregelen) en maatregelen die leiden tot een versterking van de natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden (herstelmaatregelen). Op termijn is het doel met deze gebied specifieke maatregelen in de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige natuur in Natura 2000-gebieden en in de tussenliggende tijd in het voorkomen van verslechtering.

4.6.1.3 Wet natuurbescherming, onderdeel Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

4.6.2 Provinciaal beleid

Gelders Natuur Netwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

De provincie Gelderland heeft in de Omgevingsvisie en -verordening gebieden aangewezen ter bescherming en versterking van de ecologische structuren.

In het *Gelders Natuurnetwerk* geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Onder voorwaarden is een bepaalde uitbreiding van bestaande functies toegestaan. Geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN toegestaan, ook geen externe effecten. 'Nee, tenzij'-toets.

De *Gelderse Groene Ontwikkelingszone* is een gebied waar partners en partijen juist worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Daarbij maakt de provincie onderscheid tussen de mate waarin partijen worden gevraagd om een extra bijdrage te leveren aan dit gebied. De provincie wil met haar beleid voor deze zone zo duidelijk mogelijke spelregels hanteren die recht doen aan de doelen in dit gebied.

4.6.3 Gemeentelijk beleid

Het Programma Biodiversiteit (vastgesteld 21 maart 2019) richt zich op herstel, behoud en versterking van biodiversiteit op het Edes' grondgebied. Om dit te bereiken wordt natuurinclusief ontwerpen en bouwen als belangrijke maatregel binnen het ruimtelijk spoor genoemd. In het Programma Biodiversiteit is opgenomen dat alle ruimtelijke ontwikkelingen een bijdrage moeten leveren aan het behouden en versterken van de biodiversiteit. Daarbij dient een natuurinclusief plan op te stellen dat voldoet aan het gemeentelijke puntensysteem voor natuurinclusief bouwen en ontwerpen. <https://www.ede-natuurlijk.nl/natuurinclusief>

4.6.4 Situatie plangebied

In het kader van de voorgenomen herinrichting heeft Econsultancy in opdracht van de gemeente Ede een natuurtoets opgesteld (rapportnummer 17041.001, oktober 2022).

Dit rapport behelst onder andere een beschrijving van de ecologische functies in de huidige situatie in de deelgebieden, welke wettelijke beschermde soorten er voor (kunnen) komen en wat de belangrijkste elementen binnen het leefgebied zijn. Verder is beschreven welke habitattypen of leefgebieden er vanuit Natura 2000 van toepassing zijn op de deelgebieden. Het onderzoek heeft bestaan uit meerdere soortgerichte veldbezoeken. Aan de hand van de onderzoeksresultaten is beschreven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Hierbij zijn de ecologische waarden zoveel mogelijk ingepast en versterkt middels het ontwerp.

4.6.4.1 Wet natuurbescherming: onderdeelaspect soortbescherming

Deelgebied 'Gebiedsentree'

Er worden door de realisatie van de gebiedsentree geen nesten of functionele onderdelen van het leefgebied van jaarrond beschermde vogels aangetast. Er heeft een aanvullende inspectie van de schuur naar boerenwaluw plaatsgevonden, deze zijn niet aangetroffen. Voorafgaand aan de sloop vindt een check plaats op algemene broedvogels.

Op de locatie zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verder is het effect van verlichting van belang voor vleermuizen. De planvorming voorziet in het toepassen van zo weinig mogelijk en ecologisch verantwoorde verlichting én het op termijn vervangen van de huidige armaturen bij de parkeerplaats van het horecaterrein. Conform het lichtplan heeft het gehele plan een verlichtingssterkte van ca. 3 lux. De masten schijnen vanaf de randen naar binnen toe. Buiten de begrenzing van het parkeerterrein gaat de lichtintensiteit daardoor naar 0 lux. Na middernacht schakelt de verlichting op de parkeerplaats waarschijnlijk uit. Negatieve effecten op de vleermuizen die in de omgeving foerageren zijn daarmee redelijkerwijs uit te sluiten.

Verblijfplaatsen van beschermde zoogdiersoorten zijn op basis van het cameraonderzoek uit te sluiten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen in de bomen op- en rond het terreindeel waar ingrepen aan de begroeiing gaat plaatsvinden.

Bij werkzaamheden in het groen, de strooisellaag van het bos, houtstapels zal een ecologisch werkprotocol gevolgd moeten worden om schade aan hazelworm en algemeen voorkomende amfibieën te voorkomen. Door de herinrichting is geen sprake van verlies aan leefgebied, het betreft enkel voorkomen van schade aan individuen.

Deelgebied 'Natuurcentrum'

Ten behoeve van de plannen worden er geen bomen gekapt. In de te slopen schuren zijn geen nestplaasten van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. In de tuin zijn veel soorten gezien die broeden in struiken en hagen, zoals spotvogel, putter, tuinfluiter en zwartkop. De nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

De bebouwing is, na aanvullende inspectie, ongeschikt gebleken voor boom- of steenmarter. Er dienen voldoende schuilplaatsen als stenenhopen(dakpannen) stapels hout en dergelijke behouden te blijven. Er kan worden volstaan met het werken aan de hand van een ecologisch werkprotocol.

Met de herinrichting wordt ingezet op het laten zien van de diversiteit van teelten aan gewassen, de huidige heemtuin blijft daarbij grotendeels intact. Er is daardoor geen sprake van verlies aan leefgebied voor zandhagedis en hazelworm. Ter hoogte van de te verkleinen parkeervoorziening wordt het gebied voor reptielen verbeterd.

Voor amfibieën speelt het Natuurcentrum een belangrijke rol. De poel die op het terrein is gelegen is vormt voorplantingswater voor de streng beschermde kamsalamander. Deze soort is bovendien aangewezen binnen het Natura 2000-gebied de Veluwe. Naast de kamsalamander is ook de beschermde poelkikker en rugstreeppad op het terrein waargenomen. De waarnemingen van de poelkikker zijn afkomstig van RAVON (2020). Niet alleen de poel zelf, maar ook de omgeving (landhabitat) is voor de soortgroep belangrijk. Het behoud van dichte vegetatie, voldoende overwinteringsplekken en voldoende voedselaanbod zijn elementen die van belang zijn voor het behoud van de populaties. Naast de streng beschermd soorten zijn ook algemene soorten als kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker aanwezig. De poel zelf blijft behouden. Het is zaak om ook voldoende landhabitat te behouden. Kamsalamanders verplaatsen zich over het algemeen niet veel verder dan 100 meter van hun voortplantingswater. De heemtuin, die momenteel door de soort gebruikt kan worden, blijft gehandhaafd.

De heemtuin biedt geschikt leefgebied voor dagvlinders. Er zijn dan ook veel vlindersoorten waargenomen, waaronder de wettelijk beschermde kommavlinder. Het betreft een soort die op de Veluwe op heideterreinen voorkomt. Verder zijn enkele soorten van de rode lijst waargenomen, zoals geelsprietdikkopje, bruin blauwtje, bruine vuurvlinder, kleine parelmoervlinder, heivlinder en heideblauwtje. De grote verscheidenheid aan soorten geeft het belang van de tuin voor de soortgroep aan. Gelet op de aanwezigheid van de wettelijk beschermde kommavlinder wordt bij de inrichting voldoende leefgebied voor deze en andere vlindersoorten behouden.

4.6.4.2 Wet natuurbescherming: onderdeel aspect gebiedsbescherming Natura 2000

Stikstof

Beoordeling stikstofdepositie bestemmingsplannen

Een (wijziging van een) bestemmingsplan kan alleen worden vastgesteld als het plan geen significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden. Referentiesituatie is hierbij de huidige feitelijk gerealiseerde en planologisch legale situatie. Indien geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie of in een ecologische beoordeling (voortoets of passende beoordeling), ondanks een toename van de stikstofdepositie, significante effecten op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten volledig uitgesloten kunnen worden, is het plan uitvoerbaar en kan het bestemmingsplan of de wijziging van het bestemmingsplan worden vastgesteld.

Bouw- en gebruiksfase

Het plangebied ligt grotendeels in Natura 2000-gebied Veluwe (zie onderstaande figuur).

Fig 17. Nabijgelegen Natura 2000-gebied

Van de nieuwe projecten/werkzaamheden die uitgevoerd gaan worden binnen Gebiedsplan de Ginkel zijn zowel de bouwwerkzaamheden als de verkeersbewegingen en routing van bezoekers relevant voor de stikstofuitstoot en -depositie.

Bouwfase

De relevante bouwfase die voortvloeit uit onderhavig bestemmingsplan, beperkt zich tot de aanleg van de parkeerplaats bij de gebiedsentree. Hiervoor is een substantiële aanvoer van materieel en materiaal nodig, en worden gedurende enige tijd werkzaamheden uitgevoerd in het plangebied.

Daartegenover staat de herbestemming van het agrarische perceel naar een parkeerplaats. De huidige agrarische activiteiten (teelt van gewassen inclusief bemesting) kunnen daarbij als interne salderingsruimte worden ingezet om de (tijdelijke) werkzaamheden van de aanleg van de parkeerplaats mee te onderbouwen.

Middels een AERIUS-berekening - die als bijlage bij deze toelichting is gevoegd - is inzichtelijk gemaakt in hoeverre de aanlegfase bijdraagt aan de stikstofdepositie. Daaruit komt naar voren dat er vanwege de aanleg een depositie is van 0,14 mol/ha/jr. Echter, vanwege het staken van de agrarische activiteiten, zal de stikstofdepositie op jaarbasis met 0,39 mol/ha afnemen. De beperkte en tijdelijke stikstofdepositie vanwege de aanlegfase wordt dus ruimschoots overtroffen door de afname, zodat het plan op grond van interne saldering uitvoerbaar is.

Gebruiksfase

De plannen leiden niet tot extra gemotoriseerde verkeersbewegingen, nu het aantal parkeerplaatsen in het gebied gelijk blijft. In de huidige situatie zijn op veel verschillende locaties parkeermogelijkheden. In de plannen vindt clustering van parkeerplekken nabij de gebiedsentree plaats. In combinatie met het saneren van bestaande parkeerterreinen en het onmogelijk maken van parkeren in de berm in de directe omgeving, levert deze clustering winst op voor de natuur en geeft het duidelijkheid aan bezoekers. In totaliteit worden met deze clustering geen extra parkeerplekken toegevoegd. Aangezien het uit te breiden geclusterde parkeerterrein bij de gebiedsentree buiten Natura 2000-gebied ligt en veel van de te saneren huidige parkeerplekken binnen Natura 2000-gebied liggen, treedt per definitie een positief effect op voor het aspect stikstof. Bezoekers die per auto komen zullen immers minder afstand in Natura2000-gebied hoeven afleggen om bij een parkeerplaats te komen.

De op de Ginkel gelegen agrarische bedrijven hebben elk een eigen natuurtoestemming en maken geen onderdeel uit van het plangebied van dit bestemmingsplan. Eventuele wijzigingen in de bedrijfsvoering die voortvloeien uit het Gebiedsplan de Ginkel worden op bedrijfsniveau beoordeeld en onderbouwd.

Conclusie stikstof

De voorgenomen projecten binnen Gebiedsplan de Ginkel en het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan leiden niet tot een significante toename van de stikstofdepositie. Door clustering van parkeerplekken buiten Natura 2000-gebied treedt nabij de huidige parkeerterreinen waarschijnlijk zelfs een afname van de stikstofdepositie op ter plaatse van Natura 2000-gebied Veluwe in de nieuwe gebruiksfase.

Het aspect stikstof vormt geen belemmering voor de vaststelling van het bestemmingsplan en de uitvoering van de projecten uit het Gebiedsplan de Ginkel.

Overig

Bij de gebiedsbescherming gaat het naast stikstof ook om andere effecten. Oppervlakteverlies binnen de begrenzing van kwalificerend habitat is hierbij het aspect dat aan de orde is. Dit speelt bij het herdenkingsveld en de aanleg van nieuwe paden of het halfverharderen van bestaande paden. De voorgestelde verharding van een pad en het plaatsen van de landmark, de aanleg van een nieuw bospad en het halfverharderen van bestaande paden binnen Natura 2000 zijn vergunningplichtige activiteiten. Er zal daarom aangetoond moeten worden wat het belang van deze ingrepen is en of er alternatieven voorhanden zijn die minder effect hebben. Het belang zal goed te onderbouwen zijn, omdat er sprake is van een integraal gebiedsplan en omdat een groot deel van de toename aan paden al worden gecompenseerd door het verwijderen van bestaande (verharde) paden.

4.6.4.3 Wet natuurbescherming: onderdeel houtopstanden

Binnen de planvorming worden geen bomen gekapt die vallen onder de bescherming van Houtopstanden in de Wet natuurbescherming

4.6.4.4 GNN en GO

Groene ontwikkelingszone

De omgevingsverordening kent een aantal bepalingen die betrekking hebben op plannen die raken aan GO (*paragraaf 2.6.5, instructieregel bestemmingsplan Groene ontwikkelingszone*). Voor zover een bestemmingsplan van toepassing is op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone, laat het een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat. Hierbij wordt verwezen naar de bijlage 'Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone'.

ALGEMEEN	Nr.	116
	Gebiedsnaam	Ginkel
	kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide; hier vooral heidebebossing • onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe • onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten • toevoergebied van Renkumse Poort • groot wild: m.n. edelherten, wilde zwijnen • leefgebied das • leefgebied kamsalamander • cultuurhistorische waarden van o.m. grafheuvels, oude ontginningen (Ginkel), sprengen en boerderijen • cultuurhistorische waarden van landgoedelementen • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir • rust, ruimte, donkerte • ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater • houtproductie
	aardkundige waarden	+: Stuwwal bij Oud Reemst; Sandr van Wolfheze
	waardevol open gebied of verkaveling	+
parel	-	
ONTWIKKELINGSDOELEN	natte landnatuur	+
	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling oude bossen met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide, zandverstuivingen en schrale graslanden • ontwikkeling Renkumse Poort • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N224 en A12 • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën, poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (hessenwegen, grafheuvels, verkavelingen, sprengen) en beheersvormen • ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten
	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden • ontwikkeling Renkumse Poort • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N224 en A12 • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën, poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (hessenwegen, grafheuvels, verkavelingen, sprengen) en beheersvormen • ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten
	ecologische verbindingen met evz-model	Renkumse Poort

Tabel 1. Ontwikkelingsdoelen Ginkel

In de artikel 2.53a ev. staan nadere bepalingen over de wijze waarop bovenstaand uitgangspunt onderbouwd wordt. Er dient onderzoek te worden gedaan naar de kernkwaliteiten, een versterkingsplan te worden opgesteld en vervolgens borging van de uitvoer van dit plan plaats te vinden.

Veel van de ingrepen vinden plaats in de Groene Ontwikkelingszone. Zolang er sprake is van een per saldo positief effect zijn wijzigingen van functies mogelijk. In alle onderscheiden deelgebieden is sprake van een per saldo positief effect binnen de GO. De voornemens binnen de landbouwenclave hebben een aanzienlijk positief effect op de natuurwaarden doordat hier wordt ingezet op zowel het versterken van het landschap als op de agrarische bedrijfsvoering. Een klein deel van de ingrepen vindt plaats binnen GNN natuur. Ook hier geldt dat er binnen het plan als geheel een positief effect te verwachten is, doordat oppervlaktes die worden halfverhard worden gecompenseerd door afnames van verhardingen elders.

Het deelgebied waar het plangebied deel van uitmaakt betreft '116 Ginkel'. Voor dit gebied zijn de volgende ontwikkeldoelen beschreven waar het gebiedsplan uitvoering aan geeft:

- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën, poelen.
- Ontwikkeling van cultuurhistorische patronen en beheersvormen.

Met de uitvoering van het gebiedsplan worden de volgende kernkwaliteiten van het gebied versterkt:

- Grootschalig aaneengesloten gebied van droge voedselarme bossen en heide.
- Leefgebied Das
- Leefgebied Kamsalamander
- Rust en ruimte
- Cultuurhistorische waarden

De landbouwenclave betreft leefgebied van de das en de kamsalamander. Dit leefgebied wordt versterkt door de realisatie van landschapselementen, waaronder houtsingels en poelen. De

realisatie van de centrale parkeerplaats in de Groene ontwikkelingszone is bedoeld om de rust in het deel van het Gelders Natuurnetwerk te versterken. Daarnaast heeft deze ontwikkeling een ruimtelijk positief effect omdat de kernkwaliteit van een aaneengesloten natuurgebied hiermee wordt versterkt. Alle 'losse' parkeerplekken verspreid in het gebied worden 'opgeheven' en daarmee teruggegeven aan de natuur, hetgeen de aaneengeslotenheid versterkt. De parkeerplaats ten zuiden van de N224, bij de schaapskooi, zal weer onderdeel uitmaken van het heidegebied en de landbouwenclave.

Versterken kernkwaliteit leefgebied kamsalamander en das

De kamsalamander is een doelsoort voor het Natura 2000 gebied de Veluwe en is opgenomen als kernkwaliteit van het gebied. De doelstelling is behoud van de populatie.

De populatie op de Ginkel is een van de belangrijkste op de Veluwe omdat hier nog geen menging is met de Italiaanse Kamsalamander. Tegelijkertijd zijn er dringend maatregelen nodig om de populatie in stand te houden, omdat deze met uitsterven wordt bedreigd. In het gebied worden 5 poelen gerealiseerd (**figuur 1**). De locaties van de poelen zijn aangegeven met een stip. In figuur 2 zijn de poelen in detail opgenomen. De omgeving van de poel wordt ook omgevormd naar natuur. Dat is nodig om de poelen te laten functioneren. Dit betreft een totale oppervlakte van 1,2 ha om te vormen landbouwgrond.

In het gebied wordt een aantal houtwallen gerealiseerd. De houtwallen die op korte termijn worden gerealiseerd hebben een lengte van 485 meter. Met een breedte van 5 meter komt dat op een oppervlakte van 2.425 m², dat maakt 0,25 ha (4 houtwallen van 100 meter, 160 meter, 110 meter en 115 meter).

Berekening versterking Groene ontwikkelingszone

Op de website van de provincie Gelderland is uitgerekend of er voldoende maatregelen worden getroffen. <https://formulieren.gelderland.nl/Algemeen/formulier/nl-NL/evAllScenarios/scVergroeningsmaatregelen.aspx/fVergroeningVerliesfactor>

Het webformulier helpt bij het berekenen van de versterkingsopgave. Hierin is ingevuld wat er bij de ontwikkeling verloren gaat aan natuurkwaliteiten, wat de aard en omvang van de ontwikkeling is en op welke manier de natuur wordt versterkt. In tabel 1 is de berekening samengevat. De uitkomst is dat het plan in balans is en er voldoende versterkingsmaatregelen worden getroffen om het verlies van waarden door de aanleg van het parkeerterrein te compenseren met versterkende maatregelen. De balans komt hiermee op 1850 punten.

	Verliespunten	Versterkingspunten	Balans
Parkeerplaats (0,5 ha)	2500		
Poelen (1,2 ha)		3600	
Houtwallen (0,25 ha)		750	
TOTAAL	2500	4350	+1850

Tabel 2. Verschilberekening

Fig 18 . Locaties te realiseren poelen (eind 2023) en te realiseren/herstellen houtwallen

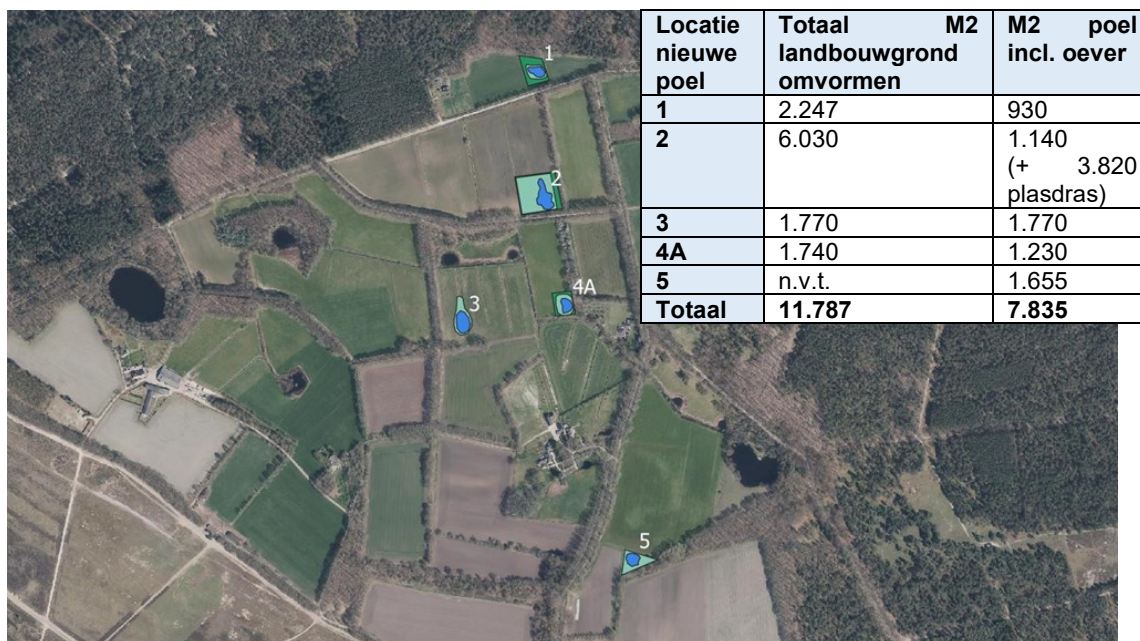

Fig 19. Detail van de poelen en om te vormen deel van de omgeving naar natuur.

Gelders Natuurnetwerk

Het natuurcentrum wordt omgeven door gronden met de aanduiding 'Gelders Natuurnetwerk'. Op pagina 18 van de toelichting staat de beoogde toekomstige inrichting van het terrein van het natuurcentrum. Aan de westzijde van het terrein wordt de entreezone herijkt. Een deel van dat gebied valt in het Gelders Natuurnetwerk (110 m²). Voorgesteld wordt om hier de bestemmingen 'Bos' en 'Agrarisch' te wijzigen naar 'Cultuur en ontspanning'. Op die manier valt de perceelentree volledig binnen de daartoe bedoelde bestemming. Overigens blijven bij de herinrichting van het gebied alle waardevolle groene elementen behouden, en worden deze versterkt. Daarnaast behelst het plan de realisatie van twee paden (verlegging landbouwrouten en aanleg nieuwe uitweg ten behoeve van de beheerderswoning) in GNN. Deze gronden zullen de aanduiding GNN verliezen, en een GO-aanduiding krijgen. De totale oppervlakte van deze ingrepen in GNN behelst 150 m², waarmee het plan dus een afname van GNN-gebied van 260 m² kent.

Ter compensatie is het voorstel om het zuidelijk deel van het terrein deels met de bestemming 'Cultuur en ontspanning' (245 m²) te bestemmen voor 'Bos'. Dit deel kan worden aangewezen als Gelders Natuurnetwerk. Daarnaast wordt de zuidelijk gelegen parkeerplaats opnieuw ingericht, waarbij een grote oppervlakte aan gronden wordt vrijgespeeld ten behoeve van een groene inrichting. Dit betreft 710 m², welke tevens kan worden aangewezen als GNN. Op die manier wordt netto 695 m² aan GNN toegevoegd aan het areaal.

Naast deze oppervlaktewinst, kent het plan ook voordelen op het gebied van beheer. Het natuurakker ten noorden van het Natuurcentrum is momenteel in beheer bij betrokken vrijwilligers; dat geldt ook voor de zuidelijk daarvan gelegen heemtuin. Beide komen in beheer bij de gemeentelijke bosbeheerder. Voor het natuurakker gaat dit in samenwerking met de Stichting Trapakkers. Dit betekent een professionaliseringslag in het kader van beheer en onderhoud.

Door de landbouwrouten te verleggen, ontstaat één aaneengesloten terrein rond de beheerderswoning dat nu wordt verhuurd. Hoewel dit enig oppervlakteverlies aan GNN betekent, zorgt het wel voor een logischere indeling en betere beheermogelijkheden door de huurder.

De wijzigingen worden bij de eerstvolgende actualisatie verwerkt in de provinciale omgevingsverordening conform onderstaande indeling.

Fig 20. Wijzigingen in GO en GNN

4.6.4.5 Programma Biodiversiteit

Gebiedsentree

Een deel van de gebiedsentree valt binnen de landbouwenclave (gebied 03 van de Biomorfologische kaart). Ontwikkelmogelijkheden die op de factsheet van de biomorfologische kaart worden genoemd zijn:

- Agrarisch natuurbeheer akkerranden (subsidiereregelingen).
- Tijdelijke braakligging (wildakkers).
- Oogstresten tijdens de winterperiode laten liggen.
- Grondbewerking langs randen van percelen uitstellen tot na de winter (behoud mastval vanuit houtingels)
- Aanleg bredere zandpaden langs houtsingel om meer mast ten goede te laten komen aan fauna.

Momenteel worden door agrariërs al akkerranden ingezaaid ten gunste van akkervogels en wildsoorten. Het zaigoed dat gebruikt wordt bevatten veel uitheemse soorten. De kwaliteit van

de akkerranden kan worden verbeterd door meer inheemse soorten toe te passen. De weide aan de zuidzijde van de N224 zal in oppervlakte toenemen. Ook de kwaliteit voor natuur zou verder verbeterd kunnen worden. De mogelijkheden voor versterking van natuur liggen met name in het agrarisch gebied, buiten de gebiedsentree. Hieraan werkt de gemeente door het stimuleren en instellen van natuurinclusieve landbouw en het aanbrengen van landschapselementen zoals poelen en houtsingels. Dit maakt onderdeel uit van gebiedsplan de Ginkel. Ten zuiden van de N224 wordt de parkeerplaats opgeheven en zal deze deels worden 'teruggegeven' aan de natuur (realisatie heide/heischraal grasland) en de historische houtwal wordt doorgetrokken.

Door de realisatie van de gebiedsentree starten de bezoekers geconcentreerd op één punt aan noordzijde van de N224, waardoor zuidzijde met kwetsbare heide op de Zuid Ginkel minder wordt verstoord door drukte.

Natuurcentrum

Het Natuurcentrum Veluwe vormt een separaat gebied binnen de biomorfologische kaart. Het terrein van het Natuurcentrum is al gericht op het stimuleren van aanwezigheid van insecten. Educatie daarin is van toegevoegde waarde. Daarnaast liggen er mogelijkheden in de optimalisatie van de poel en het beheer voor amfibieën. Verder wordt het gebied voor reptielen versterkt.

Natuurinclusief bouwen en ontwerpen

De plannen voorzien in het versterken van de biodiversiteit. Per deelgebied zal aan het minimaal aantal punten voor natuurinclusief ontwerpen voldaan moeten worden. Gelet op de waarden in het plangebied is het goed mogelijk om deze door middel van natuurinclusief bouwen en ontwerpen te versterken. Per locatie moeten minimaal 65 punten worden behaald. Dat wordt gedaan door natuurinclusieve gebouwen met ruimte voor vleermuizen, broedvogels en marters en de realisatie van groene daken. Daarnaast een natuurinclusieve buitenruimte met maatregelen voor kleine zoogdieren, reptielen, amfibieën en vlinders door versterking en realisatie van geschikt leefgebied met voortplanting- en schuilplaatsen.

4.6.5 Conclusie

Soortenbescherming

In en rond het plangebied komen veel verschillende soorten voor. De functionaliteit van het gebied dient te worden behouden. Daarnaast voorzien de plannen in versterking van het gebied voor biodiversiteit. De werkwijze om schade aan soorten te voorkomen en het gebied voor soorten optimaal in te richten zal moeten worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

- Werken met ecologisch werkprotocol (schade aan individuen voorkomen en uitwerking versterkende maatregelen)
- Vastleggen natuurinclusieve maatregelen (minimaal 65 punten per deelgebied) uitwerking meenemen in ecologisch werkprotocol.
- Voor de voorgestelde verharding van een pad en het plaatsen van de landmark, de aanleg van een nieuw bospad en het halfverharderen van bestaande paden binnen Natura 2000 zijn vergunningplichtige activiteiten. De vergunning wordt separaat aangevraagd.
- Met het plan worden kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk versterkt.

4.7 Archeologie

4.7.1 Beleid/regelgeving

In 2018 is de erfgoednota 'Erfgoed maakt Ede! Erfgoedbeleid gemeente Ede 2018' door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota is het integrale erfgoedbeleid van de gemeente

vastgelegd, waar archeologie een onderdeel van uit maakt. In de erfgoednota zijn de wettelijke kaders uit de Erfgoedwet uit 2016 verwerkt. Wat betreft archeologie zijn de wettelijke kaders in de Erfgoedwet niet wezenlijk veranderd. Het gemeentelijk archeologiebeleid zoals vastgesteld in de archeologienota uit 2012 'Archeologie in Evenwicht, Archeologienota gemeente Ede 2012-2015' blijft daarom van kracht.

De archeologienota uit 2012 stoelt op de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (2007), een wetwijziging van de Monumentenwet. Met deze wetwijzigingen heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed een prominentere plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Gemeenten zijn wettelijk verplicht bij vaststelling van een bestemmingsplan en bij het bestemmen van de in dat plan begrepen grond rekening te houden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden.

Op een aantal punten biedt de wet de gemeente ruimte om archeologieregels op eigen wijze in te vullen. Met de archeologienota uit 2012 is deze ruimte benut en is gemotiveerd hoe in Edese bestemmingsplannen met archeologie wordt omgegaan. In de nota zijn onder andere een aantal vrijstellingen voor archeologisch onderzoek opgenomen en is een verruiming (versoepeling) van de in de wet vastgelegde ondergrenzen doorgevoerd. De nota vormt de basis voor de archeologische regeling in dit bestemmingsplan.

Bij de inventarisatie van bekende en te verwachten archeologische waarden in het onderhavige bestemmingsplangebied is gebruikt gemaakt van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede.

4.7.2 *Situatie plangebied*

In het onderstaande figuur is het gehele bestemmingsplangebied (de drie deelgebieden) te zien, zoals weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW), kaartbijlage archeologie (2013). De kleuren donker- en licht-oranje geven aan dat de trefkans op archeologische resten in het plangebied hoog is, geel staat voor een middelhoge trefkans en groen voor een lage trefkans. Op de Cultuurhistorische Waardenkaart heeft het plangebied een hoge integrale cultuurhistorische betekenis.

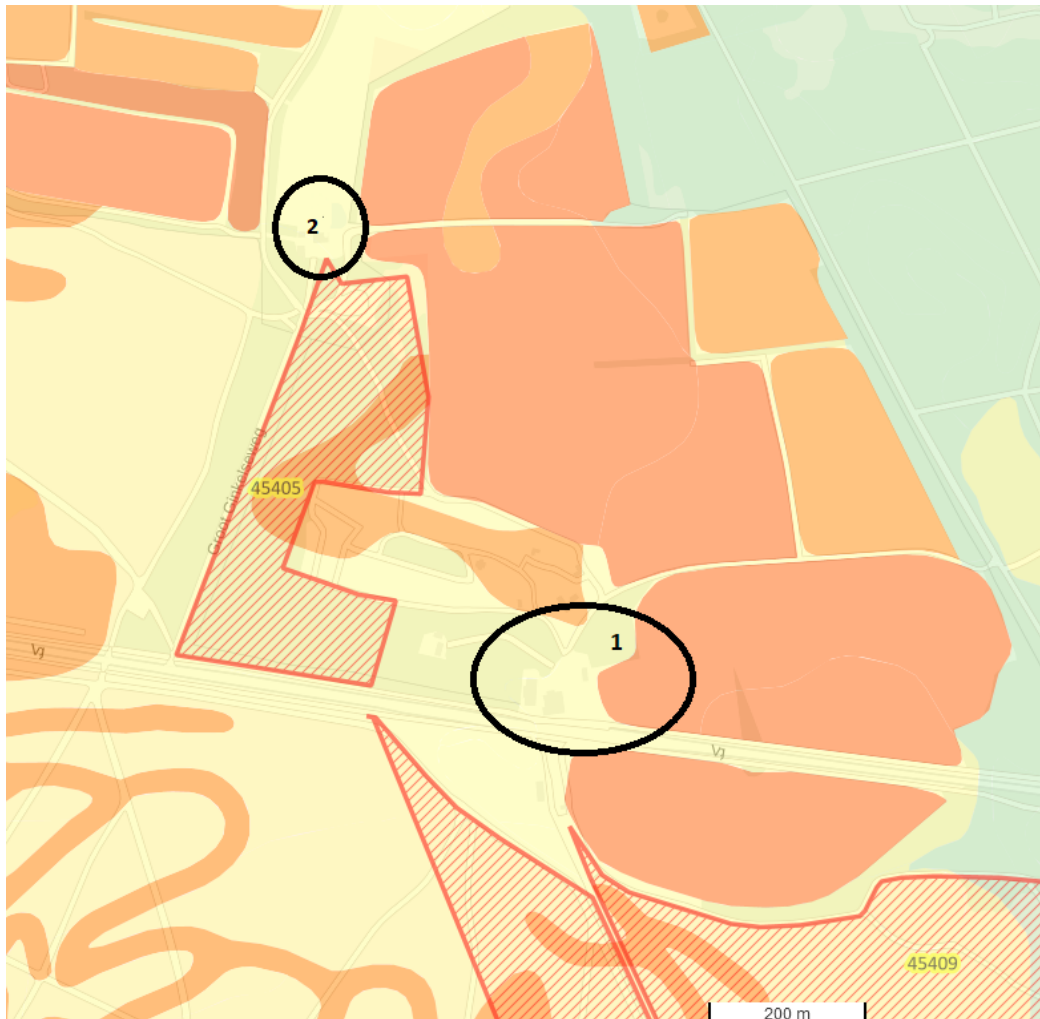

Fig 21. Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart (RAAP-rapport 2500), met plangebieden in zwarte cirkels. 1 - gebiedsentree; 2 - Natuurcentrum Veluwe. De roodgearceerde vlakken zijn archeologische rijksmonumenten.

Gebiedsentree

Het deelgebied Gebiedsentree ligt in een zone van smeltwaterwaaierafzettingen met daarop dekzand, afgezet in het Saalien en Weichselien, de voorlaatste en laatste ijstijd. In het oostelijke deel van het bestemmingsplangebied is vanaf de middeleeuwen een plaggendek gevormd door het bemesten van akkerland, waardoor het oorspronkelijke oppervlak is afgedekt. Er geldt een hoge archeologische verwachting op sporen en vondsten vanaf de prehistorie, met name vanaf het neolithicum tot en met de vroege/volle middeleeuwen. Vanaf de late middeleeuwen/nieuwe tijd ligt het gebied aan een handelsroute. Ook daarvan kunnen sporen en vondsten verwacht worden.

In de directe omgeving van het deelgebied bevinden zich twee archeologische rijksmonumenten: naar het westen ligt Groot Ginkel, een urnenveld uit de bronstijd en/of ijzertijd (rijksmonumentnr. 45405); en naar het zuiden ligt Ginkelsche Heide, een terrein met vindplaatsen uit paleo- en neolithicum, grafheuvels en sporen van bewoning uit het neolithicum, bronstijd en ijzertijd, en karrensporen uit de middeleeuwen en nieuwe tijd (rijksmonumentnr. 45409).

Naar aanleiding van de voorgenomen plannen om het parkeerterrein naar het oosten uit te breiden, is een archeologisch verkennend booronderzoek uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de oude podzolbodem die zich in het dekzand heeft gevormd nog gedeeltelijk intact is. In het deel dat nu akkerland is en dat omgevormd zal worden tot parkeerplaats, kunnen al vanaf 30 m -mv archeologisch relevante lagen verwacht worden.

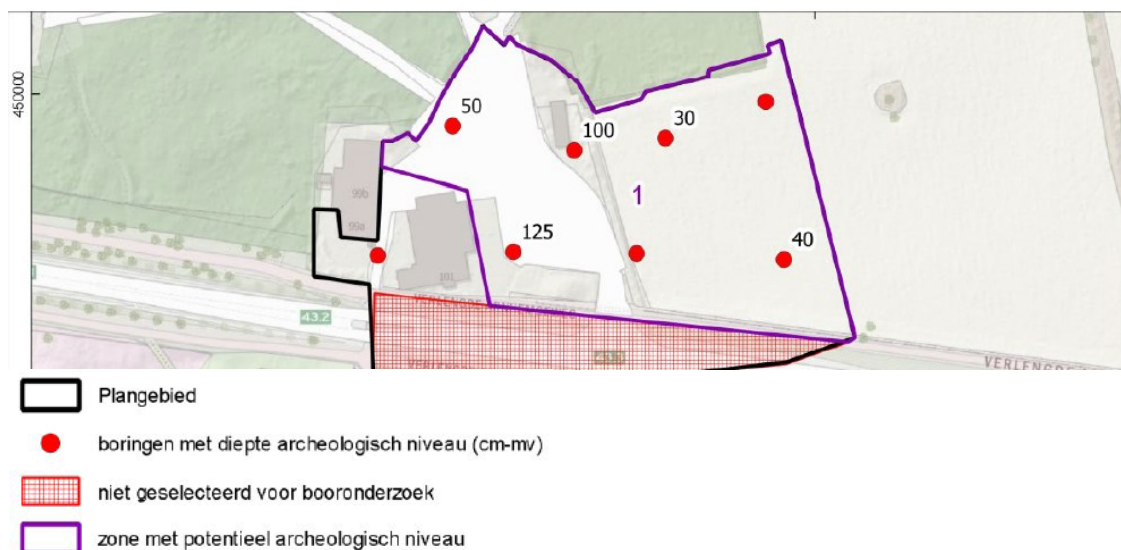

Fig 22. Detailuitsnede van de advieskaart op basis van booronderzoek (overgenomen uit Beckers 2022, afb.12). Bij de drie boringen waar geen dieptemaat is genoteerd, was geen intacte bodemopbouw meer aanwezig. Dit kan zijn veroorzaakt door een verstoring zijn, maar het kan ook een archeologisch grondspoor zijn.

Vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek is nodig om te bepalen of er archeologische sporen in de bodem aanwezig zijn, en zo ja op welke diepte zij zich bevinden en om wat voor soort sporen het gaat. Dit onderzoek kon niet worden uitgevoerd voorafgaand aan de bestemmingsplanwijziging, vanwege gewassen die op de akker stonden. Daarom wordt als voorwaarde opgenomen dat vervolgonderzoek nog uitgevoerd zal worden als de bestemmingsplanwijziging al in gang is gezet. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek zal worden bepaald of er sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. In dat geval moet een definitief onderzoek volgen in de vorm van een opgraving, tenzij de archeologische sporen en vondsten in situ behouden kunnen blijven als blijkt zij door de geplande ingrepen niet bedreigd worden.

Natuurcentrum Veluwe

Het deelgebied Natuurcentrum Veluwe ligt in een zone met pleistocene smeltwaterwaaierafzettingen. Op de Cultuurhistorische Waardenkaart geldt voor dit gebied een middelhoge archeologische verwachting. Ten zuiden ligt het archeologische rijksmonument Groot Ginkel, een urnenveld uit de bronstijd en/of ijzertijd (rijksmonumentnr. 45405); het meest noordelijke puntje van dit terrein valt net binnen het bestemmingsplan-deelgebied en heeft daarom een andere archeologische dubbelbestemming (waarde Archeologie 1).

4.7.3 Conclusie

Gebiedsentree

Gelet op de bekende archeologische waarden in de directe omgeving van het plangebied en de archeologische verwachting conform de Cultuurhistorische Waardenkaart van de gemeente Ede is de trefkans op archeologische resten in het plangebied hoog. Om te voorkomen dat eventueel archeologische waarden onevenredig verstoord worden bij een ontwikkeling, is een dubbelbestemming archeologie in het huidige bestemmingsplan opgenomen. Op basis van bovenstaande zullen deze regels van toepassing blijven in het gewijzigde bestemmingsplan. Voor bodemingrepen groter dan 250 m² en dieper dan 20 cm beneden maaiveld dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Aan een vergunningverlening kunnen voorwaarden voor archeologisch onderzoek worden verbonden.

Natuurcentrum Veluwe

Gelet op de bekende archeologische waarden in de directe omgeving van het plangebied en de archeologische verwachting conform de Cultuurhistorische Waardenkaart van de gemeente Ede is de trefkans op archeologische resten in het plangebied hoog. Om te voorkomen dat

eventueel archeologische waarden onevenredig verstoord worden bij een ontwikkeling, zijn twee dubbelbestemmingen archeologie in het huidige bestemmingsplan opgenomen. Op basis van bovenstaande zullen deze regels van toepassing blijven in het gewijzigde bestemmingsplan. In de zone met Waarde - Archeologie 2 geldt dat voor bodemingrepen groter dan 250 m² en dieper dan 20 cm beneden maaiveld, een omgevingsvergunning dient te worden aangevraagd. Aan een vergunningverlening kunnen voorwaarden voor archeologisch onderzoek worden verbonden.

In de zone met Waarde - Archeologie 1 geldt dat voor alle bodemingrepen een vergunning dient te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Aan een vergunningverlening kunnen voorwaarden voor archeologisch onderzoek worden verbonden.

De meldingsplicht bij Onze minister, namens deze de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, van een zaak die in het plangebied wordt aangetroffen en waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat het een archeologische vondst betreft, blijft van kracht (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).

4.8 Cultuurhistorie

4.8.1 Cultuurhistorische analyse

Ontwikkelingsgeschiedenis

Landbouwenclave de Ginkel

In het kader van het project Actualisatie Cultuurhistorische Waardenkaart heeft de gemeente Ede in 2021 een landschapsbiografie over de bovenloop van het Renkums Beekdal⁵ laten opstellen, waarin de ontwikkelingsgeschiedenis van landbouwenclave de Ginkel op hoofdlijnen wordt beschreven:

“De vochtige gronden van de Ginkel moeten al vroeg in de middeleeuwen de aandacht hebben getrokken. In een verder uitermate droog gebied was hier oppervlaktewater voorhanden, waar vee kon worden gedrenkt maar ook landbouw kon worden bedreven. Vanaf welk moment er op de Ginkel gewoond werd is onbekend. De Ginkel wordt als Ghinckel voor het eerst in schriftelijke bronnen genoemd in 1360. De uitgang el wijst op een oorsprong als loo-naam, wat licht bos of open plekken in bos betekende. Het onderdeel Gink wordt in verband gebracht met het gemeense Gangja, wat begaanbaar betekend.⁶ Het is opmerkelijk dat een plek met natte en moerassige gronden in een gebied met verder droge zandgronden als begaanbaar wordt aangeduid. Waarschijnlijk komt deze naam voort uit een plek die binnen deze natte gronden begaanbaar was.⁷”

In de zeventiende eeuw bestond de Ginkel uit drie kampontginningen: Krael, Hennekamp en Groot Ginkel / De Ginkel. Later (deels pas in de 19^e en 20^e eeuw) zijn deze ontginningen aan elkaar gegroeid. Tussen de enclaves lag vochtige grond, die op de kaart van Geelkercken uit 1768 ‘het Ginkelse onlandt of waterachtige grond’ wordt genoemd. Over dit kleine stukje natte grond ontstonden conflicten tussen de eigenaren van de boerderijen op de Ginkel, zo beschrijft Breman (2020 en 2021). De onderstaande kaart van Van Geelkercken is gemaakt in het kader van een proces dat over het gebruik van het ven is gevoerd. Blijkbaar werd aan dit kleine stukje natte grond enorm belang gehecht. Hier was wei en hooiland (voor rundvee) mogelijk, dat op deze enclave verder enorm werd gemist. Dit gemis verklaart dat nederzettingen op de Veluwe zich niet konden uitbreiden zoals die op de Veluwerand.”

⁵ Bureau Overland 2021

⁶ Etymologiebank, op <http://etymologiebank.nl> en De Bont (z.j.).

⁷ Ook in de buurtschap Harten lijkt de naam voort te komen uit een plek met harde bodem waarmee een klein nat en moerassig kon worden overgestoken (Neefjes, 1992).

Fig 23. Deel van de kaart van het Ginkelse veld van Van Geelkercken (1653) volgens een kopie van Berger (1768). Centraal het Ginkelsche onlandt. Bron Gelders Archief. Centraal op de uitsnede is de Ginkelsche Graaf te zien, dat mogelijk dienstdeed als afwateringskanaal.

Gebiedsentree (erf Zuid-Ginkel)

De ruimtelijke situatie met het erf van Groot-Ginkel aan de noordzijde van de N224 en de schaapskooi aan de zuidzijde is omstreeks 1826 ontstaan. De bestaande bebouwing van het erf werd destijds gedeeltelijk gesloopt in het kader van de aanleg van de straatweg Ede-Arnhem. De boerderij bleef destijds behouden, maar werd in de loop van de 19de eeuw verbouwd. De schaapskooi bleef eveneens gehandhaafd en werd blijkens kadastrale hulpkaarten voor 1879 verplaatst naar de huidige locatie. Twee hooibergen die stonden op de verhoogde plek ten westen van de schaapskooi - nabij het oorspronkelijke Airbornemonument - zijn mogelijk afgebroken en verplaatst naar de achterzijde van het nieuwe erf.

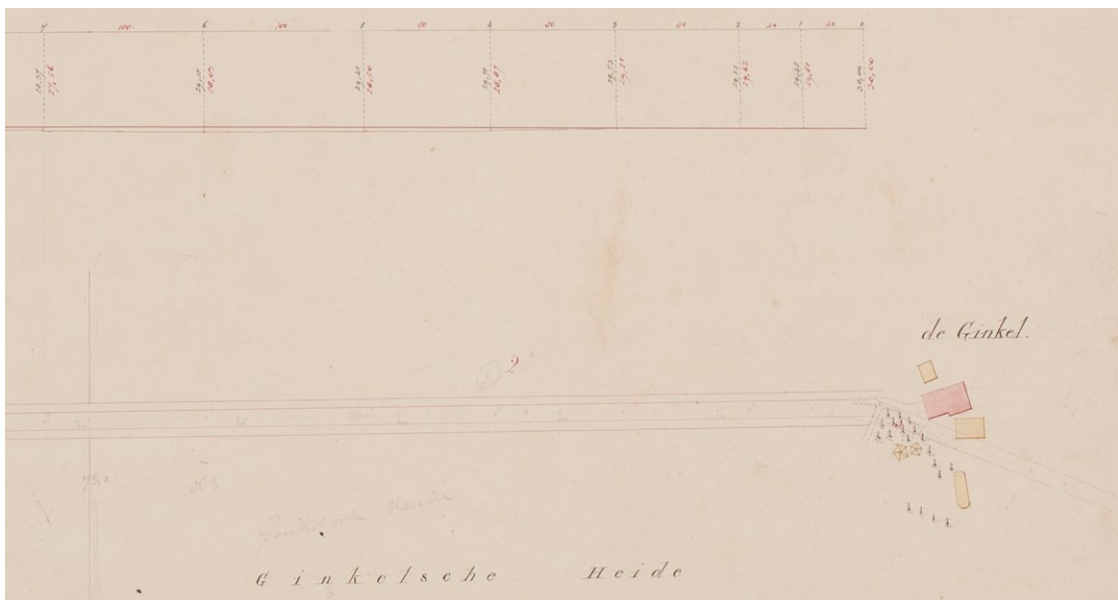

Fig 24. Uitsnede kaart: Aanleg van de nieuwe weg van Arnhem tot aan de Bavoortse brug nabij Amersfoort in 1826, Blad D De Ginkel-Ede, vervaardigd door F. Beyerink (bron: Gelders Archief, inventarisnummer 0875 Rijkswaterstaat kaarten 262). Het gedeelte van de straatweg ten westen van het erf Zuid-Ginkel is gewijzigd uitgevoerd.

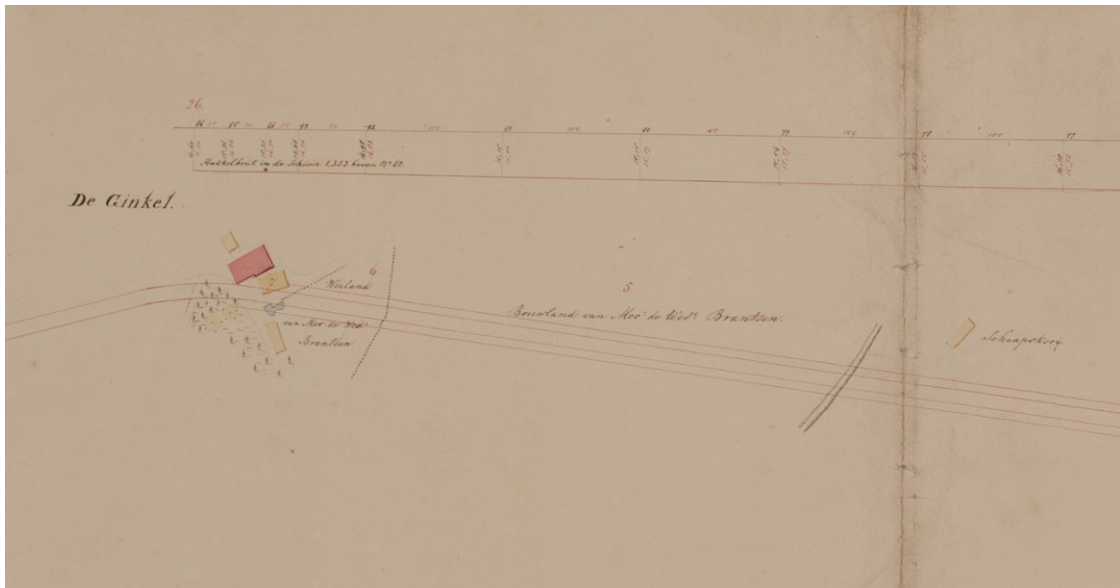
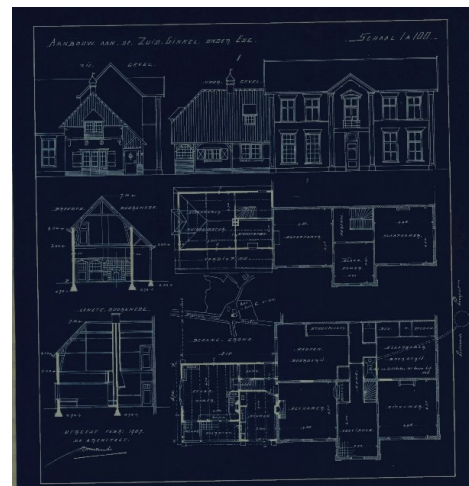
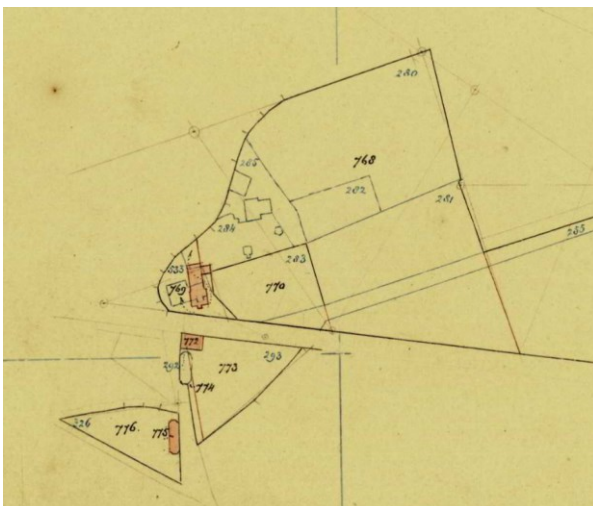

Fig 25. Aanleg van de nieuwe weg van Arnhem tot aan de Bavortse brug nabij Amersfoort in 1826, Blad C Papendal-De Ginkel, vervaardigd door F. Beyerink (bron: Gelders Archief, identificatienummer 0875 Rijkswatersaat kaarten 261). Het gedeelte van de straatweg ten westen van het erf Zuid-Ginkel is gewijzigd uitgevoerd.

Het pand Verlengde Arnhemseweg 101 staat enigszins gedraaid ten opzichte van de weg. Deze oriëntatie hangt samen met de bouwhistorische ontwikkeling van het pand. Bij de aanleg van de straatweg in 1826 bleef de oudere boerderij in eerste instantie gehandhaafd. Op de kadastrale hulpkaart uit 1859 is te zien dat het oostelijk gedeelte van de boerderij werd verbouwd (tot lodgement). Dit bouwdeel met risalerende middengevel is tegenwoordig nog aanwezig. Het westelijk gedeelte van de oudere boerderij werd tussen 1859 en 1879 gesloopt. Op de kadastrale hulpkaart 1879 is te zien dat het lodgement aan de achterzijde (noordzijde) werd uitgebreid met een nieuwe stal. Op de kadastrale hulpkaart uit 1933 is een nieuwe uitbreiding aan de westzijde - op de plek van de gesloopte boerderij - weergegeven. Dit bouwdeel werd volgens de aanwezige muurankers in 1901 gerealiseerd.

Links fig 26: Kadastrale hulpkaart 1879 - Ede, sectie C nummer 769 (bron: www.kadaster.nl).

Rechts fig 27: Bouwtekening Verlengde Arnhemseweg 101, gedeeltelijk vernieuwen aanbouw met gelagkamer, datering 1907, architect J.C. Wentink, aanvrager Baron F.M. van Lijnden (bron: Bouwarchief Ede, inventarisnummer 19070508).

Uit kadastrale hulpkaarten blijkt dat direct ten westen van het pand Verlengde Arnhemseweg 101 een onverharde landweg liep. Deze weg volgde de rand van de eivormige akker van Zuid-Ginkel in noordoostelijke richting. Richting het zuiden sloot deze landweg aan op de schaapsdrijf die naast de randwal van de eng van Zuid-Ginkel lag. Overigens stond de

schaapskooi oorspronkelijk aan de oostzijde van de landweg. Omstreeks 1879 werd de schaapskooi verplaatst naar de huidige locatie.

Voor 1882 werd ten oosten van het lodgegment bebouwing gerealiseerd op de plek van het huidige pand Verlengde Arnhemseweg 99. Uit historische foto's blijkt dat de ruimte tussen het lodgegment en deze nieuwe schuur open bleef en voorzien was van een grindverharding. Aan het einde van de twintigste eeuw bevond zich aan deze zijde een terras, dat nadien naar de oostzijde van Verlengde Arnhemseweg is verplaatst. De tussenruimte is na 2000 gedeeltelijk bebouwd met houten aanbouwen. Hierdoor is de oorspronkelijke functie als weg minder herkenbaar geworden.

Links fig 28: Boerderij Zuid-Ginkel, datering onbekend (bron: Gemeentearchief Ede, inventarisnummer HME 324475). Rechts fig 29: Luchtfoto van het erf Zuid-Ginkel uit de Tweede Wereldoorlog (bron: geoviewer Ede - DotKadata).

Uit historisch-topografische kaarten en een luchtfoto uit WOII blijkt dat ten oosten van het lodgegment Verlengde Arnhemseweg 101 een tuin lag. In 1954 werd dit gedeelte van het erf gedeeltelijk verhard in het kader van de realisatie van een tankstation met 'rustplaats'. Vanaf de N224 werd een lusvormige ontsluitingsweg aangelegd, die tevens werd verbonden met de randweg die langs de noordrand van de eivormige akker loopt. Tussen de lusvormige ontsluitingsweg en de N224 werd een groen perk ingericht, met gazon, heestergroepen en vlaggenmasten. Op een luchtfoto uit 1973 is de lusvormige ontsluitingsweg nog duidelijk herkenbaar. Nadien is de meest westelijke aantakking op de N224 afgesloten en in gebruik genomen als terras.

Aan de zuidzijde van de N224 bevindt zich een dekzandrug- of kop, die in het Weichselien (Late IJstijd) is ontstaan door afzetting van stuivend zand. Tot de aanleg van de straatweg Ede-Arnhem behoorden deze hoger gelegen gronden tot het erf Zuid-Ginkel. Tot 1826 stonden op de dekzandrug twee hooibergen en opgaande beplanting. In de huidige situatie komen nog enkele oude bomen voor. Daarnaast staat op deze plek het Airborne Monument. Dit gedenkteken werd op 19 september 1960 onthuld door generaal-majoor Roy Urquhart, oud-commandant van de 1ste Britse Luchtlandingsdivisie. Rondom het Airborne Monument bevinden zich verschillende herinneringselementen, waaronder een grote zwerfkei met de tekst "Luchtlanding 17-18 sept. 1944". Ten oosten van de dekzandrug ligt de oude randwal van de ontginning Zuid-Ginkel. De wegen en paden vanaf de heide kwamen hier in het verleden samen. De gronden tussen de randwal en dekzandkop deden dienst als veedrift richting de schaapskooi en boerderij. In de jaren 90 is een deel van de randwal verwijderd ten behoeve van de aanleg van een parkeerterrein aan de zuidzijde van de N224.

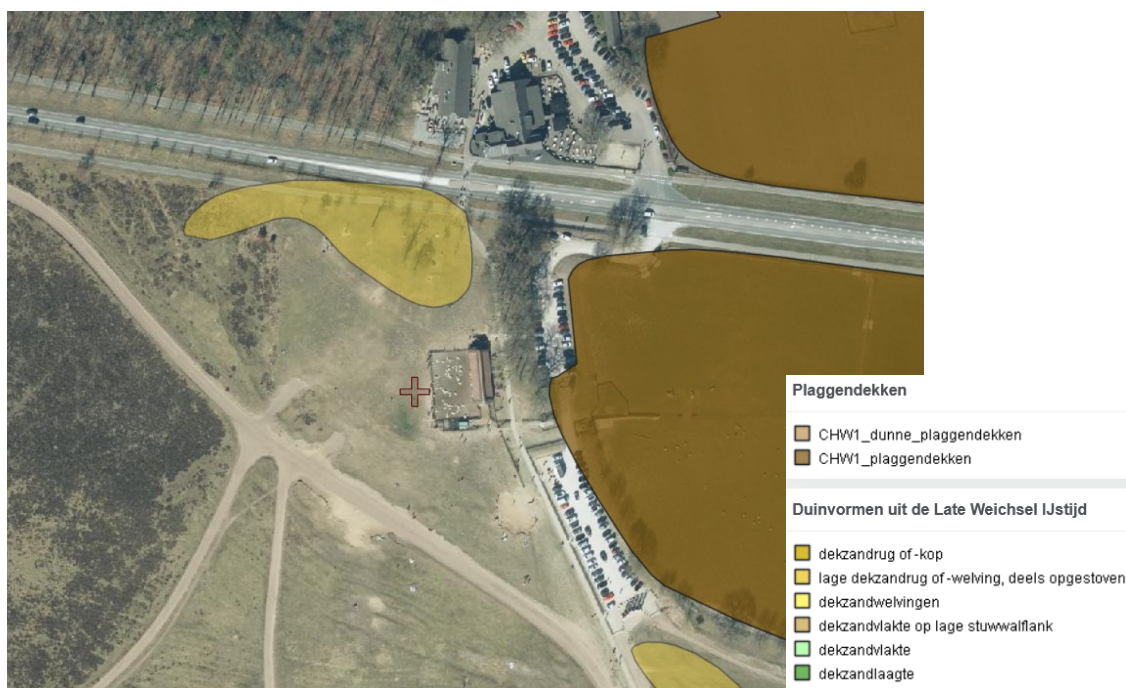

Fig 30. Uitsnede van de deelkaart 'Geomorfogenische eenheden' van de Cultuurhistorische Waardenkaart

Links fig 31: Foto van het Airborne Monument op de Ginkelse Heide, datering 1960-1965 (bron: Gemeentearchief Ede, inventarisnummer GA23624).

Rechts fig 32: Kranslegging bij het Airborne Monument op 15 september 1979, collectie G.J. Koster (bron: Gemeentearchief Ede, inventarisnummer GA55011).

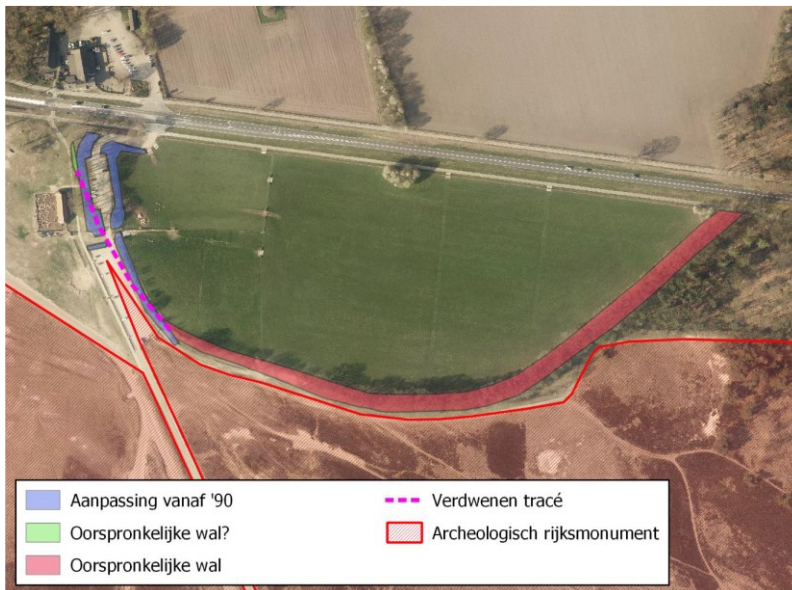

Fig 33. Cultuurhistorische verkenning randwal van de ontginning Zuid-Ginkel (Gemeente Ede, 2020)

Natuurcentrum (erf Groot-Ginkel)

Het erf Groot-Ginkel was omstreeks het midden van de 17de eeuw al aanwezig. Het erf lag aan de rand van de agrarische enclave, op de overgang naar de uitgestrekte heidegebieden van het Eder Veld en Ginkelse Veld. Uit een kaart vervaardigd door cartograaf Nicolaes van Geelkercken uit 1653 valt op te maken dat de bestuurlijke grens tussen Ede en Ginkel direct ten westen van het erf Groot-Ginkel liep. Dit verklaart mede de strook woeste gronden die lag tussen Groot-Ginkel en De Kreeel, die fungeerde als corridor tussen de heidegebieden. Op de kaart is te zien dat een perceel bouwlanden ten westen van de bestuurlijke grens behoorden tot het erf Groot-Ginkel ('tot Groot Ginkel'). Het Lage Veld werd aangeduid als " 't onlant". Aan de oostzijde van deze moerassige laagte wordt de 'Ginkelsche Graaf' aangeduid, die door de bewoners gegraven was om het gebied te ontwateren ten behoeve van de ontginning van de landbouwgronden van het erf Hindekamp.

Fig 34. Het Ginkelse Veld (uitsnede kaart) door Nicolaes van Geelkercken, datering 1653 (bron: Gelders Archief, inventarisnummer 5436-1661-70).

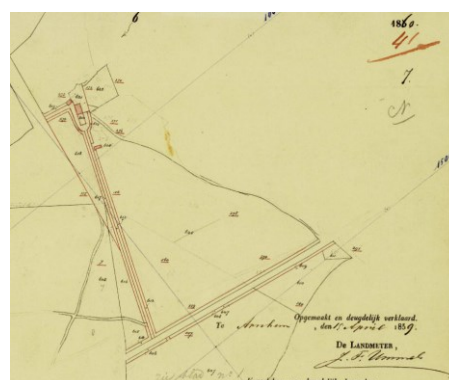
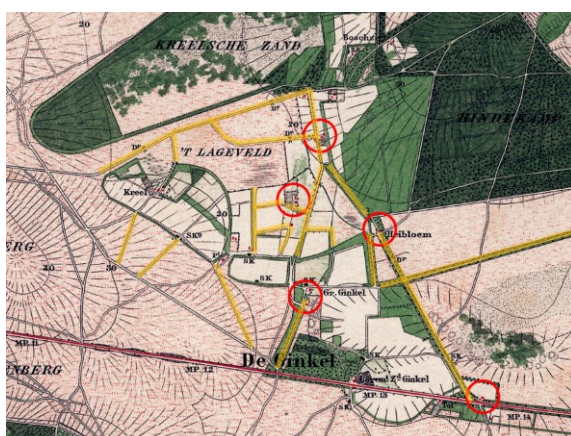
Op het kadastraal minuutplan 1811-1832 is de toenmalige indeling van het erf Groot-Ginkel zichtbaar. Op de plek van het huidige Natuurcentrum stond destijds een schuur, ten westen van de toenmalige boerderij. Tussen de boerderij en de schuur liep een weg, die in oostelijke richting afboog. Aan de oostzijde van het erf stonden langs deze weg twee hooibergen en aan

de zuidzijde een klein bijgebouw. Op het kadastraal minuutplan 1811-1832 is ook de smalle strook woeste gronden tussen de landbouwgronden van de Ginkel en De Kreele nog te herkennen. Ten oosten van het erf Groot-Ginkel lagen bouwlanden, terwijl het perceel ten noorden van het erf in gebruik was als weiland. De lagere ligging van deze gronden vormt een verklaring voor dit grondgebruik.

Fig 35. Kadastraal minuutplan 1811-1832 geprojecteerd op actuele luchtfoto (bron: www.hisgis.nl). Ten noorden van het erf Groot-Ginkel lag een groot weiland dat aan de noord- en oostzijde werd begrensd door een brede houtwal.

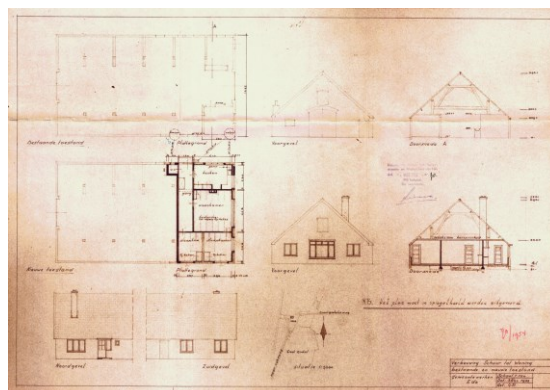
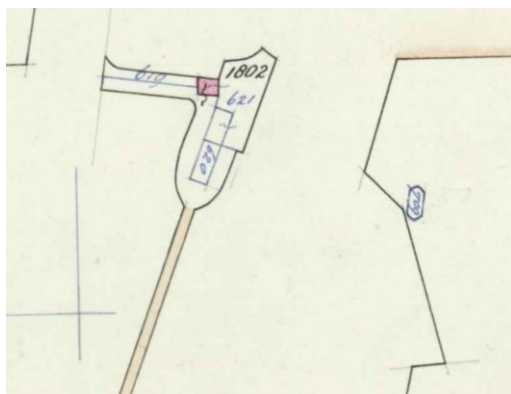
Omstreeks het midden van de 19de eeuw vond een eerste systematische ontginning van woeste gronden aan de randen van de oude landbouwclave de Ginkel plaats. In het kader van deze heideontginning werd onder meer de Heidebloemse Allee en het gedeelte van de Groot-Ginkelseweg tussen de Verlengde Arnhemseweg (N224) en het erf Groot Ginkel als kaarsrechte lanen aangelegd. Ongeveer gelijktijdig werd met de ontginning werden de houtwerf met boswachterswoning en het agrarisch erf Heidebloem (bebouwing is inmiddels gesloopt) gesticht. Laatstgenoemde boerderij werd gepositioneerd in de zichtlijn van de Heidebloemse Allee. Uit een kadastrale kaart uit 1860 blijkt dat ook de inrichting van het erf Groot-Ginkel werd gewijzigd, waarbij een nieuwe boerderij werd gebouwd in de zichtas van de laan. Aan de zuidzijde van de boerderij lag een voortuin. Aan deze zijde van het erf werd de laan vorksgewijs beëindigd, in de vorm van een halfronde oprit die de boerderij met voortuin omarmde. Ten westen van de boerderij stond een schuur op de plek van het huidige Natuurcentrum. Langs de laan vanaf de Verlengde Arnhemseweg werd een schaapskooi geplaatst.

Links fig 36: Topografische kaart met wegen (oranje lijnen) en erven (rode cirkels) uit de eerste systematische ontginning die omstreeks midden van de 19de eeuw plaatsvond (indicatieve kartering op basis van kadastraal minuutplan 1811-1832 en topografische kaart 1872).

Rechts fig 37: Fragment kadastrale hulpkaart Ede01, sectie C, archiefnummer 41, datering 1860 (bron: www.mijnkadaster.nl). De monumentale aanleg met een laan die recht toeloopt op het erf Groot-Ginkel is duidelijk te zien.

Op de topografische kaart uit 1872 is ook te zien dat in het Lage Veld verschillende nieuwe wegen met een recht beloop werden aangelegd. Op de strook woeste gronden die in het verleden dienstdeed als corridor tussen de heidegebieden, werd de Groot-Ginkelseweg aangelegd, die werd voorzien van begeleidende houtsingels en laanbeplanting. De laan die vanaf de Verlengde Arnhemseweg recht op de nieuwe boerderij Groot-Ginkel aanliep, leidde zowel over het erf naar deze nieuwe weg, als via een bocht die om het erf heen liep. Laatstgenoemde bocht maakt onderdeel uit van het tracé van de Groot-Ginkelseweg dat tegenwoordig geasfalteerd is.

Links fig 38: Fragment kadastrale hulpk kaart Ede01, sectie C, archiefnummer 256, datering 1950 (bron: www.mijkadaster.nl).

Rechts fig 39: Bouwtekening verbouwing schuur tot boerderij Groot-Ginkel, datering 1954 (bron: Gemeentearchief Ede, inventarisnummer 19540050).

De boerderij die omstreeks 1860 was gebouwd werd in het midden van de 20ste eeuw gesloopt. Op een kadastrale kaart uit 1950 is op de plek van de boerderij geen bebouwing meer aanwezig. Wel is de schuur nog zichtbaar die aan de noordzijde van het erf stond. Uit een bouwtekening uit 1954 blijkt dat deze schuur destijds werd verbouwd tot boerderij. Op de plattegrond is te zien dat in het oostelijk gedeelte van het bestaande gebouw verschillende woonvertrekken werden gerealiseerd, waaronder een woonkamer, keuken en slaapkamers. Tussen het woongedeelte en de deel werd een brandmuur opgetrokken. Ook blijkt uit de bouwtekening dat de oostelijke gevel ten behoeve van de woonfunctie werd aangepast: de dubbele staldeuren werden vervangen door een groot venster en op de plek van het hooiluk werd een klein venster aangebracht. Ook werden in de oostelijke voorgevel een stalraam en deur verwijderd. In de gevels van het woongedeelte kwamen aan de oost-, noord- en zuidzijde meerdere kleine vensters. In de noordgevel werd de voordeur geplaatst met daarachter een langwerpige gang. Deze ruimtelijke ontwikkeling (sloop oude boerderij) en bouwkundige ingrepen (omvorming schuur tot boerderij) hadden tot gevolg dat de monumentale opzet van het erf verloren ging.

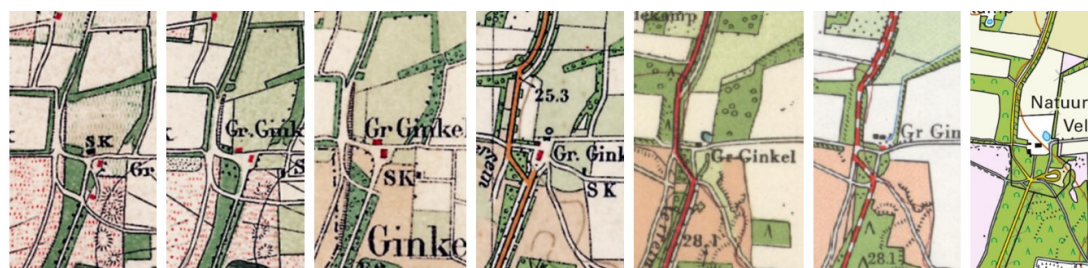

Fig 40. Reeks topografische kaarten van het erf Groot-Ginkel en omgeving uit 1872, 1890, 1930, 1951, 1962, 1974 en 2017 (bron: www.topotijdreis.nl).

Aan het begin van de 19de eeuw lag ten noorden van het erf Groot-Ginkel een weiland, dat door een brede houtsingel (bosstrook) werd gescheiden van de natte heide van het Lage Veld. Uit historische kaarten blijkt dat omstreeks het midden van de 19de eeuw ten noorden van deze groenstructuur een door houtwallen omzoomde akker werd aangelegd. Deze landschappelijke

structuur werd aan het einde van de 19de eeuw gedeeltelijk verwijderd. Bovendien werd de akker omgevormd tot grasland. In het eerste kwart van de 20ste eeuw werd ten noorden van het erf Groot-Ginkel een poel aangelegd. Ook werd de Groot-Ginkelseweg verhard. Op de topografische kaart uit 1962 blijkt dat een gedeelte van het weiland dat ten noorden van het erf lag inmiddels was omgezet naar bouwland en het andere gedeelte naar bos. De Boschkaart uit 1938-1942 laat zien dat het ging om een hakhoutbos. Volgens laatstgenoemde kaart stonden langs de laan (Groot-Ginkelseweg) en de halfronde oprit op het erf van Groot-Ginkel oude beuken (destijds meer dan 40 jaar oud). Op de topografische kaart uit 1974 is te zien dat het zuidelijk deel van het erf verder begroeid raakte. Door de bouw van twee schuren op het akkerperceel verschoof het erf naar het noorden. Op de kaart uit 1974 is ook te zien dat het hakhoutbos was gekapt. Vanaf de poel liep in noordelijke richting een watergang, waarlangs aan de oostelijke zijde opgaande beplanting stond. Nadien is het erf verder naar het noorden uitgebreid, waarbij de schuren werden gesloopt. Omstreeks 2002 werden de gronden ingericht als heemtuin met een kronkelende padenstructuur en vierkante plantvakken. Bovendien werd destijds het wallichaam met lindes opgeworpen, dat de heemtuin tegenwoordig aan de noordzijde begrensd.

Cultuurhistorische waarden

Gebiedsentree (erf Zuid-Ginkel)

Uit de deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede blijkt dat binnen en nabij de planlocatie 'Gebiedsentree' verschillende cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren voorkomen. Het gaat daarbij om:

1. Schaapskooi Zuid-Ginkel - Rijksmonument 14450
2. Voormalig lodgement Zuid-Ginkel - potentieel karakteristiek pand (blauw vlak);
3. Verlengde Arnhemseweg - straatweg Arnhem-Amsterdam, aangelegd omstreeks 1926 (donkerpaarse lijn);
4. Historische weg gelegen tussen het oude lodgement Zuid-Ginkel (Verlengde Arnhemseweg 101) en de voormalige schuur (Verlengde Arnhemseweg 99), aangelegd voor 1832. Deze historische weg loop aan de zuidzijde van de N224 door aan de westzijde van de houtwal (paarse lijn, gedeeltelijk gestreept);
5. Verdwenen weg die vanaf het erf Zuid-Ginkel naar de houtwerf leidde (paarse stippellijn)
6. Een bomerij op aarden wal ten oosten van de schaapskooi (geel vlak);
7. (Restanten van) bosjes, ten dele aangelegd voor 1950 (groene vlakken);

Ook zijn de volgende landschapstypen te onderscheiden:

- a. Droge kampenontginningen (engen) - kd1 (bruin vlak);
- b. Jonge bossen op voormalige droge heide - hd2a (licht geel vlak);
- c. Droge heide, niet in cultuur - nd1a (roze vlak).

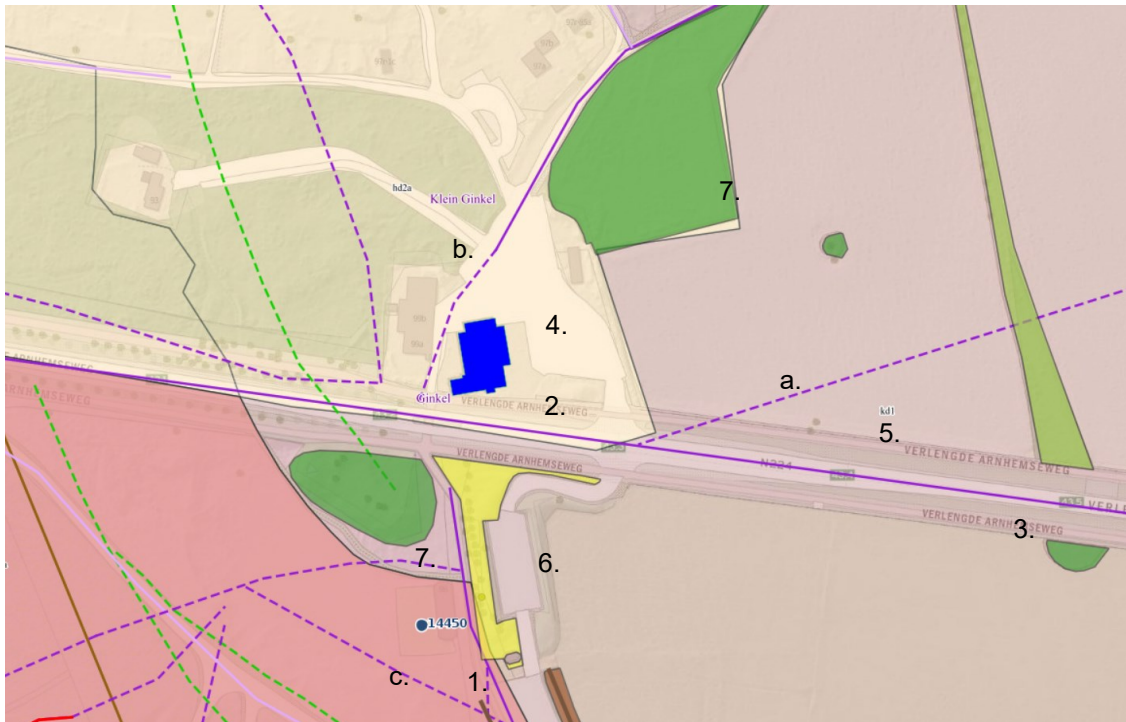

Fig 41. Fragment deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede, locatie Zuid-Ginkel (bron: www.geo.ede.nl).

De historisch-ruimtelijke karakteristiek van de planlocatie 'Zuid-Ginkel' wordt bepaald door:

- De ligging van het erf Zuid-Ginkel aan de westzijde van een droge kampontginning (eng). Het erf is vanouds gekoppeld aan een randwal en landbouwweg die grens van deze ovaalvormige eng markeren;
- De ligging van het erf Zuid-Ginkel aan de voormalige straatweg tussen Arnhem en Amsterdam die omstreeks 1826 werd aangelegd. Door de aanwezige bebouwing in de functie van het erf als halteplaats langs deze route nog duidelijk herkenbaar;
- De samenhang van het cultuurlandschap, waarbij de historische relatie tussen agrarisch erf, eng, heidegronden, randwal, schaapskooi en veedrift uitzonderlijk gaaf bewaard is gebleven;
- Het Airborneveld die door de aanwezige gedenktekens een tastbare herinnering vormt aan het oorlogsverleden van deze plek.

Vanuit cultuurhistorisch perspectief bestaat er geen bezwaar tegen het planvoornemen voor het deelgebied Gebiedsentree (erf Zuid-Ginkel).

Natuurcentrum (erf Groot-Ginkel)

Uit de deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede blijkt dat binnen en nabij de planlocatie 'Natuurcentrum' verschillende cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren voorkomen. Het gaat daarbij om:

1. Groot Ginkelseweg - rechte laan uit midden van de 19de eeuw (licht paarse lijn);
2. Laanbeplanting Groot Ginkelseweg - dubbele beukenrij (groene lijn);
3. Buurtgrens tussen Ede en de Ginkel (licht bruine lijn);
4. Wegen, voor 1832 aangelegd, verdwenen (donkerpaarse streepjeslijn), gelet op trechtervorm en ligging hebben de wegen gefunctioneerd als veedrift richting Het Lage Veld;
5. Landweg, voor 1832 aangelegd (donkerpaarse lijn);
6. Aarden wallen, voor 1832 aangelegd (donkerbruine lijn);
7. Historische groenstructuur - houtwal voor 1950 (bruin vlak);
8. Militaire grenspaal (groene stip).

Ook zijn de volgende landschapstypen te onderscheiden:

- a. Droge kampenontginningen (engen) - kd1 (bruin vlak);
- b. Vochtige kampenontginning - kn1a (groen vlak);
- c. Jonge bossen op voormalige droge heide - hd2a (licht geel vlak);
- d. Droge heide, niet in cultuur - nd1a (roze vlak).

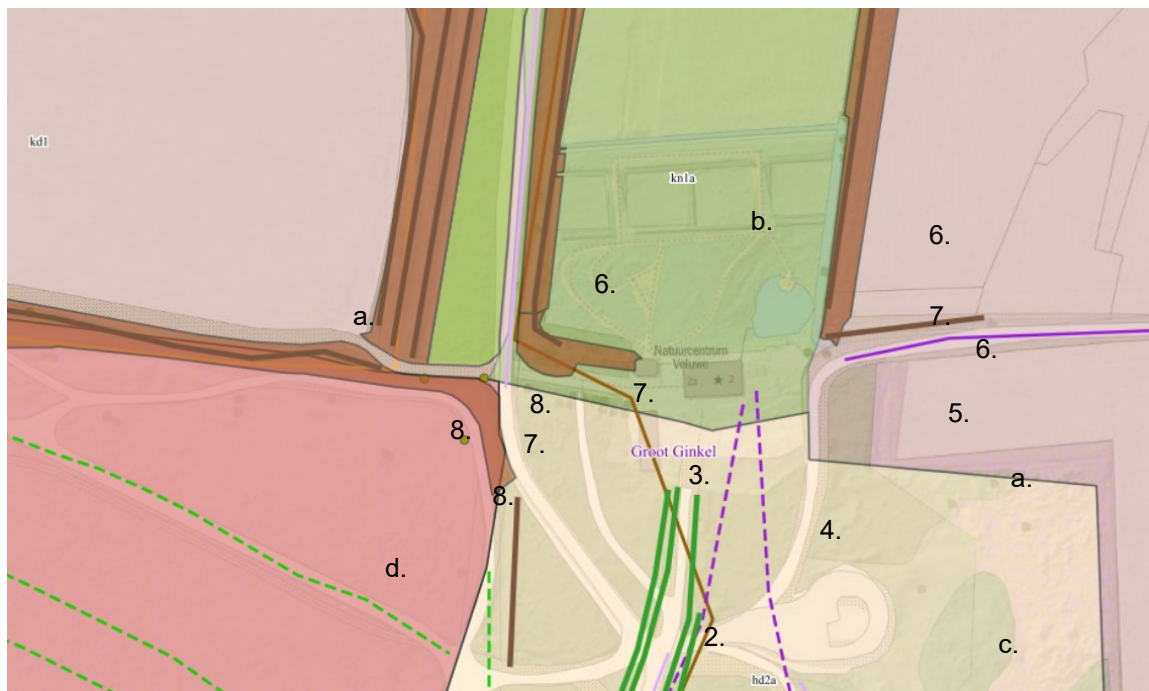

Fig 42. Fragment deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede, locatie Groot-Ginkel (bron: www.geo.ede.nl).

De historisch-ruimtelijke karakteristiek van de planlocatie 'Natuurcentrum' wordt bepaald door:

- De relatie van het erf Groot-Ginkel met het historisch wegenpatroon en de nog herkenbare ligging aan een strook heidegrond die in het verleden een corridor vormde op de grens van de markegronden van het buurschap Ede-Veldhuizen en het buurschap de Ginkel;
- De ligging van het erf Groot-Ginkel aan het einde van een dubbele beukenlaan (Groot-Ginkelseweg), met restanten van een halfronde oprit die in het verleden de boerderij met voortuin omarmde;
- De visueel-ruimtelijke relatie tussen het agrarisch erf Groot-Ginkel en het door houtwallen omgeven perceel landbouwgrond aan de noordzijde, dat zich kenmerkt door landschappelijke openheid. Aan de zuidzijde is sprake van een besloten landschappelijk beeld door de aanwezigheid van bos op voormalige heidegronden.

Vanuit cultuurhistorisch perspectief bestaat er geen bezwaar tegen het planvoornemen voor het deelgebied Natuurcentrum (erf Groot-Ginkel).

4.8.2 Conclusie

Bij de opstelling van het plan is voldoende rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden van het (plan)gebied.

4.9 Geluid (weg- en railverkeerslawaai)

4.9.1 Beleid/regelgeving

Sinds het eind van de jaren zeventig vormt de Wet geluidhinder (Wgh) een belangrijk juridisch kader voor het Nederlandse geluidsbeleid. Deze wet biedt onder andere geluidsgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerslawaai, spoorweglawaai en industrielawaai door middel van zonering. De Wgh is daarom sterk gelinkt aan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Momenteel wordt gewerkt aan een grootschalige aanpassing van de Wet geluidhinder. Op 1 juli 2012 zijn de eerste wijzigingen in werking getreden en ondergebracht in hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer. De wijzigingen hebben uitsluitend betrekking op de aanleg en reconstructie van hoofdwegen (rijkswegen) en hoofdspoorwegen middels de systematiek van geluidproductieplafonds.

De systematiek van de zonering Wet geluidhinder houdt in dat langs (spoor)wegen en rond gezonede industrieterreinen een planologisch aandachtsgebied (de zone) ligt waarbinnen in een aantal situaties bescherming wordt geboden aan geluidsgevoelige bestemmingen. Deze bescherming geldt in de volgende situaties:

- Indien middels een ruimtelijk besluit de aanleg van een gemeentelijke of provinciale weg of een industrieterrein wordt mogelijk gemaakt;
- indien middels een ruimtelijk besluit een geluidsgevoelige bestemming in de zone van een (spoor)weg of industrieterrein wordt mogelijk gemaakt;
- indien een reconstructie/wijziging aan een bestaande gemeentelijke of provinciale weg (al dan niet in combinatie met een ruimtelijk besluit) wordt doorgevoerd.

In bovenstaande situaties geldt voor nieuwe woningen in de zone van een verkeersweg een beschermingsniveau van 48 decibel (dB) en voor spoorlawaai 55 dB. Dit is de wettelijke voorkeurswaarde. Door middel van een zogenaamde hogere waarde procedure kan het bevoegd gezag in bepaalde gevallen gemotiveerd afwijken van de voorkeurswaarde en een hogere geluidsbelasting (zogenaamde hogere waarde) toestaan. De maximale ontheffingswaarde bedraagt voor nieuwe woningen in stedelijk gebied in de zone van een bestaande weg 63 dB en voor spoorlawaai 68 dB.

4.9.2 Situatie plangebied

Met bovenstaand plannen worden geen geluidsgevoelige bestemming mogelijk gemaakt of een weg gewijzigd of aangelegd. Toestemming aan de Wgh is niet aan de orde.

4.9.3 Conclusie

Het aspect wegverkeerslawaai vormt geen belemmering voor dit plan.

4.10 Luchtkwaliteit

4.10.1 Beleid/regelgeving

Op 15 november 2007 is de zogenoemde Wet luchtkwaliteit, hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm), in werking getreden ter vervanging van het Besluit luchtkwaliteit 2005. In deze wet is gestreefd naar meer flexibiliteit als het gaat om de koppeling van luchtkwaliteitseisen en ruimtelijke ontwikkelingen. Deze flexibiliteit is met name terug te vinden in een verdeling in projecten die wel (IBM) of niet (NIBM) in betekenende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit.

De kritische componenten in Nederland zijn fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). De concentratie van de overige vervuilende stoffen, waaronder benzeen, lood, zwaveldioxide en koolstofoxide, bevindt zich in Nederland ruim onder de grenswaarden.

In de algemene maatregel van bestuur 'Niet in betekende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM) zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. Per 1 augustus 2009 geldt als NIBM-grens 3% van de grenswaarde. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Ruimtelijke ontwikkelingen die wel in belangrijke mate de luchtkwaliteit beïnvloeden (IBM-projecten) zijn opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit programma heeft tot doel in heel Nederland tijdig te voldoen aan de grenswaarden en omvat enerzijds alle IBM-projecten en anderzijds maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Middels de jaarlijkse monitoring wordt de luchtkwaliteit in heel Nederland op leefniveau getoetst aan de grenswaarden. Indien nodig wordt middels maatregelen bijgestuurd om tijdig aan de normen te voldoen.

4.10.2 Beschouwing plansituatie

De plannen voorzien niet in activiteiten die in betekende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit in de omgeving.

4.10.3 Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor het plan.

4.11 Verkeer en parkeren

4.11.1 Beleid/regelgeving

Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan

Het gemeentelijke beleidskader voor verkeer is het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP), vastgesteld door de Gemeenteraad op 14 februari 2014. Het GVVP geeft de kaders aan waarbinnen verkeersprojecten worden gedefinieerd en geprioriteerd en verkeersbeleid in de dagelijkse praktijk wordt uitgevoerd. In het GVVP is onder meer de wegecategorisering vastgelegd. In deze categorisering worden gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen onderscheiden.

Parkeerbeleidsplan

In december 2017 is het nieuwe parkeerbeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad van Ede. In de Nota parkeernormering gemeente Ede is het uitgangspunt dat bij nieuw- en verbouwprojecten het parkeren op eigen terrein of tenminste binnen het plangebied wordt opgelost. De openbare ruimte in de omgeving van het plangebied wordt dan niet belast met een toegenomen parkeerdruk. Om te kunnen bepalen hoeveel parkeerplaatsen nodig zijn bij een nieuw- of verbouwproject (parkeernorm) vindt toetsing plaats op grond van de genoemde parkeernormen in de Nota parkeernormering.

In het parkeerbeleidsplan zijn tevens de verkeersgeneratie per functie weergegeven.

Bij een uitbreiding of functieverandering van bedrijven zal ook rekening gehouden moeten worden met een eventuele toename van het verkeer. De bestaande wegen moeten deze toename kunnen verwerken.

Fietsbeleid

Ede gaat voor de fiets! Dat is verwoord in het gemeentelijke Fietsplan "van peloton naar kopgroep" (april 2016). In de lijn met de Edese kernwaarden groen, gezond en actief willen we het fietsgebruik bevorderen. Aandacht daarbij is het maken van een samenhangend, compleet en aantrekkelijk hoofdfietsnetwerk, het realiseren van doorfiets-snel-fietsroutes en een

aantrekkelijk en verkeersveilig recreatief fietsnetwerk. Daarnaast is er aandacht voor fietsenstallingen en de verkeersveiligheid.

Ontwikkelingen binnen het plangebied mogen deze zaken niet beïnvloeden of in de weg staan en daar zal dan ook op getoetst worden.

Zandwegen

Ook aan de nota Zandwegen wordt getoetst. In principe worden er geen zandwegen verhard.

4.11.2 Beschouwing plansituatie

4.11.2.1 Bereikbaarheid

Aansluitend op de recreatieve zonerings vanuit de provincie wordt er in het gebied getracht bezoekers te clusteren in gebieden waar de recreatieve bestemmingen liggen, om omliggende natuurgebieden, met een gewenst lager aantal recreatieve bezoekers, te ontlasten.

Dit zal bewerkstelligd worden door het clusteren van openbare parkeerplaatsen rondom de gebiedsentree van de Ginkel. Doordat deze gebiedsentree aan een gebiedsontsluitingsweg ligt, de N224, past dit binnen het gemeentelijk beleid en landelijke kaders om verkeer af te wikkelen via daarvoor geschikte wegen, in dit geval via de N224. Dit zonder dat er sprake is van extra uitritten op de N224, wat als niet wenselijk/passend wordt gezien, omdat gebruik zal worden gemaakt van de uitrit van het huidige parkeerterrein.

Omliggende erftoegangswegen worden verder ontzien, doordat parkeerplaatsen, en daarmee bestemmingen voor het autoverkeer aan deze wegen, verdwijnen.

4.11.2.2 Parkeren

Er is sprake van het clusteren van openbare parkeerplaatsen. Er is geen sprake van het toevoegen van extra voorzieningen en/of vierkante meters aan bestaande voorzieningen. De parkeerbalans voor het gebied blijft daarmee gelijk. Parkeerplaatsen die in de omgeving verwijderd worden worden 1-op-1 gecompenseerd op/naast het bestaande parkeerterrein van de gebiedsentree, conform wat de nota parkeernormering voorschrijft.

Om een geschikte loopafstand te behouden voor recreanten die minder goed/slecht ter been zijn blijven er enkele parkeerplaatsen gehandhaafd ter hoogte van het Natuurcentrum, aan de Groot Ginkelseweg. Deze parkeerplaatsen zullen aangeduid worden als parkeerplaatsen bedoeld voor mindervaliden.

4.11.3 Conclusie

Het plan voldoet aan het verkeerskundige beleid van de gemeente Ede en landelijk gehanteerde kaders betreffende de afwikkeling van verkeer. Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de parkeerbalans/-situatie, naast het verplaatsen van het merendeel van de openbare parkeervoorzieningen binnen het gebied naar de centraal gelegen gebiedsentree.

4.12 Externe veiligheid

4.12.1 Beleid/regelgeving

Externe veiligheid gaat over het binnen aanvaardbare grenzen houden van risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij uitsluitend om de kans dat derden (omwonenden) dodelijk letsel oplopen door een calamiteit bij een bedrijf of door een ongeval bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Rond bedrijven en langs routes (of buisleidingentracés) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, zijn daarom invloedsgebieden ingesteld waarbinnen de risico's moeten worden onderzocht en getoetst voor toekomstige bebouwing. Deze risico's worden uitgedrukt in een plaatsgebonden risico (PR) en een groepsrisico (GR) en betreffen alleen de personen die niet deelnemen aan deze activiteiten.

Het PR is de kans per jaar dat een persoon op een bepaalde plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen, indien hij onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven. Het PR wordt weergegeven met risicocontouren rondom een inrichting of langs een vervoersas. Het GR drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal een bepaalde omvang overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Bij overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico of een significante toename dient het bevoegd gezag het groepsrisico te betrekken bij de vaststelling van het ruimtelijk besluit. Voor deze groepsrisico verantwoording is de hoogte van het groepsrisico of de toename ervan onderdeel van de afweging. Daarnaast worden factoren meegenomen zoals mogelijke bronmaatregelen ter verlaging van het risico, eventuele alternatieven, de bestrijdbaarheid van het incident en de zelfredzaamheid van de personen in het invloedsgebied. Daarvoor wordt door het bevoegd gezag advies gevraagd aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM).

Ongevallen met gevaarlijke stoffen kunnen nader worden onderscheiden in ongevallen met betrekking tot:

- Bedrijven;
- vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water of spoor.

Het op 27 oktober 2004 in werking getreden Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen buiten een bedrijf als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf.

Met betrekking tot buisleidingen wordt het wettelijk kader gevormd door het Besluit externe veiligheid buisleidingen dat op 1 januari 2011 in werking is getreden.

De Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen schrijft voor hoe overheden dienen om te gaan met risico's als gevolg van transportassen zoals wegen en spoorwegen. Om meer afstemming te verkrijgen tussen transport van gevaarlijke stoffen, veiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen is het Basisnet in ontwikkeling. Het Basisnet bevat een netwerk van alle relevante routes van gevaarlijke stoffen, zowel via het spoor als over de weg en het water. In het basisnet worden de maximale toelaatbare risico's langs die gevaarlijke routes in zones en tabellen vastgelegd. De resultaten van het basisnet zijn reeds verwerkt in de bestaande Circulaire. De circulaire wordt in de toekomst vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev).

Op 9 juli 2009 heeft de gemeenteraad van de gemeente Ede de beleidsvisie externe veiligheid vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe de gemeente Ede om wil gaan met het aspect externe veiligheid en de verantwoording van het groepsrisico.

4.12.2 Beschouwing plansituatie

Volgens de risicokaart van de provincie Gelderland zijn er geen relevante externe veiligheidscontouren of transportroutes van gevaarlijke stoffen op de verkeerswegen welke zijn gelegen in de directe omgeving van het natuurcentrum. Bij de nieuwe gebiedsentree loopt er wel een contour over de niweu parkeerplaats. Aangezien het hier gaat om een parkeerplaats vormt dit geen extra toetsingskader. Externe veiligheid vormt voor de plannen geen belemmering.

4.12.3 Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor dit plan.

4.13 Veiligheid

4.13.1 Beleid/regelgeving

Conform de wet- en regelgeving adviseert Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden bij ruimtelijke ontwikkelingen over gezondheid, (externe) veiligheid en de mogelijkheden voor rampenbestrijding en zelfredzaamheid.

In de *Wet veiligheidsregio's*, met het daarbij horende *Besluit veiligheidsregio's*, worden eisen gesteld aan de opkomsttijden voor brandweervoertuigen. Deze zijn afhankelijk van de bestemming. Voor gebouwen waarin geslapen wordt en verminderd zelfredzame mensen verblijven worden strengere eisen gesteld dan gebouwen waar dit niet zo is.

In de *Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid*, een uitgave van Brandweer Nederland, worden eisen gesteld voor de bereikbaarheid voor de hulpverleningsdiensten. Dit leidt tot het stellen van minimale afmetingen en bochtstralen zodat hulpverleningsvoertuigen een object of calamiteit goed kunnen bereiken en adequate hulp kunnen verlenen. Met betrekking tot voldoende bluswater zijn er ook eisen gesteld. Deze eisen hebben betrekking op de afstanden vanaf de bluswatervoorziening tot aan een gebouw en de capaciteit ervan.

Voor de bereikbaarheid van hulpverleningsvoertuigen voor de gemeente Ede zijn in het *Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan* hoofd- en subaanrijroutes vastgesteld. Wegen die zijn aangewezen als hoofd- of subaanrijroute moeten te allen tijde voor brandweervoertuigen goed toegankelijk en berijdbaar zijn.

4.13.2 Beschouwing plangebied

De aanpassingen van het geldende bestemmingsplan leiden niet tot een significante toename van het aantal personen in de betreffende deelgebieden. Ook hebben de beoogde aanpassingen geen invloed op het bestaande risiconiveau in de deelgebieden.

Op basis van bovenstaande constatering zie ik geen aanleiding aanvullende maatregelen op het gebied

van de rampenbestrijding en zelfredzaamheid te adviseren. Voor de onderwerpen bluswater en bereikbaarheid verwijs ik u naar het eerder door ons uitgebrachte Omgevingsadvies voor de gebiedsentree Ginkel (d.d. 21 april 2022; kenmerk 2022-001842).

Natuurbrand

Het gebied de Ginkel is een gebied met een natuurbrandrisico. In geval van een dreigende situatie als gevolg van een natuurbrand in de directe omgeving ligt voor de in het gebied aanwezige personen het handelingsperspectief 'vluchten' het meest voor de hand. In dat geval zijn er voldoende mogelijkheden voorhanden om veilig te vluchten.

Zelfredzaamheid

Verwacht mag worden dat de personen in de nabije omgeving zichzelf of zich samen in veiligheid weten te brengen, mits geïnformeerd en tijdig gewaarschuwd. Risicocommunicatie bevordert het risicobewustzijn en de mate van zelfredzaamheid.

Bestrijdbaarheid

Effectieve bronbestrijding van een plasbrand uit deze leiding is pas mogelijk als de uitstroom gestopt is. Hiervoor dient de beheerder van de buisleiding de toevoer af te sluiten. Er zal enige tijd overheen gaan voor de uitstroom stopt. Tot die tijd zal de inzet van de brandweer zich vooral richten op de bestrijding van branden in en/of het voorkomen van brandoverslag naar de omgeving.

Buisleiding

Aan de noordzijde van de N224 en parallel aan deze weg ligt een buisleiding van de DPO (Defensie Pijpleiding Organisatie). Via deze buisleiding worden brandbare vloeistoffen getransporteerd. Wanneer deze leiding bij een incident als gevolg van bijvoorbeeld graafwerkzaamheden lekt raakt zal er uitstroom van brandbare vloeistof plaatsvinden. Bij

ontsteking van de uitgestroomde vloeistof zal het scenario plasbrand optreden. Het deelgebied gebiedsentree ligt deels in het invloedgebied van de buisleiding. Ook hier zal bij een dreigend incident vluchten het aan te bevelen handelingsperspectief zijn. Het deelgebied natuurcentrum ligt buiten het invloedgebied van de buisleiding.

4.13.3 Conclusie

De planontwikkeling geeft geen aanleiding om vanuit veiligheidsperspectief randvoorwaarden of beperkingen op te nemen.

4.14 Kabels en leidingen

De kabels en leidingen op het perceel zijn in kaart gebracht via een Klic-melding. Waar nodig worden kabel- en leidingtracés aangepast aan de nieuwe infrastructuur.

4.15 Energie/Duurzaamheid

4.15.1 Beleid

De gemeente Ede heeft een Routekaart naar Energieneutraal uitgestippeld. Doel is dat de gemeente in 2050 energieneutraal is en in 2030 halverwege deze route is. Dit betekent een stevige inzet op energiebesparing en een versnelling op de hoeveelheid lokaal opgewekte duurzame energie. Deze ambitie wordt onbereikbaar als nieuwe ontwikkelingen geen rekening houden met de opdracht tot energiebesparing en -opwekking. Vandaar dat voor het WFC via de Duurzaamheidsvisie stevig wordt ingezet op de energieopgave en dat deze in de uitwerking voor het gebied verder gaan dan de wettelijke energie-eisen. Ook voor klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en circulariteit zijn de vertrekpunten gedefinieerd en vastgelegd in de structuurvisie.

4.15.2 Beschouwing plansituatie / conclusie

Bij de verdere uitwerking van de plannen, en met name bij de realisatie van nieuwbouw of de renovatie van bestaande bebouwing, worden de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen en doelstelling in het kader van klimaatadaptatie betrokken. Daarbij is van belang dat de parkeerplaats bij de gebiedsentree wordt aangelegd met toepassing van waterdoorlatend materiaal. Tevens is hier een wadi voorzien. Op die manier wordt een optimale water- en bodemsituatie gecreëerd ten opzichte van de aan te leggen parkeerplaats.

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt de economische en de maatschappelijke uitvoerbaarheid beschreven. Indien het bestemmingsplan voorziet in de uitvoering van werken door de gemeente moet de financieel-economische uitvoerbaarheid hiervan worden aangetoond. Er wordt nader ingegaan op de grondexploitatie, de koppeling met het exploitatieplan en planschade.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

5.2.1 Eigendom

Alle gronden waar het plan betrekking op heeft, zijn in eigendom van de gemeente.

5.2.2 Planschade

Vanwege het feit dat de onderhavige planherziening invloed heeft op de fysieke leefomgeving is mogelijk sprake van eventuele schade ex artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening (verder Wro), zogenaamde planschade. De gemeente is verplicht tot vergoeding van eventuele schade die op grond van het genoemde artikel uit de Wro wordt geclaimd.

5.2.3 Kostenverhaal

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (artikel 6.12 Wro) geldt voor gemeenten een verplichting om bij de vaststelling van het bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen, indien dit bestemmingsplan bouwmogelijkheden in de vorm van nieuwbouw biedt (de zogenaamde aangewezen bouwplannen). Via het exploitatieplan kan de gemeente de kosten van de grondexploitatie (bouw- en woonrijp maken, nutsvoorzieningen, groenaanplant etc.) verhalen.

Op de verplichting om een exploitatieplan vast te stellen geldt een uitzondering op het moment dat het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan of de vergunning begrepen gronden anderszins verzekerd is. Dat is in dit geval zo, nu de gemeente zelf grondeigenaar is én tevens het plan zelf ontwikkeld. Overigens geldt dat er binnen dit bestemmingsplan ook geen sprake is van een aangewezen bouwplan, zodat er in beginsel al geen verplichting tot het vaststellen van een exploitatieplan geldt.

Het Gebiedsplan de Ginkel is een divers plan. Het gaat over natuur, landbouw, parkeren, verkeer, recreëren en cultuurhistorie. Binnen het plangebied zijn deze thema's sterk met elkaar vervlochten. Niettemin zijn deze thema's ontrafeld om subsidies bij het meest passende loket aan te vragen. Het gaat om subsidies zoals de Regio Deal, Recreatiezonering, Actieplan Natuurinclusieve Landbouw, Regeling Natuur en Biodiversiteit, SPUK-gelden en financiering door gemeente en andere betrokken partijen.

De dekking voor de planvorming wordt gevonden in de bovenstaande subsidieregelingen en gemeentelijke bijdragen.

5.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Evenals in de eerdere fase zijn in deze ontwerpfase intern en extern veel partijen betrokken om de ontwerpen gedurende het proces aan te scherpen, te toetsen en nieuwe gezichtspunten te onderzoeken. Ook hebben vele gesprekken plaatsgevonden met externe partijen zoals het bestuur van de Stichting Natuurcentrum Veluwe en betrokkenen bij de geschiedenis van Ede. Zesmaal is met de direct betrokkenen een rondgang georganiseerd op de gebiedsentree. Daarnaast zijn er gezamenlijke sessies geweest. Viermaal een interne sessie (maart, juni, september 2021 en januari 2022) en driemaal extern (april, oktober 2021 en april 2022). In

oktober 2021 heeft een raadsexkursie plaatsgevonden, en een raadsinformatiebijeenkomst in oktober 2022. Betrokkenen worden in de meest recente periode via een nieuwsbrief of overleg regelmatig op de hoogte gehouden.

Op basis van het breed ingestoken vooroverleg, is er geen reden om aan te nemen dat er weerstand tegen de plannen bestaat. De uitrol van het gebiedsplan vormt dan ook een bijdrage aan de recreatieve, landschappelijke en verkeerskundige doelstellingen van de gemeente.

6 Juridische planbeschrijving

6.1 Inleiding

Het bestemmingsplan is opgesteld volgens de standaardvorm van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingplannen 2012 (SVBP 2012). De kern van de voorgestelde regeling volgt uit twee uitgangspunten: zoveel mogelijk informatie op de kaart en zo eenvoudig mogelijke planregels. Zoals algemeen bekend, bij werken met een standaard, is maatwerk noodzakelijk. Vandaar dat de standaard op bepaalde punten is aangepast.

De planregels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken en zijn opgenomen in het tweede gedeelte van dit bestemmingsplan. Hoofdstuk I bevat de inleidende bepalingen voor het hele plangebied. Hoofdstuk II regelt de bestemmingen en het daarop toegestane gebruik. Hoofdstuk III regelt de algemene bepalingen waaronder een aantal flexibiliteitsbepalingen in de vorm van wijzigings- en afwijkingsmogelijkheden. Ten slotte regelt hoofdstuk IV de overgangs- en slotbepalingen. Hieronder wordt een toelichting gegeven op de gekozen bestemmingen.

6.2 Bestemmingsplanregels

In een bestemmingsplan worden de bestemmingen die op de verbeelding zijn weergegeven voorzien van planregels. In de planregels behorend bij de bestemming is beschreven wat mogelijk is binnen de specifieke bestemming. Hieronder worden de planregels nader toegelicht.

6.2.1 Inleidende regels

Dit hoofdstuk bevat alle bepalingen die nodig zijn om de overige planregels goed te kunnen hanteren.

Begripsomschrijvingen (artikel 1)

In dit artikel worden de begrippen gedefinieerd, die in de planregels worden gehanteerd. Alleen de begrippen die in aanvulling op het dagelijks spraakgebruik nadere toelichting behoeven zijn opgenomen. Bij de toetsing aan het bestemmingsplan wordt uitgegaan van de in dit artikel aan de betreffende begrippen toegekende betekenis.

Wijze van meten (artikel 2)

Dit artikel geeft aan hoe de maten (hoogten, oppervlaktes etc.) die bij het bouwen in acht moeten worden genomen, bepaald moeten worden. Hieronder valt tevens de wijze van peilbepaling.

6.2.2 Bestemmingsregels

In dit hoofdstuk van de planregels komen de verschillende bestemmingen aan de orde. Per bestemming is, met uitzondering van enkele speciale regelingen, het volgende stramien gehanteerd:

Bos

Deze gronden zijn primair bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van het bestaande bos. Er is een omgevingsvergunningstelsel opgenomen voor diverse werkzaamheden die niet het normale onderhoud of productie van bos betreffen. Binnen deze bestemming mogen geen bouwwerken worden gerealiseerd, anders dan beperkte bebouwing voor natuurbeheer. Een deel van het terrein is aangeduid voor militair oefenterrein, waarbinnen militaire oefeningen zijn toegestaan.

Cultuur en ontspanning

De bestemming 'Cultuur en ontspanning' heeft betrekking op activiteiten die ten dienste staan van culturele vorming in combinatie met recreatieve faciliteiten. In onderhavig bestemmingsplan is deze bestemming opgenomen ten behoeve van het Natuurcentrum, van waaruit

natuurgerichte activiteiten worden ontplooid. Dit kan worden gezien als een sportief - recreatieve activiteiten centrum.

Horeca

Binnen de horecabestemming is horeca categorie 1 tot en met 2 bij recht toegestaan dit betreffen hoofdzakelijk restaurants met bijbehorende voorzieningen. Als een hogere categorie is toegestaan, is dit specifiek aangeduid op de verbeelding. Bij het toekennen van de bouwmogelijkheden is ook naar de bestaande rechten (uit de tot op heden geldende bestemmingsplannen) gekeken. Het aantal bestaande bedrijfswoningen binnen de bestemming Horeca en de maximaal toegestane bebouwingsoppervlakte wordt op de verbeelding weergegeven.

Verkeer

De (auto)verkeersroutes met bijbehorende parkeerterreinen, bermen en trottoirs zijn geregeld in de bestemmingen 'Verkeer'. Binnen deze bestemmingen zijn naast de wegen en fietspaden ook de bermen, taluds en sloten toegelaten. Dit biedt enige flexibiliteit ten aanzien van de inrichting, waarbij dan niet steeds een planherziening is vereist.

Bedrijf (nutsvoorziening)

Alle openbare nutsvoorzieningen, waarbij het met name gaat om transformatorhuisjes, zijn apart bestemd in de bestemming Bedrijf-Nutsvoorziening. Hierin zijn geen andere bedrijven toegestaan dan nutsbedrijven. De impact qua bebouwing is gering, steeds is er een bouwvlak opgenomen dat strak om de bestaande bebouwing is neergelegd.

6.2.3 Algemene regels

Anti-dubbeltelbepaling

Deze bepaling wordt in elk bestemmingsplan opgenomen om te voorkomen dat in feite meer kan worden gebouwd dan in het bestemmingsplan bedoeld is. Dit kan zich voordoen bij woningbouw wanneer (onderdelen van) bouwpercelen van eigenaar wisselen. In een dergelijk geval worden de nieuw verworven gronden niet meegeteld bij de berekening van de bouwmogelijkheden als dat al voor een in het verleden verleende vergunning gebeurd is.

Algemene bouwregels

In deze regels worden algemene uitgangspunten gegeven die gelden bij bouwactiviteiten.

Algemene gebruiksregels

Deze bepaling geeft aan in welke gevallen er in ieder geval sprake is van strijdig gebruik. Hier wordt onder andere een koppeling gelegd met de verleende vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1988 uit 2015.

Algemene aanduidingsregels

In de algemene aanduidingsregels zijn voorschriften gegeven om monumentale en waardevolle bomen te beschermen.

Algemene afwijkingsregels

In dit bestemmingsplan is een algemene regeling opgenomen die ziet in algemeen voorkomende bouwwerken en afwijkingen van het bestemmingsplan.

Algemene wijzigingsbepalingen

Deze bevoegdheid heeft betrekking op het aanbrengen van wijzigingen ten behoeve van het overschrijden van bestemmingsgrenzen en bouwvlakgrenzen.

Algemene procedurebepalingen

Dit artikel geeft regels voor de toepassing van de in de planregels opgenomen wijzigings- en afwijkingsbepalingen.

6.2.4 Overgangs- en slotbepalingen

Overgangsbepalingen

Bepalingen, die betrekking hebben op het overgangsrecht: bouwwerken die op het moment van terinzagelegging van het plan bestaan, mogen blijven bestaan, ook al is er strijd met de in het nieuwe plan gegeven bebouwingsregels. Het gebruik van de gronden en opstallen, dat afwijkt van de planregels in het nieuwe plan, kan onder overgangsrecht eveneens worden voortgezet.

Slotbepaling

Deze bepaling geeft de naam van het bestemmingsplan aan.

7 Inspraak en overleg

7.1 Participatietraject

Zoals ook beschreven in de paragraaf 'maatschappelijke uitvoerbaarheid', heeft een uitbreiding participatie- en afstemmingstraject plaatsgevonden met diverse stakeholders. Het betreft (onder andere) de eigenaar van de restaurants, uitbaters van restaurant Juffrouw Tok en van restaurant Bloem, de pachter van camping Zuid-Ginkel, de schapsherder, Stichting Edese Schaapskudde, Natuurmonumenten, Defensie, Rijksvastgoed, Bosraad Ede, Provincie Gelderland, Waterschap Vallei & Veluwe, Buurt Ede-Veldhuizen, Stichting Erfgoed Ede, Ede Marketing, Visit Veluwe, SRVV, Koplopersgroep Ede (inclusie), Stichting Natuurcentrum Veluwe, Routebureau, Veluwe op 1, Vereniging Oud Ede, Platform Militaire Historie Ede, Comité Vluchtoord Ede, bewoners van de Ginkel en de pachters van de landbouwenclave.

7.2 Vooroverleg

In artikel 3.1.1 Besluit Ruimtelijke ordening is het wettelijk vooroverleg beschreven. De relevante vooroverlegpartners worden benaderd.

7.3 Zienswijzen

Ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan staat het eenieder vrij een zienswijze in te dienen. Aan de hand van de inhoud van de zienswijze(n) wordt bezien of het plan nader onderbouwd of aangepast moet worden. De gemeenteraad neemt kennis van de zienswijzen - middels een zienswijzenoverleg - en weegt de inhoud mee bij de besluitvorming.

8 Handhaving

8.1 Algemeen

Het is van groot belang dat de gemeente toezicht houdt op de naleving van het bestemmingsplanbeleid. Daarom dienen de planregels van het nieuwe bestemmingsplan consistent te worden gehandhaafd.

Handhaving bestaat uit drie fasen:

1. Handhaving start bij het bieden van de noodzakelijke informatie;
2. Bij concrete overtredingen zal primair in overleg worden getracht om tot een oplossing te komen;
3. Als het minnelijk overleg niet tot het gewenste doel leidt, zal feitelijk optreden onontkoombaar zijn. De gemeente zal dan een keuze maken uit het opleggen van een dwangsom of het uitvoeren van bestuursdwang.

8.2 Handhavingsprocedure

Handhaving vindt plaats aan de hand van controles. Deze vinden op verschillende manieren en momenten plaats:

- Nadat een aanvraag om omgevingsvergunning bij de gemeente is ingediend, wordt de plaatselijke situatie gecontroleerd;
- Via controle achteraf op verleende omgevingsvergunningen;
- Via controles vanaf de openbare weg, luchtfoto's en aan de hand van klachten/meldingen van burgers.

Zodra een overtreding is geconstateerd, zal worden nagegaan of een oplossing (legalisatie) mogelijk is. Kan geen vergunning worden verleend (bijvoorbeeld of de overtreding in is strijd met het bestemmingsplan of de welstandseisen) dan vindt een gesprek plaats tussen de overtreder en de gemeente. De bedoeling van dit gesprek is om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Zonodig treedt de gemeente op en kan er een dwangsom worden opgelegd of bestuursdwang worden toegepast.